

Безпека підприємництва

Інформаційно-аналітичний бюлетень

ЗМІСТ

1. АКТУАЛЬНІ НОВИНИ СИСТЕМИ КОРПОРАТИВНОЇ БЕЗПЕКИ: ПРАКТИКА ТА ТЕОРІЯ.....	2
а) офіційна інформація.....	2
б) питання теорії.....	3
в) практика системи корпоративної безпеки.....	5
2. ПОДАТКОВИЙ КОДЕКС В ДІІ	10
3. ОХОРОННИЙ БІЗНЕС В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	16
а) особливості національного ринку безпеки.....	16
б) зарубіжний досвід	18
в) до уваги спеціалістів охоронних структур (інформація Департаменту з корпоративної безпеки УСПІ).....	22
4. ПРОБЛЕМИ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА.....	24
а) статус фізичної особи – підприємця: проблеми застосування законодавства (коментар експерта).....	24
б) інформаційна безпека.....	30
5. ПРАВОВІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ	32
а) офіційна інформація.....	32
б) зарубіжний досвід.....	35
6. РЕЙДЕРСТВО.....	36
а) окремі аспекти проблеми	36
б) як захистити свій бізнес від рейдерів	39
в) зарубіжний досвід	41
7. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ ТА ВИРОБНИЧА СФЕРА	45
а) щодо надання послуг підприємствам УСПІ у сфері інтелектуальної власності (інформація Департаменту з корпоративної безпеки УСПІ).....	45
б) офіційна інформація.....	47
в) економічні важелі стимулювання уведення об'єктів інтелектуальної власності в господарський обіг: світовий досвід (інформація Департаменту з корпоративної безпеки УСПІ).....	53
8. ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ: ІННОВАЦІЙНИЙ АСПЕКТ	60
9. ОРГАНІЗАЦІЯ БЕЗПЕКИ ЄВРО-2012	63
10. БІБЛІОГРАФІЯ З ПИТАНЬ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА	67
ДОДАТКИ	67

1. АКТУАЛЬНІ НОВИНИ СИСТЕМИ КОРПОРАТИВНОЇ БЕЗПЕКИ: ПРАКТИКА ТА ТЕОРІЯ

а) офіційна інформація

Щодо звернення Президента УСПП до Комітету Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності

Завдяки поєднанню зусиль усіх зацікавлених сторін досягнуто певного успіху в процесі удосконалення проекту Закону України «Про охоронну діяльність». Представники УСПП та всеукраїнських громадських організацій у сфері недержавної безпеки і приватних охоронних компаній – з одного боку та керівництва Міністерства внутрішніх справ України і Державної служби охорони при МВС України – з іншого, в результаті напруженої роботи відпрацювали спільні зміни та доповнення до зазначеного законопроекту, які відповідають як інтересам держави і українських громадян, так і приватного охоронного бізнесу.

Після тривалого обговорення законопроекту на засіданнях **«Робочої групи для опрацювання законопроектів щодо розбудови недержавної системи безпеки підприємництва»** і знайдення єдиного узгодженого варіанту, він був винесений на обговорення **«Координаційної ради МВС України по взаємодії органів внутрішніх справ з охоронними підприємствами, їх об'єднаннями та службами безпеки суб'єктів господарювання»**, яку очолює заступник Міністра внутрішніх справ України генерал-майор міліції Ратушняк В. І. Запропонований громадськістю законопроект був доопрацьований і підготовлений до подальшого його обговорення в Комітеті Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності.

Наразі Народний депутат України, Президент УСПП Кінах А. К. звернувся до Голови Комітету Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності Швеця В. Д. з проханням надати допомогу в проведенні чергового спільного засідання членів Комітету, представників МВС України, громадських організацій у сфері недержавної безпеки та приватних охоронних компаній з метою обговорення узгодженої **«Порівняльної таблиці до проекту Закону України «Про охоронну діяльність» № 4824 від 14.07.09 р. (Інформація Департаменту з корпоративної безпеки УСПП).**

* * *

У Варшаві міністрами закордонних справ України Костянтином Грищенком та Республіки Польща Радославом Сікорським підписано декларацію про створення Українсько-Польського форуму партнерства.

Співголовами форуму з української сторони є президент УСПП, народний депутат України Анатолій Кінах, з польської – экс-віце-президент Європарламенту Януш Онишкевич.

Українсько-польський форум партнерства створений під патронатом керівників зовнішньополітичних відомств України та Республіки Польща, згідно з домовленостями, досягнутими під час II-го спільного засідання Ради Міністерства закордонних справ України та Міністерства закордонних справ Республіки Польща у грудні 2009 року.

Форум є своєрідною платформою для відкритого обміну думками та розвитку максимально конструктивного українсько-польського діалогу, що спирається на факти і наукові дослідження історичного минулого та аналіз сучасних економічних й політичних процесів.

«Головна мета форуму – об'єднання зусиль України та Польщі, в тому числі на рівні народної дипломатії, за участі громадських об'єднань, у напрямках незворотності інтеграції України в світовий економічний і політичний простір Європи. Польща є нашим стратегічним партнером, тому така співпраця для нас важлива. Крім того, у рамках форуму ми співпрацюватимемо в освітянській, культурній й туристичні сферах тощо», – інформує А. Кінах.

У польському «Палаці-на-воді» Анатолій Кінах та Януш Онишкевич провели перше засідання Українсько-польського форуму партнерства, затвердили концепцію та план роботи на поточний рік.

Пріоритетними питаннями співпраці визначено соціально-політичний, економічний й культурний напрями, об'єднання зусиль у підготовці угоди про асоційоване членство України в Європейському Союзі та створення зони вільної торгівлі з країнами ЄС, сприяння розвитку конструктивного діалогу між владою, громадськими організаціями й діловими колами у європейському форматі.

Наступні засідання Українсько-польського форуму партнерства відбудуться влітку цього року у Києві, а восени у Варшаві (*Сайт Українського союзу промисловців і підприємців (<http://www.uspp.org.ua/news/1827.stvoreno-ukrainsko-polskiy-forum-partnerstva.htm>). – 2011. – 25.02*).

б) питання теорії

Віце-президент УСПП з питань безпеки, доктор юридичних наук, професор В. В. Крутов:

У будь-якій державі повинна бути вибудована ефективна система з протидії терористичним актам у першу чергу на етапі запобігання таким проявам. Тому будь-яка держава повинна відпрацьовувати такі механізми. Інша справа – що технології терористичних проявів і дій з часом стають більш досконаліми, бо беруться на озброєння досягнення науково-технічного прогресу. Технології таких терористичних дій достатньо високі,

але це не говорить про те, що їх не можна долати. Відверто кажучи, сьогодні жодна держава світу не зможе убезпечитися від терористичних проявів на своїй території стовідсотково. Те, що сталося Москві в аеропорту «Домодедово», зайвий раз доводить цю думку. Без сумніву, цей теракт – серйозний прокол антитерористичних служб. Державна система повинна була убезпечити від того, щоб людина з великою кількістю вибухівки могла потрапити до аеропорту. Аеропорт – це об’єкт достатньо серйозного контролю, що вже тоді говорити про місця масового скупчення людей – на ринках чи ще десь.

Система забезпечення протидії терактам – багатофункціональна та багаторівнева. Є рівень відповідальності безпосередньо системи безпеки того об’єкта, де стався теракт, у даному разі це служба безпеки та керівництво аеропорту «Домодедово». А є відповідальність іншого рівня ієрархії, тобто спецслужб самої держави: Національного антитерористичного комітету. Також є і відповідальність Президента, бо йому ці всі силові структури підпорядковані. У тому, що теракт не змогли попередити, винні усі вони, починаючи від Президента, Антитерористичного комітету, спецслужб держави та закінчуючи службами безпеки конкретних об’єктів. Саме вони відповідальні за вибудовування ефективної системи протидії таким ситуаціям і в Москві вона мала б спрацювати...

Я абсолютно переконаний, що ця система не спрацювала через людський фактор. Певні люди на певному рівні своєї відповідальності, не виконали своїх професійних обов’язків.

З точки зору проявів міжнародного тероризму, будь-яка держава світу не застрахована від того, що на її території може статися теракт. Стосовно України, то в нас дійсно є багато факторів, які створюють передумови для проявів терористичного характеру. Щоправда, їхній рівень не такий, щоб ми, не дай Боже, могли сьогодні мати теракт, схожий на той, що стався у Москві.

...наскільки мені відомо, Антитерористичний центр Служби безпеки України постійно відстежує ситуацію, завчасно реагує на різні зміни в антитерористичній обстановці. Так само на постійній основі працюють оперативно-розшукові та контррозвідувальні підрозділи Служби безпеки як головного суб’єкта протидії тероризму.

В Україні нараховується орієнтовно до 3 000 об’єктів масового скупчення людей і вони увесь час перебувають під контролем. Також ми маємо декілька сот об’єктів підвищеної небезпеки, вони всі перебувають під контролем сил і засобів, що є у розпорядженні Служби безпеки України (http://www.golosua.com/main/article/intervyu/20110125_v-krutov-terakti-v-ukrajini-mojut-statisya-hocha-peredumov-dlya-tsogo-nemae).

в) практика системи корпоративної безпеки

Послуги системи корпоративної безпеки Українського союзу промисловців і підприємців щодо захисту безпеки підприємства

*Керівнику підприємства
Начальнику служби безпеки підприємства*

Український союз промисловців і підприємців має можливість надавати допомогу своїм членам у сфері безпеки підприємництва.

Пропонуємо Вам перелік деяких послуг, які можуть бути надані у разі необхідності, будь-якому підприємству при його зверненні до керівництва УСПП.

Більш детальну інформацію щодо повного переліку послуг з безпеки можна отримати в Департаменті УСПП з корпоративної безпеки:

*01001, м. Київ, вул. Хрещатик, 34, УСПП, кім. 309.
Телефон/факс – (044) 278-18-58, E-mail: security@uspp.org.ua*

1. У сфері організаційно-правової безпеки:

1. Аналіз документів стосовно ситуації, що склалася навколо безпеки підприємства, висновки та пропозиції щодо захисту економічних інтересів підприємства.

2. Юридичні консультації з усіх галузей права, розробка юридичних документів.

3. Комплексне правове обслуговування підприємницької діяльності.

4. Участь (представництво) у судовому захисті підприємства на усіх рівнях, в т. ч. у Верховному Суді України.

5. Представництво і захист інтересів платників податків в органах Державної податкової служби та судових органах.

6. Реєстрація підприємств усіх форм власності, змін в установчих документах.

7. Ведення справ в Антимонопольному комітеті України.

8. Допомога при банкрутстві спільно з арбітражним керуючим.

9. Супровід виконавчого провадження в органах Державної виконавчої служби.

10. Правовий захист юридичних та фізичних осіб резидентів України за кордоном.

2. У сфері фінансово-економічної безпеки:

1. Оцінка економічного становища служби безпеки підприємства.
2. Бухгалтерський аудит, оптимізація витрат на службу безпеки підприємства.
3. Перевірка платоспроможності партнерів.
4. Протидія економічному шпигунству.
5. Конкурентна розвідка.
6. Розробка переліку відомостей, що становлять комерційну тайну.

3. У сфері управлінської безпеки:

1. Управління в кризових ситуаціях.
2. Бізнес-планування, корпоративний аудит, виявлення недоліків корпоративного управління.
3. Кадровий аудит (перевірка благонадійності і лояльності персоналу, оцінка морально-психологічного клімату, допомога в проведенні службових розслідувань по фактам правопорушень та зловживань).
4. Реструктуризація та оптимізація підприємства.
5. Допомога в організації власної служби безпеки на підприємстві, підбір кадрів СБ.

4. У сфері інформаційно-аналітичної безпеки:

1. Інформаційні довідки на юридичних осіб:

- установочні дані на компанію;
- відомості про банки, де компанія має рахунки;
- дані про засновників;
- витяг з балансів;
- наявність нерухомості та інших активів компанії.

2. Перевірка працівників та кандидатів при прийомі на роботу:

- перевірка достовірності паспортних даних;
- перевірка на судимість чи об'яву у розшук;
- перевірка на зв'язки з кримінальними елементами, угрупованнями;
- підтвердження статусу засновника чи керівника юридичної особи;
- перевірка достовірності записів у трудовій книжці.

3. Надання інформаційно-аналітичних довідок визначеної тематики:

- рейтинги компаній; порівняльні таблиці показників виробництва;
- будівельні групи, перспективи об'єднань та розпаду будівельних груп;
- платежоспроможність будівельних компаній;
- перевірка достовірності заявлених контрагентами позицій на ринку;
- оцінка надійності підприємства по виконанню договорів;

- оцінка якості товарів та послуг контрагентів;
- виявлення негативних аспектів ділової репутації компанії.

4. Надання інформаційно-аналітичних оглядів щодо насиченості ринків певними видами товарів чи послуг.

5. Позичування підприємства (компанії) на ринку товарів (послуг)

6. Збір і аналіз інформації по потенційним партнерам та підприємствам-конкурентам

7. Маркетингові дослідження, визначення загроз та ризиків на ринках товарів чи послуг.

8. Бенчмаркінг: **вивчення товарів (послуг) конкурентів**, прийомів і методів їх роботи на ринку.

9. Мониторінг періодики, в т. ч. російської:

- 1) тематична підборка матеріалів;
- 2) підборка матеріалів по підприємствам.

5. У сфері технічної безпеки:

1. Розробка концепції технічної безпеки підприємства (об'єкта).

2. Підготовка проектної документації та узгодження проекту.

3. Монтаж охоронного (протипожежного) обладнання, пуско-налагоджувальні роботи та введення систем в експлуатацію, технічне обслуговування і ремонт технічних систем.

4. Системи охоронної сигналізації, охорона будівель та периметру території, зовнішній та внутрішній контроль доступу на територію та до приміщень і окремих кімнат.

5. Пожежна сигналізація, системи автоматичного пожежегасіння (водяні, пінні, газові, порошкові, аерозольні) вітчизняного та іноземного виробництва; системи оповіщення про пожежу.

6. Перевірка об'єктів (приміщень) на наявність несанкціонованих технічних пристроїв аудіо- та відеоспостереження.

7. Системи охоронного аудіо- та відеоспостереження (цифрові системи перегляду, запису та відтворення відеоінформації).

8. Системи санкціонованого доступу і автоматизованого обліку робочого часу (турнікети, автоконтролери, зчитувачі, електромеханічні замки, доводчики).

6. У сфері фізичної безпеки:

1. Розробка концепції особистої охорони чи охорони об'єкту, консультації щодо вибору сил та засобів фізичної охорони.

2. Особиста охорона, супровід тілоохоронцями, в тому числі за кордоном.

3. Охорона об'єктів (приміщень) усіх видів (офіси, склади, магазини, виробництво, житло).
4. Супровід вантажів по території України та за кордоном.
5. VIP-охорона.
6. Централізована охорона об'єктів.
7. Охорона собаками.

7. У захисті від протиправного захоплення або недружнього поглинання («антирейдерство»):

1. Приветливий (упереджувальний) захист від захоплення чи поглинання.
2. Аналіз потенційних загроз, конкурентна аналітика.
3. Юридичні допомога та консультації в процесі захоплення підприємства.
4. Досудове врегулювання корпоративного конфлікту (медиація).
5. Представництво в судовому захисті.
6. Реструктуризація підприємства.
7. Посилення охорони об'єктів (приміщень) та осіб.
8. Підготовка та проведення контрзаходів.

8. У сфері енергетичної безпеки:

1. Незалежна експертиза проблем підприємства у сфері енергозабезпечення та енергоспоживання (енерготехнологічне обстеження).
2. **Зовнішній (виїзний) енергоаудит підприємства** (по видам паливно-енергетичних ресурсів або по енергооб'єктам).
3. Оцінка потенціалу енергозбереження на підприємстві (енергооб'єкті).
4. Розробка та участь у впровадженні програм технічного переоснащення підприємства.
5. Моніторинг енергоспоживання після впровадження енергозберігаючих заходів.
6. **Розробка енергоефективних заходів та бізнес-пропозицій з енергозбереження.**
7. **Навчання**, підвищення кваліфікації та **атестація посадових осіб** з питань енергозбереження (ст. 7 ЗУ «Про енергозбереження»).
8. Розробка та супровід впровадження Системи енергетичного менеджменту (СЕМ).
9. Проведення спеціалізованих конференцій, виставок, семінарів та консультацій.

9. У сфері інтелектуальної безпеки:

1. Оцінка ступеня інтелектуальної безпеки підприємства (установи).

2. **Аудит об'єктів інтелектуальної власності** та їх використання в діяльності підприємства.

3. Створення системи точок контролю за діяльністю працівників підприємства з об'єктами інтелектуальної власності та інформацією про них.

4. **Виявлення можливих загроз створенню, існуванню та зберіганню об'єктів інтелектуальної власності** та інформації про них на підприємстві.

5. Моніторинг ступеня інтелектуальної розробки напрямків, за якими здійснює свою діяльність підприємство.

6. **Допомога в підготовці та оформленні документів для проведення державної реєстрації об'єктів інтелектуальної власності.**

10. У сфері підготовки фахівців у галузі безпеки підприємництва:

1. **Підготовка фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр»** за спеціальністю «Управління фінансово-економічною безпекою» (диплом державного зразку).

2. **Підвищення кваліфікації** фахівців в галузі безпеки за програмами:

– начальник СБ;

– керівник охоронного підприємства;

– головний фахівець з майнової та особистої безпеки.

3. **Курсова підготовка** за програмами:

– менеджер безпеки підприємства;

– менеджер з організації конкурентної розвідки;

– менеджер з безпеки банківських установ;

– менеджер з організації комерційної таємниці.

4. **Друга вища освіта** за спеціалізацією «Менеджмент безпеки підприємства» (диплом державного зразку).

11. У сфері захисту конфіденційної інформації:

1. **Надання комплексної послуги** із захисту конфіденційної мовної та електронної інформації.

2. Надання послуг **стаціонарного телефонного конфіденційного зв'язку**. Створення корпоративної захищеної мережі телефонного зв'язку.

3. Надання послуг **конфіденційного стільникового зв'язку**.

4. Надання послуг **транспортної мережі СІТС Національної системи конфіденційного зв'язку** (розгалужена оптико-волоконна мережа в м. Києві, захищена транспортна мережа передачі конфіденційної інформації).

5. **Будівництво відомчих та корпоративних телекомунікаційних мереж**.

6. **Робота в мережі Інтернет через Захищений вузол** Інтернет-доступу Національної системи конфіденційного зв'язку.

7. Хостінг, колокейшен – **розміщення та гарантований захист WEB-серверів** замовника **на захищеному вузлі Internet-доступу** ДП «Українські спеціальні системи».

8. Надання послуг захищеного документообігу.
9. Надання послуг електронного цифрового підпису.

12. У сфері захисту проти терористичних актів:

1. Розробка концепції захисту від підпалів та підривів.
2. Розробка проекту системи захисту з використанням новітніх технологій та сучасного швейцарського обладнання.
3. Лекції та консультації по сучасним розробкам у сфері нескортельної зброї, захисту від терористичних атак та ліквідації їх наслідків, в тому числі по звільненню заручників.
4. Незалежна експертиза підпалів та підривів, включаючи терористичні та диверсійні (*Інформація Департаменту з корпоративної безпеки УСПП*).

2. ПОДАТКОВИЙ КОДЕКС В ДІЇ

14.03.2011

*Державна податкова адміністрація
України
<http://www.sta.gov.ua>*

Державна податкова служба офіційно затвердила параметри, за якими шукатимуть мінімізаторів податків та цілу низку внутрішніх документів, що регламентують проведення кампанії з відпрацювання підприємств із «групи ризику». Зокрема, чітко викладені критерії відбору та класифікації суб'єктів господарювання (СГД) за категоріями «вигодонабувач», «транзитер», «податкова яма». Також складений алгоритм визначення переліків ризикових СГД.

Крім того, ДПС створить у регіонах робочі групи з відпрацювання «ризикових» підприємств.

«Багато підприємств приховують свої прибутки різними засобами. Зароблені гроші «розмивають» із залученням фіктивних фірм, конвертаційних центрів, транзитних груп, «податкових ям». Ми покладемо цьому край. В нас розроблена методика, яка дозволяє визначити такі підприємства, зруйнувати збудовану схему та змусити нечесних платників з реального сектору економіки повернути кошти до бюджету», – зазначив заступник голови ДПС України Олександр Клименко.

На сьогодні вже заплановані технічні навчання для фахівців, що будуть залучені до цієї роботи. Податківці у регіонах за допомогою експертів з центрального апарату відомства вивчатимуть законодавчі акти та методичні рекомендації, необхідні для комплексного відпрацювання підприємств із «групи ризику».

«В деяких підрозділах, на жаль, рівень готовності до ефективної боротьби з мінімізацією податків виявився неналежним. Це, зокрема, податкові

інспекції Одеси, Симферополя, Херсону, Кіровоградщини, ще декілька. Наше завдання – озброїти колег знаннями та вимагати від них, щоб вони змусили всіх платити податки на рівних умовах», – підкреслив О. Клименко.

* * *

18.02.2011

Державна податкова адміністрація України

<http://sta.gov.ua>

18 лютого 2011 року відбулося розширене засідання Економічної ради Українського союзу промисловців і підприємців та ДПА України щодо розгляду проблемних питань за участі в. о. Першого заступника Голови ДПА України Сергія Лекаря, президента УСПП Анатолія Кінаха, представників Кабінету Міністрів України, Міністерства фінансів України, ДПА України та бізнесових кіл.

На засіданні йшлося про впровадження Податкового кодексу, а саме – висловлювались зауваження та пропозиції представниками УСПП щодо деяких норм податкового документу. За словами в.о. Першого заступника Голови ДПА України Сергія Лекаря, конструктивна співпраця із громадськістю завжди дає результати. Завдяки регулярним зустрічам забезпечується дієвий зворотній зв'язок податкових органів з платниками податків, узгоджуються позиції щодо вдосконалення чинного законодавства та механізмів адміністрування податків і зборів.

«Ми зацікавлені у тому, щоб знайти спільні шляхи удосконалення податкового законодавства, що нададуть можливість розвиватися бізнесу та зберегти баланс інтересів держави та підприємців», – зазначив Сергій Лекарь.

Учасники засідання обговорили питання щодо автоматичного відшкодування ПДВ, визначення звичайної ціни для товарів, що імпортуються, добровільної реєстрації платниками ПДВ тощо.

Ухвалений у грудні минулого року Податковий кодекс України має значні новації, які сприяють прозорості податкової системи, спрощенню адміністрування податків, зменшенню податкового навантаження, гармонізують податкову складову в системі державних фінансів. Вони мають стимулювати господарську діяльність підприємств, зокрема, для підвищення їх конкурентоспроможності на зовнішньому і внутрішньому ринках. Передбачено різні види державної допомоги, зокрема, вибіркові податкові пільги, пільгові кредити, компенсації, гарантії.

Основний позитивний аспект у частині оподаткування податком на додану вартість – автоматизація процесів адміністрування ПДВ та впровадження електронної звітності. Це дозволяє не лише проводити перевірку даних податкової звітності дистанційно, але й зменшує втручання працівників органів ДПС у діяльність платника, скорочує паперовий документообіг між органами ДПС та платниками податків, накладні витрати і терміни передачі податкових накладних та податкової звітності.

Державна податкова служба України ініціює запровадження електронного сервісу для платників податків-юридичних осіб. Результатом електронного сервісу буде інформування платника в електронній формі про виявлені під час електронної обробки (звірки) податкових декларації з ПДВ помилки та можливу ризиковість проведених операцій.

Це нововведення реалізуватиме на практиці положення Податкового кодексу України щодо принципів загальності та економічності оподаткування, створення сприятливих умов для правильного і зручного обчислення та своєчасної сплати податків і зборів (обов'язкових платежів).

Електронний сервіс має мінімізувати контакт податкової з платником податків, знизити можливі корупційні прояви, а також створить зручні умови обчислення податків для платника.

Передбачається також запровадження автоматичного бюджетного відшкодування податку на додану вартість платникам, які відповідають одночасно визначеним обов'язковим критеріям (сумлінним платникам) та відповідно скорочення термінів такого відшкодування.

Так автоматичне бюджетне відшкодування здійснюється за результатами камеральної перевірки, яка проводиться протягом 20 календарних днів, наступних за граничним терміном отримання податкової декларації. При цьому орган державної податкової служби зобов'язаний протягом трьох робочих днів після закінчення перевірки надати органу Державного казначейства України висновок із зазначенням суми, що підлягає автоматичному відшкодуванню з бюджету, який в свою чергу надає платнику податку суму автоматичного бюджетного відшкодування також протягом трьох операційних днів після отримання висновку органу державної податкової служби.

Крім того, з 2014 року передбачено скорочення термінів проведення камеральних перевірок податкової звітності платників податку, які мають позитивну податкову історію. При цьому введено поняття «бюджетної заборгованості». Так, суми податку, не відшкодовані платникам протягом визначеного строку, вважаються заборгованістю бюджету з відшкодування податку на додану вартість, на яку нараховується пеня за несвоєчасне відшкодування таким платникам.

Ще одним з важливих та позитивних кроків з прийняттям Податкового кодексу є зниження ставки податку на додану вартість до 17 % в 2014 році.

Також Кодексом передбачена норма щодо чіткого визначення порядку розподілу податкового кредиту між оподатковуваними та неоподатковуваними операціями. Відсутність даної норми в минулому викликало багато суперечок.

Податок на прибуток підприємств також зазнав «революційних» змін, що пов'язані із необхідністю усунення економічно необґрунтованих розбіжностей між правилами податкового обліку і положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку щодо визнання і оцінки доходів та витрат.

Перехід від методу «першої події» на метод «нарахувань та співставлень» при визнанні доходів та витрат у податковому обліку дозволить значно скоротити тимчасові різниці між податковим та бухгалтерським обліком.

Кодексом передбачено поступове зниження ставки податку на прибуток до 16 відсотків (з 01.04.2011 р. застосовується ставка – 23 відсотки; з 01.01.2012 р. застосовується ставка – 21 відсоток; з 01.01.2013р. застосовується ставка – 19 відсотків; з 01.01.2014р. застосовується ставка – 16 відсотків).

У кодексі скасовується цілий ряд обмежень для відображення витрат в податковому обліку. Це, наприклад: витрати на придбання пально-мастильних матеріалів для легкових автомобілів, витрати на страхування і навчання та інші.

Діючі пільги з податку на прибуток зберігаються у Кодексі. Одночасно, запроваджуються нові пільги для підтримки та розвитку окремих галузей народного господарства, таких як літако- та судно будування, енергетика (в т. ч. підтримка енергозберігаючих технологій), легка промисловість, готелі, виробництво національних фільмів.

Для розвитку малого бізнесу передбачено застосування нульової ставки податку на прибуток на 5 років для підприємств з річним оборотом до 3 млн. грн. та кількістю працюючих до 20 осіб.

* * *

24.02.2011

Державна податкова адміністрація України

<http://sta.gov.ua>

24 лютого 2011 року Голова ДПС України Віталій Захарченко та президент УСПП Анатолій Кінах підписали Договір про співробітництво та координацію дій між Українським союзом промисловців і підприємців, Об'єднанням організацій роботодавців України та ДПС України.

«Державна податкова служба почала працювати за новою філософією співпраці із громадськістю. Йдеться про моніторинг «реперних точок» у діяльності бізнесу, тобто визначаються проблемні моменти, щодо яких спільно з громадським сектором опрацьовуються законодавчі ініціативи щодо їх вирішення. Необхідно створювати всі умови, що сприятимуть економічному зростанню держави та стимулюванню розвитку бізнесу», – наголосив Голова ДПСУ Віталій Захарченко.

За його словами, сьогодні податкова запроваджує нові методи роботи, працюють консультаційні пункти з роз'яснень податкового законодавства, запроваджується електронний сервіс для платників податків-юридичних осіб, результатом якого буде інформування платника в електронній формі про виявлені під час електронної обробки (звірки) податкових декларації з ПДВ помилки та можливу ризиковість проведених операцій.

Для зручності роботи великого бізнесу створюється офіс з обслуговування великих платників податків. Це дасть змогу надати

максимальний сервіс кожному окремому платнику щодо податкових процедур, отримання податкових консультацій тощо.

Створенню сприятливого податкового клімату для розвитку промисловості та підприємництва в Україні, систематизації та стабілізації податкової політики, поліпшенню фінансового стану та платоспроможності підприємств сприятиме укладений Договір про співробітництво та координацію дій між Українським союзом промисловців і підприємців, Об'єднанням організацій роботодавців України та ДПС України.

Згідно з Договором продовжено діяльність Узгоджувальної робочої групи УСПП, ООРУ і ДПС України щодо розгляду проблемних питань. Крім того, сторони домовилися періодично обмінюватися узагальненою інформацією щодо фактів порушення податкового законодавства, тенденцій розвитку процесів, пов'язаних з оподаткуванням та дотриманням податкового законодавства тощо.

* * *

02.03.2011

Державна податкова адміністрація України

<http://sta.gov.ua>

2–3 березня 2011 року у м. Чернігові проходив Всеукраїнський семінар-нарада на тему: «Забезпечення якісного проведення деклараційної кампанії 2011 року. Створення сприятливих умов для подання і заповнення податкових декларацій». У роботі семінару взяли участь Голова ДПС України Віталій Захарченко, заступник Голови ДПС України Сергій Лекарь, Голова ОДА Чернігівської області Володимир Хоменко, Голова ДПА у Чернігівській області Валентин Осипенко, керівники структурних підрозділів державної податкової служби.

«Ми маємо якісно змінити роботу податкової служби, підвищити рівень сервісного обслуговування платників податків. Бізнес повинен перейти в площину закону, а державні органи – надати можливість сумлінним платникам працювати в комфортних умовах», – наголосив Голова ДПС України Віталій Захарченко, відкриваючи семінар – нараду.

Заступник Голови ДПСУ Сергій Лекарь поінформував, що реорганізація податкової служби супроводжується кардинальними змінами якості послуг, що надаються платникам податків.

Йдеться про перехід державної податкової служби на апробований в усьому світі цивілізований спосіб спілкування із платниками податків. Мова – про безконтактне спілкування шляхом подання електронної звітності. Саме це унеможливить корупційні ризики у спілкуванні платників податків та працівників податкової.

«Та ризикоорієнтована система відбору підприємств до перевірок, яку ми вже застосовуємо у своїй роботі, дала вагомі результати. Ми бачимо сумнівних і сумлінних платників податків. І це дає суттєві результати в роботі: завдяки нашим реальним заходам з детінізації в рази збільшено надходження до бюджетів», – заявив Голова ДПСУ Віталій Захарченко.

За його словами, головне для податкової служби – застерегти платника податків від помилок. Для цього на сайті створено банер «Дізнайся більше про свого бізнес-партнера», який надасть змогу отримати інформацію про своїх контрагентів.

У Чернігові також було озвучено намір податкової служби впроваджувати нові пілотні проекти щодо обслуговування великих платників податків. Йдеться про впровадження нових сервісних підходів з використанням «горизонтального моніторингу».

Як свідчить світовий досвід, такий моніторинг має значні переваги. Мова – про підвищення рівня довіри до податкових документів платника податків з боку податкових органів, зменшення кількості перевірок та їх тривалості. Завдяки взаємному постійному моніторингу податкових ризиків зменшується адміністративне та виконавче навантаження на платників податків при виконанні обов'язкових податкових процедур. Також усуваються перешкоди у діяльності платника через запровадження електронних процедур адміністрування та мінімізацію суб'єктивного людського фактору.

Цей метод застосовуватиметься до тих крупних платників податків, які мають бюджетоформуєче значення для держави та володіють високим ступенем податкової надійності.

При цьому перевірка звітності цих платників здійснюватиметься незалежною аудиторською компанією.

Для реалізації пілотних проектів уже створено Робочу групу, куди увійшли працівники податкової служби, громадських об'єднань підприємців та Аудиторської палати.

Також Голова ДПС України Віталій Захарченко обговорив з Головою ОДА Чернігівської області Володимиром Хоменком питання соціально-економічного розвитку регіону та податкового стимулювання діяльності бізнесу.

Про соціальну значимість роботи державної податкової служби йшлося також під час відвідування Чернігівської загальноосвітньої школи-інтернату ім. Ю. М. Коцюбинського. Під час спілкування з учнями та викладацьким колективом Голова ДПСУ Віталій Захарченко ознайомився з особливостями діяльності цього соціального закладу і наголосив, що для податкової служби надзвичайно важливо забезпечувати надходженнями соціальну сферу країни.

Він ознайомився з творчими роботами вихованців цього навчального закладу і закликав їх взяти участь у конкурсі «Податки очима дітей – 2011», який щорічно проводиться податковою службою.

* * *

28.02.2011

Державна податкова адміністрація України

<http://sta.gov.ua>

Державна податкова служба на третину скоротить кількість документальних перевірок суб'єктів господарської діяльності. Таким чином

втручання у діяльність сумлінних платників податків буде зведено до мінімуму. Скорочення перевірок розпочнеться з другого кварталу поточного року.

«Ми проаналізували подану звітність і визначили головні ризики, що можуть призвести до мінімізації податкових зобов'язань або до несплати податків. Відповідно наші ревізори та аудитори, маючи необхідну інформацію, звертатимуть увагу лише на тих, хто, ймовірно, може використовувати незаконні схеми ухилення від оподаткування», – заявив **Голова ДПС України Віталій Захарченко**.

Державна податкова служба України пропонує суб'єктам господарювання добровільно декларувати податкові зобов'язання та запровадила інформування підприємств про наявні у їхній діяльності ризики і сумнівних контрагентів.

«Нове податкове законодавство, наші заходи щодо реорганізації роботи податкової служби покликані насамперед підтримати вітчизняний бізнес та стимулювати розвиток економіки», – наголосив Віталій Захарченко.

3. ОХОРОННИЙ БІЗНЕС В СУЧАСНИХ УМОВАХ

а) особливості національного ринку безпеки

*«... Безопасность – это категория неизмеримо более высокая, чем величие».
(Кардинал Франции Ришелье)*

КАК ВЫБРАТЬ ОХРАННУЮ КОМПАНИЮ СРЕДИ 1000 АНАЛОГИЧНЫХ?

Услуги охранной компании – это не роскошь, а средство безопасности. Чтобы эти слова не стали пустым звуком, – к выбору охранной компании нужно отнестись с максимальным знанием дела.

Для того, чтобы сомнения подтвердились или исчезли вовсе, достаточно посвятить один день «экскурсионному» знакомству с охранным предприятием: убедиться в наличии офисного помещения, присутствия в нем сотрудников, в существовании материально технической базы и тренировочного центра, дать оценку бойцам и так далее.

Существует несколько основных правил, которых стоит придерживаться, выбирая охранный предприятие.

1. Убедиться в наличии лицензии МВД на осуществление охранной деятельности, а также в наличии государственной регистрации охранного предприятия. В случае отсутствия любого из этих документов, охранный агент не имеет права на охранную деятельность.

2. Выяснить «стаж» охранной компании на рынке предоставляемых услуг. Проследить за опытом работы компании с начала выхода ее на рынок, проанализировать путь и результаты развития.

3. Убедиться в наличии офиса. Круглосуточной оперативной (диспетчерской) службы. Наличии групп быстрого реагирования. В офисе охранной компании должен находиться состав сотрудников (на постоянной основе) готовый принимать решения и реагировать в случае возникновения чрезвычайной ситуации.

4. Поинтересоваться общим количеством и качеством сотрудников компании.

5. Ознакомиться с наградами, грамотами. По возможности, провести мониторинг отзывов о компании, это можно сделать в телефонном режиме или выехать к клиентам охранного предприятия лично.

6. Поинтересоваться наличием собственной экипировки и знаками, отличающими данную охранную фирму от аналогичных.

7. Выяснить каким образом проходит обучение сотрудников охраны и сам критерий их отбора. Оценить уровень физической подготовки и базовых навыков единоборств у персонала охраны. Поинтересоваться, а лучше увидеть собственными глазами, где персонал получает эти навыки, если вообще получает. Наличие у охранной компании собственного тренировочного центра.

8. Оценить возможности охранной фирмы обеспечить исключительно собственными ресурсами предприятия, без привлечения субподрядчиков, следующего комплекса услуг безопасности:

– охрана стационарного объекта – охранники соответствующего разряда в зависимости от категории охраняемого объекта;

– охрана с использованием служебных собак – наличие у охранного предприятия собак, штатного кинолога и обученного персонала;

– охрана презентаций, массовых акций – наличие в штате достаточного количества подготовленного персонала;

– охрана при сопровождении денежных средств – наличие подготовленных охранников владеющими боевыми искусствами, умеющими ориентироваться в экстремальных ситуациях, наличие собственного автомобиля, бронежилетов, касок, щитков для защиты рук и ног, спецсредств;

– аренда автомобиля с охраной и водителем – наличие у охранного предприятия штатных водителей, телохранителей, автомобилей;

– пультовая охрана – наличие собственного пульта, круглосуточной диспетчерской службы, автотранспорта и групп быстрого реагирования, готовых к мгновенным действиям по сигналу «тревога»;

– обеспечение антирейдерских мероприятий – возможность охранного предприятия обеспечить прибытие в течении 60 минут для охраны объекта дополнительных сил в составе не менее 50 человек;

– технические средства охраны – наличие в штате технического персонала, способного развернуть на охраняемом объекте систему видеонаблюдения, систему контроля доступа;

– защита информации, контроль пользователя – наличие у охранного предприятия специалистов в сфере защиты информации, способных провести диагностику и организовать систему защиты от возможных каналов утечки, защитит от инсайдеров.

Эффективность предоставления услуг охраны во многом зависит от опыта самой компании и подготовки ее персонала. Последнее же невозможно без регулярного усовершенствования, контроля и систематичных тренировок (*Холдинг охранных предприятий «Шериф»* (http://sheriff.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=148%3Akak-vybrat-ohrannuj-kompanij-sredi-1000-analogichnyh&catid=45%3Anovosti-ohrannogo-biznesa&Itemid=139&lang=ru).

б) зарубіжний досвід

РФ

Вопрос сдачи частными охранниками периодических проверок на пригодность к действиям, связанным с применением огнестрельного оружия и специальных средств (далее – периодическая проверка) в настоящее время приобрёл особую остроту. Частные охранники, сдавшие квалификационный экзамен на 6 квалификационный разряд в 2010 г. и работающие с использованием служебного оружия, обязаны пройти в 2011 г. периодическую проверку. Что же ждёт частного охранника в случае не прохождения повторной периодической проверки.

Прохождение частными охранниками периодических проверок регламентировано Приказом МВД России от 15.07.2005 г. № 568 «О порядке проведения органами внутренних дел Российской Федерации периодических проверок частных охранников, частных детективов (сыщиков) и работников юридических лиц с особыми уставными задачами на пригодность к действиям в условиях, связанных с применением огнестрельного оружия и специальных средств» (далее – Приказ 568). В соответствии с данным приказом периодические проверки подразделяются на: первичные, плановые, и повторные. Повторные периодические проверки – это проверки, назначаемые уполномоченными должностными лицами в случаях не прохождения работниками организаций первичных и плановых проверок.

До внесения изменений в Приказ 568 Приказом МВД России от 21.09.2009 № 716 «О внесении изменений в нормативные правовые акты МВД России» (далее – Приказ 716) в случае не прохождения частным охранником повторной проверки комиссией по периодическим проверкам (далее – Комиссия) руководителю частной охранной организации направлялось предписание для проведения необходимой переподготовки данного частного охранника, а соответствующему подразделению лицензионно-разрешительной работы – выписка из протокольного решения

Комиссии вместе с уведомлением для принятия органом внутренних дел в соответствии со статьей 26 Федерального закона «Об оружии» решения об аннулировании разрешения на хранение и ношение служебного оружия, оформленного данному частному охраннику. К последующей проверке работник допускался после дополнительной переподготовки по соответствующей учебной программе (п. 15 Приказа 568).

Приказ 716 внес в п. 15 Приказа 568 изменение: в случае не прохождения повторной проверки работником частной охранной организации соответствующему подразделению лицензионно-разрешительной работы направляется выписка из решения Комиссии, на основании которой у работника изымается личная карточка охранника, которая может быть возвращена ему только после сдачи периодической проверки.

При наличии у работника, не прошедшего повторную проверку, разрешения на хранение и ношение огнестрельного оружия органом внутренних дел оно изымается до принятия решения об аннулировании либо до момента сдачи работником периодической проверки. По факту изъятия удостоверения и разрешения составляется протокол, копия которого вручается гражданину. Изъятые документы хранятся в учетном деле.

То есть, согласно новой редакции Приказа 568 в случае не прохождения частным охранником повторной периодической проверки у него изымается личная карточка, а при наличии разрешения серии РСЛа – разрешение.

Ст. 12 Закона РФ «О частной детективной и охранной деятельности в Российской Федерации» определяет наличие у работников частной охранной организации, осуществляющих охранные услуги, личной карточки охранника, выданной органами внутренних дел в порядке, установленном федеральным органом исполнительной власти, в ведении которого находятся вопросы внутренних дел, как обязательное требование. Нормативный правовой акт МВД России, утверждающий образец личной карточки и устанавливающий порядок её выдачи, до настоящего времени не принят. Казалось бы, у охранников, оказывающих охранные услуги без использования служебного оружия, в настоящее время изымать нечего (за исключением тех регионов, где личные карточки начали выдавать в произвольном порядке). Но давайте обратимся снова к Приказу 716. Данный приказ внес дополнения и в Приказ МВД России от 19 июня 2006 г. № 447 «О мерах по совершенствованию деятельности органов внутренних дел по лицензированию и осуществлению контроля за частной детективной и охранной деятельностью на территории Российской Федерации» – Приложение № 3 «Инструкция по организации работы по выдаче удостоверения (дубликата удостоверения) частного охранника, переоформлению в связи с продлением срока его действия, внесению в него изменений, аннулированию и изъятию удостоверения (дубликата удостоверения) частного охранника» (далее – Инструкция).

Абзац второй п. 13 данной Инструкции гласит, что удостоверение частного охранника подлежит изъятию в случае непрохождения частным охранником повторной периодической проверки на пригодность к действиям, связанным с применением огнестрельного оружия и специальных средств. Изъятое удостоверение хранится в учетном деле до повторного прохождения им квалификационного экзамена. По факту изъятия удостоверения составляется протокол с указанием причин изъятия, копия которого вручается гражданину. Данные об изъятии удостоверения заносятся в банк данных автоматизированной информационно-поисковой системы «Оружие-МВД» в течение 5 рабочих дней с момента принятия соответствующего решения.

Как следствие, частный охранник, не сдавший повторно периодическую проверку, должен быть направлен на подтверждение своей квалификации – сдачу квалификационного экзамена и у него изымается удостоверение частного охранника.

Поскольку положения рассмотренных выше приказов, не противоречат друг другу, а дополняют, можно прийти к выводу, что принятые меры в отношении частного охранника, не сдавшего повторную периодическую проверку, будут совокупные: изъято удостоверение частного охранника, изъята личная карточка охранника и разрешение на хранение и ношение оружия серии РСЛа (если таковые имелись), а охранник направлен на подтверждение своей квалификации – сдачу квалификационного экзамена.

Наряду с этим п. 13 Инструкции содержит ещё одну норму: в случае подтверждения квалификации частного охранника экзаменационной комиссией, изъятое удостоверение возвращается гражданину с внесением в него необходимых изменений. Личная карточка охранника и разрешение на хранение и ношение служебного оружия при этом должны быть также возвращены, поскольку в этом случае сдача квалификационного экзамена будет засчитана в качестве сдачи периодической проверки (п. 12 Приложения № 2 к Приказу 447: «...решение комиссии о положительной сдаче экзамена засчитывается как прохождение гражданином периодической проверки на пригодность к действиям в условиях, связанных с применением огнестрельного оружия и специальных средств»).

Ещё одним вопросом, требующим обсуждения в нашей теме, является момент, с которого отсчитывается срок сдачи периодической проверки охранниками, исполняющими функциональные обязанности с использованием служебного оружия. Пп. б) п. 2 Приказа 568 определяет, что плановые периодические проверки «проводятся для охранников 6-го разряда один раз в год в течение месяца, предшествующего дню и месяцу даты выдачи разрешения на хранение и ношение огнестрельного оружия, в том числе в порядке продления срока действия указанного разрешения», т. е. отсчёт ведется не с момента сдачи последней периодической проверки, а с момента выдачи разрешения на хранение и ношение огнестрельного оружия.

Таким образом, по совокупности норм п.12 Приложения № 2 к Приказу 447 и Пп. б) п. 2 Приказа 568, следует сделать вывод о том, что повторная

периодическая проверка проводится в срок до одного года с момента сдачи квалификационного экзамена но не позднее, чем в течение месяца до даты (дня и месяца) выдачи разрешения на хранение и ношение огнестрельного оружия (www.OXPANA.ru (http://www.oxpaha.ru/publisher_234_70552)).

* * *

РФ

Правовой анализ ситуации со служебным оружием в ЧОП и некоторые рекомендации

Основанием для использования оружия служат положения части второй статьи 236 ГК. «Отказ от права собственности не влечет прекращения прав и обязанностей собственника в отношении соответствующего имущества до приобретения права собственности на него другим лицом». Проектом приказа о порядке выдачи оружия во временное пользование предусмотрено, что моментом передачи прав собственности является подписание акта приема-передачи. До этого момента права и обязанности на оружие остаются за охранной организацией. К правам можно отнести право «передумать» и например, продать оружие, а не отказываться от права собственности, а так же право на использование имущества в соответствии с его назначением.

Законодательство об оружии так же не содержит каких либо норм об ограничении использования указанной категории оружия, при отсутствии «иных оснований для запрещения или ограничения его оборота».

Основания получения оружия во временное пользование

Основанием является прямая норма статьи 14 Федерального закона № 272. Ее реализация требует соответствующего обращения в орган внутренних дел в форме заявления. Можно использовать форму заявления, предусмотренного проектом приказа МВД (в случае его принятия не придется переписывать). Отказать в выдаче во временное пользование оружия, переданного безвозмездно в федеральную государственную собственность (оперативное управление органов внутренних дел) теоретически не могут.

Более того положение 14 статьи Федерального закона № 272 можно расценивать, как возложение на органы внутренних обязанности к заключению договора. В этом случае теоретически должна применяться норма статьи 445 ГК «Заключение договора в обязательном порядке». Если применять эти положения, то необходимо направить в орган внутренних дел вместе с заявлением оферту (предложение в форме проекта договора). На это предложение в течение 30 дней должны либо дать согласие, либо протокол разногласий к договору. Данный вариант, в соответствии с пунктом 4 статьи 445 ГК, предполагает ответственность за затягивание вопроса о заключении договора. «Если сторона, для которой в соответствии с настоящим Кодексом или иными законами заключение договора обязательно, уклоняется от его заключения, другая сторона вправе обратиться в суд с требованием о

в) до уваги спеціалістів охоронних структур (інформація Департаменту з корпоративної безпеки УСПП)

К руководству УСПП обратилась компания ООО «ИНПАЗЛ», которая представляет на рынке стран СНГ уникальное компьютерное программное обеспечение, которое позволяет на основе анализа голосовых сообщений определять правдивость слов тестируемых сотрудников.

Предлагаемые программные продукты нашли широкое применение, как в службах безопасности государственных структур, так и в частном бизнесе, позволяя корпорациям, компаниям, фирмам оградить себя от целого ряда проблем со стороны своих клиентов или сотрудников.

Программы определяют мотивацию лжи, криминальные намерения субъекта и другие риски, опасные для предприятия, предоставляя информацию о тестируемом сотруднике, клиенте или заказчике, которую нельзя получить другим способом.

Благодаря тому, что данные программы выдают результат в реальном времени, полученные данные являются решающими для принятия важных и ответственных решений руководителями, бизнесменами и лицами, работающими с человеческими ресурсами;

С помощью программного тестирования речевых сообщений можно, например, для:

– банков оттестировать кандидатов на получение кредита на предмет их реальных намерений по его возврату кредита;

– отделов урегулирования убытков в страховых компаниях обеспечить качественную работу на предмет распознавания случаев страхового мошенничества;

– предприятий проверить работающий и вновь принимаемый на работу персонал.

Кроме того, выявить такие риски как: «кражи», «мошенничество», «передачу секретной информации конкурентам», «умышленный подрыв экономики компании» или многие другие.

Программы позволяют навести порядок с кадрами по всей вертикали управления, обеспечить безопасность пассажиропотока в аэропортах, помочь в проведении служебных расследований в службах безопасности крупных компаний и т. д.

Более полную информацию о возможностях израильской компании можно получить в Департаменте УСПП по корпоративной безопасности (директор – Худобин Сергей Михайлович (044) 278-18-58.

Будем рады сотрудничеству с Вами!

!АНОНС!

**VIII Международная специализированная выставка
ОРУЖИЕ И БЕЗОПАСНОСТЬ – 2011**

21–24 сентября 2011

(боевое, служебное, охотничье, спортивное оружие, боеприпасы, оптика и аксессуары, полицейская и военная техника, обмундирование, антитеррористическое оборудование, оборудование для пограничного и таможенного контроля, средства связи, средства обеспечения охраны, специальный транспорт)

Патронат: Кабинет Министров Украины

Организаторы:

- Министерство внутренних дел Украины
- ООО «Международный выставочный центр»

Соорганизатор:

- ЗАО «Объединение выставочных компаний «Бизон» (Россия)

При поддержке:

- Службы Безопасности Украины
- Государственной пограничной службы Украины
- Министерства чрезвычайных ситуаций Украины
- Государственной службы экспортного контроля Украины

Место проведения:

Украина, г. Киев, Международный выставочный центр,
Броварской пр.15, ст. м. «Левобережная»

Контакты:

тел.: (044) 201-1163, e-mail: zbroya@iec-expo.com.ua
(<http://www.iec-expo.com.ua/index.php?id=447>)

* * *

Инновационные разработки в сфере обеспечения безопасности в метро, на вокзалах и аэропортах представили на Международном Форуме «Технологии безопасности-2011», который открылся 15 февраля в Москве. Одним из экспонатов выставки стал сканер, распознающий взрывчатые вещества. Эксперты называют его настоящей «мобильной лабораторией»: прибор распознает до десяти тысяч различных компонентов: от простейших порошков и жидкостей до опасных веществ, из которых можно изготовить взрывчатку. При этом сканер прост в применении и мобилен, его легко можно переносить в любое место.

По словам представителя компании – разработчика Александра Яковлева, простейший сканер, который определяет опасное вещество или нет, стоит порядка полутора миллионов рублей. Подобные приборы давно используются в аэропортах Европы и США. В России сканеры планируют ввести в эксплуатацию уже в 211 году.

Еще один экспонат, представленный на выставке – биометрическая система распознавания человека по изображению лица. Прибор создан в рамках программы комплексной безопасности на транспорте и позволяет в режиме реального времени с видеокamеры, установленной на любых транспортных узлах, в режиме онлайн идентифицировать человека, если он занесен в правоохранительную базу.

Подобные системы уже введены в эксплуатацию на некоторых станциях метро в Москве и Санкт-Петербурге.

В этом году основная цель Форума «Технологии безопасности-2011» – продемонстрировать новые подходы и решения в области защиты граждан от всего спектра террористических, криминальных и техногенных угроз (www.OXPANA.ru (http://www.oxpana.ru/safenews_19_70685)).

4. ПРОБЛЕМИ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА

а) статус фізичної особи – підприємця: проблеми застосування законодавства (коментар експерта)

*О. В. Дем'яненко, провідний спеціаліст
департаменту цивільного законодавства та
підприємництва Міністерства юстиції України*

Відповідно до статті 2 Цивільного кодексу України учасниками цивільних відносин визнаються фізичні та юридичні особи. Як бачимо, вказана стаття Закону залишає поза увагою таку численну групу учасників цивільних відносин як фізичні особи – підприємці, які у сукупності теж охоплюються поняттям «фізичні особи», але в силу свого статусу мають певні відмінності у правовому регулюванні їх відносин. При цьому, правовий статус фізичної особи є набагато ширшим, ніж правовий статус фізичної особи – підприємця.

У зв'язку з цим, постає питання: яке місце у сфері правовідносин займає фізична особа – підприємець та які норми законодавства слід до них застосовувати: норми, що регулюють відносини фізичних осіб, чи норми, які регулюють відносини юридичних осіб?

Насамперед, слід зазначити, що підпунктом 3.8.1 пункту 3.8 розділу III Класифікації організаційно – правових форм господарювання ДК 002:2004, затвердженої наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 28 травня 2004р. № 97, визначено, що підприємцем є фізична особа, яка є громадянином України, іноземним громадянином, особою без громадянства, що здійснює підприємницьку діяльність. Тобто, підприємцем є фізична особа – громадянин.

Разом з тим, кожний громадянин має право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом (стаття 42 Конституції України). Це право закріплено і в статті 50 Цивільного кодексу України. При цьому

зазначається, що фізична особа здійснює своє право на підприємницьку діяльність за умови її державної реєстрації в порядку, встановленому законом.

Тобто, громадянин, який бажає реалізувати своє конституційне право на підприємницьку діяльність, після проходження відповідних реєстраційних та інших передбачених законодавством процедур за жодних умов не втрачає і не змінює свого статусу фізичної особи, якого він набув з моменту народження, а лише набуває до нього нової ознаки – «підприємець».

Статус фізичної особи – підприємця – це юридичний статус, який засвідчує право особи на заняття підприємницькою діяльністю, а саме: самостійною, ініціативною, систематичною, на власний ризик господарською діяльністю, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку.

При цьому, юридичний статус «фізична особа – підприємець» сам по собі не впливає і ніяким чином не обмежує будь-які правомочності особи, які випливають з її цивільної право-, та дієздатності.

Водночас, згідно з частиною першою статті 128 Господарського кодексу України громадянин визнається суб'єктом господарювання у разі здійснення ним підприємницької діяльності за умови державної реєстрації його як підприємця без статусу юридичної особи відповідно до статті 58 цього Кодексу. Саме у господарських відносинах фізичні особи – підприємці приймають участь перш за все як підприємці, а не як фізичні особи, та лише на підставі їх реєстрації і внесення відомостей про них до Єдиного державного реєстру юридичних та фізичних осіб – підприємців.

Статтею 51 Цивільного кодексу України передбачено, що до підприємницької діяльності фізичних осіб застосовуються нормативно – правові акти, що регулюють підприємницьку діяльність юридичних осіб, якщо інше не встановлено законом або не впливає із суті відносин.

Неоднозначне тлумачення вказаної норми в науково – юридичній літературі і на практиці обумовлює появу суперечливих висновків, що безумовно впливає на її правозастосування, оскільки певним чином відбувається злиття правового статусу фізичної особи з правовим статусом юридичної особи, які за своєю правовою природою є різними.

Як показує системний аналіз, на практиці дане положення тлумачиться, виходячи з наступного.

По – перше, правоздатність індивідуального підприємця практично прирівнюється до правоздатності юридичних осіб – комерційних організацій. Він може мати права і обов'язки, необхідні для здійснення будь – яких видів діяльності, не заборонених законом, та щодо яких законом не передбачено обмежень (стаття 50 ЦК). Зазначене прослідковується, зокрема, виходячи з положень статті 91 ЦК.

По – друге, до підприємницької діяльності фізичних осіб застосовуються норми як загального цивільного (Цивільний кодекс України), так і спеціального законодавства (Господарський кодекс України, Закони

України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців», «Про державну підтримку малого підприємництва», «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» тощо).

Водночас, слід зауважити, що в господарському законодавстві «юридична особа» та «фізична особа – підприємець» охоплюються спільним поняттям «суб'єкт господарювання».

Зважаючи на всі вищезазначені чинники, в судовій практиці наявні випадки неоднозначного підходу до застосування статті 51 ЦК, виходячи з різного трактування її змісту.

Як приклад, можна навести постанову Вищого Господарського суду від 14 вересня 2006 року у справі № 41/102 про визнання недійсним договору оренди транспортного засобу між фізичною особою – підприємцем (орендодавець) та товариством (орендар) у зв'язку з відсутністю його нотаріального посвідчення.

Договір найму (оренди) транспортного засобу регулюється § 5 Цивільного кодексу України. Зокрема, частиною другою статті 799 зазначеного Кодексу передбачено, що договір найму транспортного засобу за участю фізичної особи підлягає нотаріальному посвідченню.

На відміну від частини другої статті 799 Цивільного кодексу України норми параграфу 5 глави 30 Господарського кодексу України не встановлюють вимог щодо нотаріального посвідчення договорів оренди транспортних засобів у сфері господарювання.

У цьому зв'язку слід зауважити, що Правилами державної реєстрації та обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів та мотоколясок, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 7 вересня 1998 року № 1388, встановлено, що ці Правила є обов'язковими для всіх юридичних та фізичних осіб, які є власниками транспортних засобів, виробляють чи експлуатують їх. Згідно із зазначеними Правилами транспортні засоби реєструються за юридичними та фізичними особами (тобто, за суб'єктами права власності).

Однак, Вищим господарським судом прийнято рішення, що «положення частини другої статті 799 не можуть бути застосовані у відношенні договору оренди, оскільки правове регулювання підприємницької діяльності юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців в даному випадку є тотожними. У відношенні договорів оренди транспортних засобів, укладених юридичними особами, Цивільний кодекс України та Господарський кодекс України не вимагають обов'язкового нотаріального посвідчення».

Обґрунтування такої позиції пояснювалось наступним.

«Під час здійснення господарської діяльності фізичні особи – підприємці реалізують свою господарську компетенцію, тобто сукупність господарських прав та обов'язків. При цьому решта прав та обов'язків фізичної особи, що становлять її правоздатність як людини, набуваються та виконуються нею поза межами здійснення господарської діяльності, в

порядку реалізації нею її цивільної дієздатності, передбаченої Цивільним кодексом України, та регулюються ним. Останнє впливає зі змісту частини третьої статті 45 Господарського кодексу України, відповідно до якої щодо громадян положення цього кодексу поширюються на ту частину їх діяльності, яка за своїм характером є підприємницькою.

За загальним правилом (стаття 209 ЦК), правочин, який вчинений у письмовій формі, підлягає нотаріальному посвідченню лише у випадках, встановлених законом або домовленістю сторін. На вимогу фізичної або юридичної особи будь – який правочин з її участю може бути нотаріально посвідчений».

Відтак, на думку Вищого господарського суду, договір оренди не потребував нотаріального посвідчення.

Суперечлива судова практика має місце і при вирішенні земельних питань.

Так, надання державними органами земельних ресурсів послуг на платній основі врегульовано постановою Кабінету Міністрів України від 1 листопада 2000 року № 1619 «Про затвердження порядку виконання земельно – кадастрових робіт та надання послуг на платній основі державними органами земельних ресурсів» та спільним наказом Держкомзему, Міністерства фінансів України, Міністерства економіки від 15 червня 2001 року № 97/298/124 «Про затвердження розмірів оплати земельно – кадастрових робіт та послуг», зареєстрованим Міністерством юстиції України 10 липня 2001 року за № 579/5770 (далі – Наказ).

Відповідно до пунктів 1, 3, 8, 9 таблиці 6.1 Наказу послуги за реєстрацію державних актів на право власності на землю, на право постійного користування землею та договорів оренди в державному реєстрі земель і надання витягів з нього для фізичних осіб становить 5 грн, для юридичних осіб – 25 грн; за підготовку та видачу довідок про правовий статус, кількісні та якісні характеристики земельної ділянки, розподілення земель серед власників і користувачів для фізичних осіб становить 5 грн, для юридичних осіб – 15 грн; за надання інформації про грошову оцінку земельної ділянки для фізичних осіб становить 5 грн, для юридичних осіб – 25 грн; за підготовку висновків з надання земельних ділянок у користування для фізичних осіб становить 30 грн, для юридичних осіб – 80 грн.

Проведені Державною інспекцією з контролю за цінами в Київській області перевірки встановили, що в більшості випадків до фізичних осіб – підприємців застосовувались тарифи, встановлені для юридичних осіб. При цьому, мотивацією застосування зазначених тарифів було застосування норм статті 51 Цивільного кодексу України.

Рішенням Київського окружного адміністративного суду від 27 травня 2010 року № 2-а-4476/10/1070 вищезазначені дії визнано неправомірними, мотивуючи тим, що згідно із пунктом 3.8.1 пункту 3.8 наказу Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 28 травня 2004 року № 97 підприємець – фізична особа, яка є громадянином

України, іноземним громадянином, особою без громадянства, що здійснює підприємницьку діяльність.

До зазначеного слід додати, що суб'єктами права власності на землю є громадяни та юридичні особи – на землі приватної власності (пункт «а» статті 80 Земельного кодексу України).

Цікавим з точки зору практичного застосування є питання, пов'язане з реєстрацією права власності фізичних осіб – підприємців на нерухоме майно.

В цьому сенсі слід зауважити, що суб'єктами права власності є Український народ та інші учасники цивільних відносин, визначені статтею 2 Цивільного кодексу, тобто фізичні та юридичні особи, держава Україна, автономна Республіка Крим, територіальні громади, іноземні держави та інші суб'єкти публічного права (статті 2 та 318 ЦК).

Згідно зі статтею 325 цього Кодексу суб'єктами права приватної власності є фізичні та юридичні особи. Фізичні та юридичні особи можуть бути власниками будь – якого майна, за винятком окремих видів майна, які відповідно до закону не можуть їм належати.

При цьому, власник має право використовувати своє майно для здійснення підприємницької діяльності, крім випадків, встановлених законом (частина перша статті 320 Цивільного кодексу України).

Відповідно до статті 42 Господарського кодексу України підприємництво – це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями).

Між тим, суб'єктами господарювання визнаються, зокрема, громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які зареєстровані відповідно до закону як підприємці, та здійснюють господарську діяльність, реалізуючи господарську компетенцію (сукупність господарських прав та обов'язків), мають відокремлене майно і несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах цього майна, крім випадків, передбачених законодавством (стаття 55 Господарського кодексу України).

Враховуючи наведене, слід відмітити, що чинне законодавство не виділяє такого суб'єкт права власності як фізична особа – підприємець та не містить норм щодо права власності фізичної особи – підприємця. Законодавство лише встановлює, що фізична особа – підприємець відповідає за зобов'язаннями, пов'язаними з підприємницькою діяльністю, усім своїм майном, крім майна, на яке згідно із законом не може бути звернено стягнення.

Отже, суб'єктом права власності визнається саме фізична особа, яка може бути власником будь-якого майна, крім майна, що не може перебувати у власності фізичної особи. При цьому, правовий статус фізичної особи – підприємця не впливає на правовий режим майна, що перебуває у його власності.

Таким чином, нерухоме майно має реєструватися за фізичною особою.

Предметом судового розгляду є також питання, пов'язані з наданням пільг зі сплати державного мита громадянами, що здійснюють

підприємницьку діяльність без створення юридичної особи і які є інвалідами I та II груп та виступають учасниками судового процесу в господарському суді.

У зв'язку з цим Вищий господарський суд України звернувся з відповідним запитом до Державної податкової адміністрації України, яка повідомила таке:

«Відповідно до Закону України від 25 червня 1991 року № 1251-ХІІ «Про систему оподаткування» (із змінами та доповненнями) державне мито належить до загальнодержавних податків і зборів (обов'язкових платежів).

Справляння державного мита в Україні регулюється Декретом Кабінету Міністрів України від 21 січня 1993 року № 7-93 «Про державне мито» з відповідними змінами і доповненнями (далі – Декрет).

Перелік найменувань документів і дій, за які сплачується державне мито, наведено у статті 2, а розмір ставок державного мита – у статті 3 Декрету.

Перелік фізичних осіб, які звільняються від сплати державного мита, а також дій, за які не сплачується державне мито, наведено у статті 4 Декрету. Зокрема, відповідно до пункту 18 статті 4 Декрету від сплати державного мита звільняються інваліди I та II групи.

При цьому, статтею 1 Закону України від 21 березня 1991 року № 875-ХІІ «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» визначено, що інваліди в Україні володіють усією повнотою соціально – економічних, політичних, особистих прав і свобод, закріплених Конституцією України та іншими законодавчими актами.

Відповідно до статті 17 вказаного Закону з метою реалізації творчих і виробничих здібностей інвалідів та з урахуванням індивідуальних програм реабілітації їм забезпечується право працювати на підприємствах, в установах, організаціях, а також займатися підприємницькою та іншою трудовою діяльністю, яка не заборонена законом.

Враховуючи вищевикладене, фізична особа – підприємець, як учасник судового процесу, при цьому цей громадянин є інвалідом I або II групи, має право користуватися пільгою, визначеною в абзаці п'ятому пункту 18 статті 4 Декрету».

Отже, беручи до уваги наведені матеріали можна зазначити, що фізична особа – підприємець в цивільно – господарських відносинах є різностороннім учасником. Принципи здійснення ним підприємницької діяльності роблять його подібним до юридичних осіб, тоді як в приватних відносинах, незважаючи на будь – які зміни в його статусі, він залишається бути громадянином – фізичною особою. А тому, слід чітко розмежовувати ці різні сфери відносин. Вбачається, що на підставі правила, встановленого у статті 51 Цивільного кодексу України, до фізичних осіб – підприємців слід застосовувати норми спеціального (господарського) законодавства, якщо предметом регулювання безпосередньо є їх підприємницька діяльність. Натомість, слід брати до уваги норми цивільного законодавства, якщо предмет регулювання виходить за межі підприємницької діяльності,

зачіпаючи приватні інтереси суб'єкта, та в повній мірі врегульовується нормами Цивільного кодексу України (*Сайт Міністерства юстиції України* (<http://www.minjust.gov.ua/0/33414>)).

б) інформаційна безпека

С. Горова, влас. кор. СІАЗ НБУВ

Закон України «Про захист персональних даних»:

підприємці вимагають змін!..

23 галузевих об'єднання України (УСПП, Українська асоціація директ-маркетингу, Інтернет-асоціація України, Українська асоціація банків та ін.) звернулися до Президента України з проханням внести зміни в Закон України «Про захист персональних даних», прийнятий Верховною Радою України 1 червня 2010 р., що набрав чинності 1 січня 2011 р.

«Закон має дуже багато недоліків і саме тому більше 20 громадських організацій об'єдналися для того, щоб його покращити», – говорив на прес-конференції в інформаційному агентстві УНІАН президент Української асоціації директ-маркетингу В. Калашник. Аналізуючи положення Закону України «Про захист персональних даних», потрібно звернути увагу перш за все на те, що закон набрав чинності 1 січня, проте станом на сьогодні, хоча формально він і чинний, немає жодного нормативного акта, що встановлював би механізм його виконання, підкреслював у своєму виступі юридичний радник, президент Української асоціації директ-маркетингу Д. Йовдій. Відповідно, за його словами, багато положень Закону є незрозумілими як для підприємців, так і для державних органів, що повинні його виконувати. Прикладом наочної демонстрації ситуації, що склалася, були названі дії Міністерства житлово-комунальних послуг, коли останнє почало розробляти бланки анонімних квитанцій з оплати комунальних послуг. «Фактично, оскільки не існує жодного нормативно-правового акта, Закон прописаний таким чином, що дійсно формально зобов'язує такі речі робити і доводить ситуацію з оплатою до абсурду», – говорив Д. Йовдій.

У Законі міститься вимога здійснювати письмове повідомлення особи про включення в базу персональних даних інформації щодо неї. «Ми пропонуємо вилучити дану норму, адже в ній немає сенсу – вона жодним чином не захищає особу, але вносить дуже великі затрати», – підкреслював президент Української асоціації директ-маркетингу.

В свою чергу Асоціація українських банків підтримує наявність такого Закону і розуміє необхідність його прийняття з тим, щоб наблизити законодавство України до європейських стандартів. Проте коли даний Закон був ухвалений Верховною Радою України, Асоціація українських банків, проаналізувавши його текст, звернулася з проханням накласти на нього вето

з огляду на те, що він суперечить ряду міжнародних стандартів, а також несе ряд загроз, що будуть негативно впливати на економіку України. Головний юрист-консульт Асоціації українських банків О. Матвійчук на прес-конференції повідомила, що асоціація звертала увагу на такі недоліки, як невиписаність і нечіткість мети, з якою може здійснюватись оброблення даних, а також на норми Закону, що нечітко регулюють процес видалення персональних даних.

Юрист ВГО «Край» В. Ротаєнко у своєму виступі звертав увагу на проблему, що виникне в журналістів. Тобто, «Закон не має чіткого механізму щодо поширення журналістами персональних даних про осіб».

Отже, у нинішній редакції Закон може призвести до зростання корупції в державі і посиленню тиску державних органів, впевнені учасники суспільної ініціативи «За гармонізацію законодавства про захист персональних даних». На думку підприємців, закон містить ряд проблемних норм, серед яких: по-перше, те, що виходячи з тлумачення терміну «персональні дані», можливо стверджувати, що база персональних даних наявна у кожного підприємства та підприємця в Україні. «Необхідно, перш за все, у законі визначити понятійний апарат. Що таке персональні дані і які персональні дані є вразливими. Тому що на сьогоднішній день для бізнесу це дуже важливо, оскільки всі клієнтські бази, що ведуться, будуть підлягати реєстрації», – підкреслював заступник директора юридичного департаменту ліги страхових організацій України В. Телицький.

По-друге, до проблемних норм Закону підприємці відносять права контролюючого органу. Адже вести реєстр і взагалі контролювати власників баз персональних даних буде спеціальний уповноважений державний орган.

По-третє, Закон дає суб'єкту персональних даних право вимагати видалення його персональних даних з бази за формальними причинами (наприклад – помилка в даних). Таким чином, громадяни (наприклад, недобросовісні позичальники) можуть уникати відповідальності. Учасники суспільної ініціативи розробили проект змін до Закону і пропонують його як основу для відповідного законопроекту.

«Україна давно потребувала законодавчі норми, що регулювали б використання персональних даних. Однак, Закон у його нинішній редакції, м'яко кажучи, – неідеальний. Деякі пункти не тільки можуть ускладнити ведення бізнесу, але й недоцільні. Так, ми говоримо, є проблема з Законом, але тут же пропонуємо владі її вирішення», – наводяться у прес-релізі слова президента Української асоціації директ-маркетингу, ідеолога суспільної ініціативи «За гармонізацію законодавства про захист персональних даних» В. Калашника (*Інформація СІАЗ*).

17–20 травня 2011 року

!АНОНС!

Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України
запрошує взяти участь у XIV Міжнародній науково-практичній конференції
«БЕЗПЕКА ІНФОРМАЦІЇ»

В ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ СИСТЕМАХ»

Робота конференції передбачає проведення пленарного, секційних засідань, семінарів і «круглих столів» за тематичними напрямками:

- *актуальні питання криптографічного і технічного захисту інформації;*
- *принципи науково-обґрунтованої системи підготовки кадрів у сфері захисту інформації;*
- *актуальні питання проведення державної експертизи комплексних систем захисту інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах;*
- *практичні аспекти мережевої безпеки в інформаційних системах;*
- *безпека систем мережевого зв'язку.*

Мета конференції – створити сприятливі умови для обговорення принципів і вироблення рекомендацій щодо забезпечення безпеки та довіри при побудові і використанні інформаційно-телекомунікаційних систем, сприяти розширенню міжнародного співробітництва у сфері забезпечення інформаційної безпеки, обміну досвідом учених, фахівців, підприємців і представників органів державної влади.

Для довідок: 221-63-81, факс: 465-46-89, E-mail: conferenc@ukrscis.com

(http://www.dststzi.gov.ua/dststzi/control/uk/publish/article?art_id=90804&cat_id=38710).

5. ПРАВОВІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

а) офіційна інформація

04.03.2011

**Офіційний веб-сайт Верховної ради України
<http://portal.rada.gov.ua>**

Комітет з питань європейської інтеграції визнав таким, що не суперечить праву Європейського Союзу, проект закону про внесення зміни до статті 23 Закону «Про акціонерні товариства» (щодо випуску акцій).

Законопроект (реєстр. № 7509) спрямований на забезпечення наповнення статутного капіталу Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України» облігаціями внутрішньої державної позики, що надасть можливість державі у спрощеному порядку оперативно вживати заходів із збалансування її фінансового становища. З цією метою пропонується внести до статті 23 Закону «Про акціонерні товариства» зміни, якими дозволяється оплата акцій у разі їх розміщення державними облігаціями України у випадках, передбачених законом.

На засіданні зазначалося, що за предметом правового регулювання законопроект належить до сфер фінансових послуг, законодавства про компанії та правил конкуренції, які у Європейському Союзі регулюються Договором про функціонування Європейського Союзу і Директивою Комісії № 2006/111/ЄС про прозорість фінансових відносин між державами-членами та державними підприємствами, а також про фінансову прозорість окремих підприємств.

За висновками членів Комітету, законопроект не суперечить праву Європейського Союзу, зокрема, статті 106 Договору про функціонування Європейського Союзу, відповідно до якої держави-члени можуть надавати

окремим суб'єктам господарювання окремі чи виключні права бути операторами послуг загального економічного інтересу, чи мати характер прибуткової монополії. Законопроект також не суперечить положенням Директиви № 2006/111/ЄС, згідно з якими державам-членам не заборонено здійснювати інвестування чи інші види виплат окремим суб'єктам господарювання, яким вони надають окремі чи виключні права.

* * *

04.03.2011

Урядовий портал
<http://www.kmu.gov.ua>

**Департамент інформації
та комунікацій з громадськістю**

Скасування голограм спростить умови ведення бізнесу в Україні. Про це на брифінгу повідомив **Прем'єр-міністр України Микола Азаров**.

«Це рішення пов'язане з нашою загальною лінією на дерегуляцію підприємницької діяльності, на створення простих умов ведення бізнесу, для зменшення різних поборів з наших людей і підприємців», – підкреслив Микола Азаров.

За його словами, голограми повинні застосовуватися тільки там, де існує необхідність захистити документ значної державної або фінансової ваги.

«За останні роки різного роду ділки пролобіювали безліч нормативних актів, які не державні, а корпоративні інтереси обслуговують... Тому усього, що необґрунтовано ускладнює ведення бізнесу і «накручує» ціни треба позбуватись», – наголосив Глава Уряду.

* * *

11.03.2011

Міністерство юстиції України
<http://www.minjust.gov.ua>

Прес-служба Міністерства юстиції України

Україна вивчатиме досвід Естонії щодо створення та функціонування державних реєстрів. Питання можливої співпраці у цьому напрямку обговорювалися у ході зустрічі з представниками естонських компаній інформаційного сектору, що відбулася в Міністерстві юстиції 11 березня.

У ході зустрічі естонська сторона презентувала українським фахівцям досвід зі створення та функціонування реєстрів підприємців і підприємств. Було представлено моделі реєстрів некомерційних і політичних організацій, що функціонують в Естонії. Також було презентовано модель кадастрового реєстру та електронного урядування.

Сторони обговорили питання майбутньої співпраці у вказаній сфері.

Як відомо, Указом Президента України від 9 грудня 2010 року № 1085/2010 «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої

влади» в Україні було створено Державну реєстраційну службу. Згідно з Указом, Державна реєстраційна служба України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якої спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра юстиції.

* * *

14.02.2011

**Міністерство економічного
розвитку
і торгівлі України
<http://me.kmu.gov.ua>**

Державний департамент з питань банкрутства

Оприлюднено проект Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» (нова редакція)

Відповідно до статті 9 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» Міністерство економіки України повідомляє, що на сайті Мінекономіки (розділ «Обговорення проектів документів») та урядовому сайті «Громадянське суспільство і влада» (розділ «Консультації з громадськістю») одночасно з оприлюдненням цього повідомлення буде оприлюднений проект Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» (нова редакція).

Проект Закону України розроблений робочою групою з розробки нової редакції закону про банкрутство, яку утворено при Державному департаменті з питань банкрутства Мінекономіки на виконання Програми економічних реформ Президента України на 2010–2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава».

Відповідно до частини першої статті 20 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» зауваження і пропозиції щодо оприлюдненого проекту регуляторного акта та відповідного аналізу регуляторного впливу надаються фізичними та юридичними особами, їх об'єднаннями, крім розробника цього проекту, спеціально уповноваженому органу виконавчої влади з питань державної регуляторної політики – Державному комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва (01011, м. Київ, вул. Арсенальна, 9/11, адреса електронної пошти: mail@dkrp.gov.ua).

Див. Додаток 1.

* * *

02.03.2011

**Державний комітет України
з питань регуляторної політики та підприємництва
<http://www.dkrp.gov.ua>**

Михайло Бродський переконаний, що в Україні в першу чергу треба спростити процедуру закриття бізнесу. Відповідний законопроект Держкомпідприємництва перебуває на розгляді Мін'юсту

В Україні перш за все треба спростити процедуру закриття бізнесу. Про це заявив в інтерв'ю урядовий уповноважений з дерегуляції господарської діяльності Михайло Бродський. За його словами, закриття бізнесу занадто зарегульовано.

«Ми зараз лобіюємо закон про закриття бізнесу, намагаємося провести через парламент. До речі, законопроект ми розробляли спільно з міжнародними експертами», – сказав Михайло Бродський.

«А відкриття у нас і так надто спрощене, і це призводить до зловживань», – підкреслив Урядовий уповноважений.

Розроблений Держкомпідприємством проект закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо спрощення процедур припинення юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців)» від кінця січня перебуває на розгляді у Міністерстві юстиції, яке має дати свій експертний висновок.

У законопроекті пропонується обмежити максимальний термін закриття юрособи шістьма місяцями, фізичної особи-підприємця – трьома. Якщо протягом цього часу кредитори не висувають свої вимоги, то підприємство ліквідується автоматично. Даний законопроект також заощаджуватиме гроші підприємців, адже після його ухвалення не потрібно буде підтверджувати ліквідаційний баланс аудиторським висновком, який коштує 5 – 10 тис. грн., засвідчувати нотаріусом підписи на ліквідаційному балансі та рішенні про припинення юридичної особи, а також платити за публікацію повідомлення про прийняття рішення щодо припинення суб'єкта господарювання.

Див. Додаток 2.

б) зарубіжний досвід

РФ
Депутаты предложили оставить оружие только телохранителями

Огнестрельное оружие должны иметь право носить только те частные охранники, которые работают телохранителями. ***Зампред комитета по безопасности Госдумы эсер Геннадий Гудков, Андрей Луговой из ЛДПР, единоросс Владимир Стальмахов и коммунист Александр Куликов*** внесли в нижнюю палату поправку к закону «О частной детективной и охранной деятельности», которая обяжет правительство составить жесткие критерии, по которым охранником можно будет выдавать огнестрельное оружие.

Сейчас, по словам Гудкова, этот процесс никак не регламентирован и любой из 700 000 российских частных охранников, среди которых много случайных людей, может претендовать на ношение оружия. А нужно оно, по

мнению депутата, лишь телохранителям, число которых не должно превышать в России 3000–5000 человек.

По словам президента Ассоциации телохранителей Дмитрия Фонарева, имеет смысл ужесточить требования к хозяевам ЧОПов, чтобы они не нанимали случайных людей, а не к самим охранникам. По его словам, если вооруженный охранник совершит правонарушение или преступление, строгая ответственность для него предусмотрена, а вот к принявшему ему на работу хозяину ЧОПа – нет.

Владельцы ЧОПов, по словам Фонарева, редко реагируют на информацию о тех правонарушениях, которые совершили нанимаемые ими охранники. При этом, по его словам, раньше телохранители должны были числиться сотрудниками частных охранных предприятий, чтобы иметь оружие, но сейчас многим хватает и травматических пистолетов, для владения которым необязательно числиться сотрудником ЧОПа (www.OXPANA.ru (http://www.oxpaha.ru/safenews_19_70685). – 2011. – 9.03).

Мнение

Вице-премьер Сергей Иванов предлагает наделить частных охранников на объектах транспортной инфраструктуры правом проверять документы у подозрительных лиц. Об этом он сказал журналистам на международном форуме «Технологии безопасности».

По его мнению, если у частных охранников, работающих на важных объектах транспортной инфраструктуры, нет права проверять документы, то «это профанация работы» (www.OXPANA.ru (http://www.oxpaha.ru/safenews_19_70429). – 2011. – 17.02).

6. РЕЙДЕРСТВО

а) окремі аспекти проблеми

**Из материалов выступлений участников круглого стола
«Корпоративные конфликты в Украине»
в Институте Горшенина в Киеве, 15 марта 2011 г.**

Глава госкомиссии по ценным бумагам и фондовому рынку Дмитрий Тевелёв.

Для успешной борьбы с рейдерством необходима ликвидация пробелов в законодательстве.

Рейдерство необходимо объявить уголовным преступлением.

Нужно поставить на должный уровень учет собственности. Нужны качественные законодательные акты и документы, которые будут трактовать те или иные ситуации.

Народный депутат от БЮТ, член Комитета ВР Украины по вопросам правосудия Сергей Власенко.

Гарантией предотвращения рейдерских атак является независимая судебная система.

Председатель инвестиционно-управляющей компании «AVentures Capital» Андрей Колодюк.

В стране существуют не рейдерские атаки, а рейдерский бизнес, который экономически промотивирован.

Рейдеров всегда интересует сам конфликт и его стороны, заинтересованные тратить деньги на его решение.

Адвокат, советник судебной практики ЮФ «Magisters» Александр Скляренко.

Важную роль в безопасности предприятия играет надлежащее оформление права на объекты собственности и учредительных документов. В них должна содержаться четкая простая и эффективная схема управления обществом. Зачастую участие в рейдерских атаках принимают члены правления обществ.

Из экспертного опроса Института Горшенина об изменении специфики корпоративных конфликтов, в частности рейдерских захватов, в Украине за последний год

Глава парламентского комитета по вопросам законодательного обеспечения правоохранительной деятельности Виктор Швец.

Отсутствие независимой судебной власти в Украине является одной из главных проблем не только для борьбы с рейдерством, но и для борьбы с коррупцией.

Директор Центра исследований проблем гражданского общества Виталий Кулик.

Случаи рейдерских атак на предприятия, принадлежащие иностранным инвесторам, значительно ухудшают международную репутацию Украины.

Рейдерство является показателем слабости правовых структур в государстве, его несовершенного законодательства, высокой доли теневой экономики и слабой защищенности прав собственника. Даже принятый в 2008 году закон об акционерных обществах не снял эту проблему с повестки дня. Недавняя судебная реформа также не решила вопрос антирейдерской политики.

На сегодняшний день проблема рейдерства в общественном мнении не воспринимается как зло. Прежде всего, это происходит из-за низкой активности государства в вопросе информационной политики относительно негативного влияния рейдерства на экономику.

Директор Института трансформации общества, профессор Олег Соскин.

Бороться с рейдерскими атаками возможно только через их широкое освещение в СМИ.

**Директор ООО «Научно-производственное предприятие «Сатурн»
Владимир Чмиль.**

Выиграть корпоративный конфликт можно лишь придав гласности попытке рейдерского захвата.

Если все-таки выиграть у них информационную войну в СМИ, тогда у них можно выиграть. Однако практически невозможно выиграть, если вести «подковерную» борьбу, учитывая, что в этих делах, как правило, задействованы государственные структуры, судебные инстанции.

**Директор Антирейдерского союза предпринимателей Украины
Андрей Семидидько.**

Наиболее эффективным способом защиты активов на данный момент является продажа или передача в залог акций предприятия на определенных (скрытых) условиях дружественному банку или инвестиционному фонду. При этом желательно, чтобы дружественное финансовое учреждение имело иностранный капитал *(По материалам СМИ)*.

* * *

В Днепропетровске прошла пресс-конференция на тему: «Может ли привести отмена обязательной регистрации печатей предприятий в органах МВД к всплеску рейдерства в Украине?», в которой приняли участие координатор Антирейдерского союза по Днепропетровской области Ирина Малоголовкина, председатель Форума спасения Днепропетровска Любовь Каптелая и президент адвокатской компании «Шерман» Илья Бондарь.

Эксперты считают, что хранение оригинала оттиска печати каждого предприятия в нашей стране в данный момент в правоохранительных органах абсолютно необходимо, иначе рейдерам предоставляется лишняя возможность заняться подделкой документов.

До последнего времени закон вообще не предусматривал сколь либо значимой роли печати, и ее функции в законе не прописаны. Но сложившиеся в стране деловые отношения рассматривают печать, как инструмент, подтверждающий подпись должностного лица под документом, если второй стороне контакта подпись этого лица неизвестна. А если не будет возможности сравнить оттиск на документе с оригинальным оттиском печати предприятия, то проблемы будут возникать однозначно.

Например, проблематичным для суда будет принятие правильного решения об оригинальности предоставленного документа, если одна сторона предоставит документ с одной печатью предприятия или организации, а другая – документ противоположного содержания с совершенно другой печатью, но того же самого предприятия или организации. На одно и то же предприятие или организацию можно будет изготовить сколько угодно

различных печатей (ИА РИЦ (<http://dp.ric.ua/index.php?newsid=490243>)). – 2011. – 28.02).

б) як захистити свій бізнес від рейдерів

Советы акционеру относительно противодействия рейдерству

Практика противодействия рейдерству сформировала ряд важных шагов, которые целесообразно запланировать на случай возникновения ситуации с признаками рейдерства.

Прежде всего в обязательном порядке нужно наладить отношения с регистратором (держателем реестра). Это обусловлено функциями регистратора: а) регистратор является хранителем реестра; б) он ведет учет прав акционера, на основании данных реестра составляется список лиц, которые имеют право на участие в собрании акционеров; в) регистратор исполняет функцию счетной комиссии на общих собраниях акционеров.

При выборе реестродержателя необходимо проявлять максимальную осторожность и осмотрительность. Служба безопасности предприятия должна работать в тесном контакте с реестродержателем.

В договоре с регистратором на ведение реестра можно предусмотреть обязанность регистратора информировать эмитента в течение суток обо всех случаях, когда проводятся записи по лицевым счетам держателей контрольного пакета акций, связанные с отчуждением или обременением контрольного пакета акций. Кроме того, целесообразно выбирать регистратора, который страхует свою профессиональную деятельность и готов в договоре с эмитентом указать, что он несет ответственность за вред, причиненный акционерам или эмитенту в случае, если будут проведены списания акций с лицевого счета акционера по поддельному передаточному распоряжению, фальсификацию которого нельзя будет установить при простом визуальном осмотре.

Возможно также подписание многостороннего соглашения держателя реестра с эмитентом и владельцем контрольного пакета акций, который предусматривает вышеупомянутые обязанности регистратора, а также его ответственность за их невыполнение и причиненные убытки.

Отдельно в договоре с регистратором нужно отобразить вопрос о его ответственности за вред, причиненный акционеру в случае, если акции будут списаны на основании передаточного распоряжения, фальсификация которого не могла быть установлена регистратором путем простого визуального сравнения подписи и печати на передаточном распоряжении с имеющимися у регистратора образцами, а была установлена лишь в ходе экспертизы.

Обеспечить хранение документации общества в местах, не доступных рейдерам (протоколы заседаний наблюдательного совета, правления, общего собрания; доказательства уведомления акционеров и все, связанное с

проведением общего собрания; печати, штампы; бухгалтерская документация и т. п.).

Передача акций номинальному держателю (акции списываются с лицевого счета акционера), передача акций в залог, добровольное блокирование операций по лицевому счету акционера. Акционер (юридическое лицо), имеющий контрольный пакет акций общества, должен предусмотреть в своем уставе, что решение вопросов, связанных с отчуждением и обременением акций, принадлежащих этому юридическому лицу, относится к исключительной компетенции общих собраний акционеров.

Необходимо предусмотреть ряд мероприятий, направленных на повышение интереса менеджмента компании к добросовестному выполнению обязанностей.

Ряд специалистов советуют акционерам выводить наиболее ликвидные активы путем перевода их на несколько полностью подконтрольных предприятий, в которых акционер владеет 100 % акций в уставном капитале.

Нередко эффективным способом противодействия рейдерам является не подача иска в хозяйственный суд, а подача заявлений в правоохранительные органы о возбуждении уголовного дела (по статьям о мошенничестве и т. п.).

В случае рейдерства акционер должен срочно подать следующие иски:

- о признании незаконными действий и решений государственного регистратора по регистрации изменений в учредительные документы общества и изменений, не связанных с этим; о признании недействительными записи в ЕГРПОУ, свидетельства о регистрации изменений;

- о признании незаконными решений собрания акционеров общества о внесении изменений в учредительные документы, назначение председателя правления;

- о признании недействительным передаточного распоряжения на списание акций и незаконными действий реестродержателя по списанию акций с лицевого счета, о признании недействительным договора отчуждения акций и о применении последствий недействительности договора;

- о признании права собственности на списанные против воли акции и истребование их из чужого незаконного владения (в случае, если акции перепроданы или вышли из владения в отсутствие любого договора).

Приведенный перечень имеет характер рекомендаций и предусматривает проведение анализа с учетом всех обстоятельств по каждому конкретному случаю *(Zahvat.net*
(<http://www.zahvat.net/konsultacii/38/997>).

в) зарубіжний досвід

РФ

С 1 июля 2010 года вступили в силу поправки в УК РФ и УПК РФ, ужесточающие наказание за рейдерские преступления. Как отмечают эксперты, меньше их не становится. В последнее время все большее внимание уделяется теме рейдерских захватов. Вопрос о применимости указанных норм, возможности защитить с их помощью имущество организаций и предприятий на практике остается актуальным и сегодня.

Проблема рейдерских захватов возникла в 90-е годы прошлого века. Именно тогда появились целые схемы захватов предприятий. В это время нормы гражданского законодательства, регулирующие корпоративные взаимоотношения в коммерческих организациях, имели большое количество пробелов. Например, в ГК РФ были внесены изменения, ужесточающие порядок ликвидации юридического лица, только в марте 2002 года (Федеральный закон № 31-ФЗ). До этого в рейдерских схемах широко использовались присоединения и иные формы преобразования юридических лиц, направленные на их ликвидацию.

То же самое происходило и с применением Закона о банкротстве, который позволял быстро и просто осуществить захват организации. Тогда распространенное применение норм Закона о банкротстве было связано с захватом универмагов.

С тех пор и закон о банкротстве, и закон об обществах с ограниченной ответственностью, и УК РФ претерпели изменения, которые в той или иной степени были направлены на борьбу с рейдерством.

Однако проблема рейдерских захватов компаний и предприятий актуальна до сих пор.

В настоящее время существуют следующие способы рейдерских атак:

№ 1. «Кража» долей в ООО с помощью подделки договоров купли-продажи долей, уведомлений общества и смены генерального директора.

В этом случае, в течение короткого времени доли меняют собственников с использованием, как правило, оффшорных компаний. В этом случае собственнику достаточно сложно вернуть себе утраченное имущество с помощью гражданско-правовых норм. Обращение в суд с иском об истребовании имущества из чужого незаконного владения не всегда эффективно и очень длительно, особенно если в схеме использовались оффшорные компании, поскольку вся цепочка покупателей долей должна быть привлечена к участию в деле в качестве третьих лиц (а в случае участия в деле оффшорной компании судебные заседания откладываются минимум на полгода – срок, необходимый для уведомления юридического лица, у которого нет официального представительства на территории РФ). За время рассмотрения дела, все имущество, принадлежащее обществу, как правило «исчезает», появляется кредиторская задолженность, и борьба за доли, по сути, не является решением проблем. Ведь цель рейдера – не доли, как

таковые, а имущество, принадлежащее обществу. Захват самого общества является доступом к использованию и распоряжению «интересным» имуществом.

В настоящее время действует закон об обществах с ограниченной ответственностью в новой редакции, с изменениями, направленными на защиту прав участников ООО. Закон претерпел следующие существенные изменения:

– исключены сведения о долях из устава общества, и теперь учет долей ведется в Едином государственном реестре юридических лиц;

– любой переход прав на доли осуществляется в нотариальном порядке;

– предусмотрено право участника ООО истребовать свою долю в случае ее утраты в результате противоправных действий третьих лиц.

Таким образом, существенно снизился риск кражи долей в ООО, увеличилась гибкость регулирования корпоративного управления в ООО.

Однако вопрос правоспособности оффшорных компаний на территории РФ не решен. Эти организации часто используются для злоупотреблений в гражданском обороте, в частности, при создании мнимого добросовестного приобретателя, сокрытии незаконных манипуляций с долями и акциями.

Лишь в конце 2009 года Советом при Президенте РФ по кодификации и совершенствованию гражданского законодательства была одобрена Концепция развития законодательства РФ, в которой, помимо прочего, было найдено «целесообразным» обсуждение вопроса о возможности законодательно закрепить в качестве дополнительного условия признания российским правом правоспособности оффшорных компаний их регистрацию в ЕГРЮЛ с обязательным раскрытием информации об учредителях (участниках) и выгодоприобретателях.

Но это только концепция, и только предложено.

№ 2. Недружественное поглощение в акционерных обществах осуществляется путем скупки неконтролируемых пакетов акций.

Далее используются различные механизмы «корпоративного шантажа» в рамках деятельности высшего органа управления, например, так называемая тактика «пустых конвертов», когда акционерам рассылаются не содержащая информации почтовая корреспонденция, с целью последующей легализации в суде «надлежащего направления» требования, скажем, требования о созыве внеочередного общего собрания акционеров или предложений к годовому собранию. Кроме того, часто применяется подлог и подделка документов для фактического неуведомления обладателя контрольного пакета акций о собрании и проведении нужных решений, принимаемых квалифицированным большинством голосов (покупка у недобросовестных почтовых работников надлежаще заполненных квитанций о направлении уведомлений акционерам, подделка реестра высланных конвертов, «стимулирование» почтовых работников к тому, чтобы конверты «потерялись», и т. п.).

В этой связи в арбитражных судах появилась практика проверки подлинности представляемых в суд почтовых квитанций в электронном реестре почтовой корреспонденции, расположенной на сайте почтамта РФ. Широко используется введение «параллельных органов управления» – когда одновременно две (или даже более) общих собраний одного общества, решения которых не признаны недействительными в судебном порядке, избирают в состав членов совета директоров различных людей, которые, в свою очередь, формируют различные правления и назначают разных генеральных директоров. При этом, каждый из этих органов официально позиционируют себя единственно легитимным и осуществляет значимые корпоративные действия.

№ 3. Банкротство интересующей организации.

Скупка долгов предприятия, наращивание кредиторской задолженности, инициирование банкротства, «вхождение» в компанию путем введения «своего» арбитражного управляющего, предъявление к должнику необоснованных требований, получение имущества должника за бесценок – такой способ рейдерского захвата до сих пор используется рейдерами, несмотря на постоянное совершенствование Закона о банкротстве.

При осуществлении рейдерских захватов также широко используется административный ресурс: инициируются незаконные проверки деятельности компании в целях оказания давления на захватываемые организации. Как правило, под прицел попадают субъекты малого предпринимательства, не имеющие достаточно сил и средств для борьбы с представителями силовых структур, однако являющиеся фундаментом экономики и социальной стабильности.

Эту проблему призван решить ФЗ № 294-ФЗ от 26.12.2008г. «О защите прав юридических лиц и индивидуальных предпринимателей при осуществлении государственного контроля (надзора) и муниципального контроля».

В 2004 году были приняты изменения в ФЗ «Об ипотеке (залоге недвижимости)», разрешающий ипотеку земельных участков сельскохозяйственного назначения. Это было сделано в целях развития сельского хозяйства, когда хозяйственники смогли бы взять кредит под залог земли для развития сельскохозяйственной деятельности. Однако на практике ипотека земельных участков стала использоваться для «обанкрочивания» сельскохозяйственных организаций и захвата их земель в целях обхода преимущественного права публичных образований.

По данным, раскрытым на 3-м форуме «Слияние и поглощение в России», который состоялся в ноябре 2006 года, в Московской области ущерб, причиненный в результате преступных захватов сельхозугодий, составил 200 млн. руб., в 2006 году возбуждено 19 уголовных дел, из которых до суда дошло лишь одно, прекращены 13.

В целом, применение уголовного законодательства в борьбе с рейдерством за прошедшие годы следует признать необоснованно ограниченным. В частности, в УК РФ существует статья «принуждение к

совершению сделки или к отказу от ее совершения» с использованием психического или физического воздействия, которая могла бы применяться при незаконной скупке акций и долей. Эта норма могла бы использоваться при антирейдерских действиях гораздо эффективнее, чем нормы гражданского законодательства (истребование имущества из чужого незаконного владения, признание сделок недействительными, и т. д.), однако такие дела не возбуждались.

То же самое и с применением статей о «незаконном» банкротстве: по статьям «неправомерные действия при банкротстве», «преднамеренное банкротство», единицы дел доходят до суда, большая их часть отправляется на следствие.

Кроме того, в уголовном законе предусмотрены и другие нормы, которые могут успешно применяться в борьбе с такой категорией преступлений: мошенничество (ст. 159 УК РФ), причинение ущерба без признаков хищения (ст. 165 УК РФ), незаконное получение сведений, составляющих коммерческую тайну (ст. 183 УК РФ), коммерческий подкуп (ст. 202 УК РФ), хищение и подделка документов (ст. 324, 327 УК РФ), фальсификация доказательств (ст. 303 УК РФ), самоуправство (ст. 330), создание преступного сообщества для совершения тяжких и особо тяжких преступлений (ст. 210 УК РФ) и многие другие. Однако указанные нормы используются очень редко.

В настоящее время в УК РФ добавлен ряд норм, призванных бороться с рейдерами на ранних стадиях проявления захвата. Так, уголовная ответственность предусмотрена за фальсификацию единого государственного реестра юридических лиц, реестра владельцев ценных бумаг или системы депозитарного учета (ст. 170.1), решения общего собрания акционеров (участников) хозяйственного общества или решения совета директоров (наблюдательного совета) хозяйственного общества (ст. 185.5), за внесение в единые государственные реестры заведомо недостоверных сведений (ст. 285.3).

Эти нормы направлены на борьбу с рейдерами на той стадии, когда цель еще не достигнута: только на стадии фальсификации документов, что может пресекать возможность доведения до конца рейдерского захвата, но лишь при условии своевременного выявления признаков указанных преступлений, оперативного вмешательства органов и сбора доказательств, достаточных для привлечения к ответственности конкретных лиц. Будут ли новые нормы «работающими» на практике, покажет время.

Стоит отметить, что компании, профессионально осуществляющие захват чужого бизнеса, постоянно меняют методы противоправной деятельности. Например, еще 5 лет назад банкротство считалось главной формой рейдерских действий, однако в настоящее время ее используют реже, поскольку этот способ стал общеизвестным. В связи с принятием новых изменений в Закон о банкротстве, УК РФ и Закон об ООО будут разработаны новые схемы обхода закона (<http://www.cre.ru/rus/company>).

* * *

Председатель «Деловой России» Борис Титов объявил о создании новой структуры, которая по поручению Правительства России, возьмет на себя функции антирейдерского центра. Теперь любой предприниматель сможет обратиться к «делороссам» и заказать юридический аудит конфликта. Фактически речь идет о том, что «Деловая Россия» будет выступать арбитром в спорах между бизнесменами, и решать, кто из них на самом деле рейдер, а кто – пострадавшая сторона. Общественная экспертиза для предпринимателей будет бесплатной.

Инициатива «Деловой России» – это очередная попытка федерального центра объединить усилия бизнесменов, чиновников и общественных организаций по борьбе с коррупцией и недружественными поглощениями. Более того, Борис Титов предлагает всем организациям, которые сегодня занимаются этой проблемой, объединиться.

Для того, чтобы ни у кого не было сомнений в объективности юридической экспертизы, «Деловая Россия» создает специальный наблюдательный совет, в который войдут представители Счетной Палаты России, МВД, прокуратуры и Министерства экономического развития. Все эти ведомства совместно с экспертами из общественных организаций намерены детально изучать каждый конфликт, или жалобу. И только после этого Титов обещает ставить «оценки» участникам конфликта.

Вся информация о рейдерах и нечистоплотных чиновниках будет публиковаться на специальном сайте, который в ближайшее время появится в Интернете (*Сайт Московской городской организации Деловой России (<http://www.mgodeloros.ru/news/pervyj-antirejderskij-centr-delovoj-rossii-otkrylsya-v-moskve>). – 2011. – 11.02*).

7. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ ТА ВИРОБНИЧА СФЕРА

а) щодо надання послуг підприємствам УСПП у сфері інтелектуальної власності (інформація Департаменту з корпоративної безпеки УСПП)

Після вступу України до СОТ все більш актуальними постають питання щодо реорганізації ведення підприємницької діяльності у відповідності до європейських та світових стандартів. Українське підприємство не зможе конкурувати з європейським, не використовуючи передові енергозберігаючі технології, сучасні форми і методи ведення бізнесу.

Одним з дієвих способів підвищення конкурентоспроможності підприємства може стати введення в його господарську діяльність поняття «Інтелектуальна власність» (ІВ), до якої можна віднести будь-які цінності (активи) нематеріальної природи, на які можна набути права, подібно до

права власності на матеріальні чи фінансові активи. Завдяки реєстрації підприємством права **ІВ** на свої певні нематеріальні активи (торгова марка, технологія, спосіб виготовлення продукції, організації виробничого процесу і т. п.), підприємство отримує «Об'єкти інтелектуальної власності» (ОІВ), які вводяться в господарський обіг підприємства, суттєво збільшуючи його капіталізацію без значних матеріальних витрат, в той же час зменшуючи податковий тиск на підприємство. При цьому практично зникає можливість рейдерського захоплення підприємства або неправомірного перерозподілу його активів.

Незнання правил проведення цього процесу, відсутність досвіду у керівників підприємств в його організації призводять до невикористання в діяльності підприємства переваг реєстрації права інтелектуальної власності на нематеріальні активи підприємства, знижують ефективність виробництва та конкурентоспроможність підприємства в цілому.

З метою надання організаційної та консультативної підтримки керівникам підприємств в процесі оформлення права на об'єкти інтелектуальної власності та подальшого введення їх до господарського обігу, в червні 2008 року УСПП уклав **«Генеральну угоду про співпрацю» з Державним підприємством «Український інститут промислової власності»**.

Результатом підписання Угоди стало створення в УСПП на базі Департаменту с корпоративної безпеки *«Робочої групи з питань інтелектуальної власності»*, до складу якої увійшли висококваліфіковані фахівці у галузі інтелектуального права (керівник – Мосов Сергій Петрович, радник Президента УСПП з питань інтелектуальної власності та інтелектуальної безпеки).

Головна *суть діяльності цієї Робочої групи* полягає у *створенні необхідних умов для використання підприємствами УСПП власного інтелектуального капіталу*. З цією метою фахівцями Робочої групи проводиться системна робота у напрямках:

- проведення консультацій з правових та економічних питань у сфері інтелектуальної власності;
- участь у створенні проектів нормативних актів та вирішенні проблем, пов'язаних з інтелектуальною власністю;
- розробка конкретних пропозицій з питань правової охорони та захисту інтелектуальної власності на окремому підприємстві;
- вирішення проблемних питань у сфері інтелектуальної власності, які виникають у господарській діяльності підприємства з органами державного регулювання, тощо.

В рамках Системи корпоративної безпеки УСПП розроблений *перелік послуг у сфері інтелектуальної власності*, який може бути наданий будь-якому підприємству – члену УСПП. Зокрема:

- моніторинг об'єктів ІВ на підприємстві, складення їх переліку та надання керівництву інформації про перспективи їх використання в діяльності компанії;

– допомога у підготовці та оформленні документів для проведення державної реєстрації об'єктів ІВ в інтересах їх подальшої капіталізації.

– виявлення можливих небезпек та загроз існуванню та зберіганню об'єктів ІВ та інформації про них на підприємстві;

– оцінка ступеня інтелектуальної безпеки на підприємстві та визначення необхідних заходів щодо її забезпечення;

– періодичний (за вимогою) моніторинг стану системи інтелектуальної безпеки компанії з наданням практичних рекомендацій щодо її забезпечення.

Як свідчить досвід господарської діяльності підприємств, що використовують права інтелектуальної власності, введення в активи підприємства нематеріальних активів дозволяє:

– збільшити рівень капіталізації компанії з одночасним зменшенням податкового навантаження;

– юридичними засобами заборонити конкурентам діяти у секторі життєвих інтересів компанії як на українському, так і на світовому ринках;

– перетворити інтелект і знання фахівців підприємства на фінансові й матеріальні ресурси компанії;

– накопичувати потенціальну інтелектуальну власність у фінансовому обрахуванні та активно використовувати її в конкурентній боротьбі на ринку товарів і послуг;

– уникнути патентних війн, під час яких можуть бути знищені найкращі досягнення компанії;

– надійно зміцнити конкурентоспроможність компанії та підвищити її інвестиційну привабливість.

Більш детально ознайомитися з матеріалами щодо надання послуг підприємствам УСПП у сфері інтелектуальної власності, можливостей введення об'єктів інтелектуальної власності в господарський обіг з метою використання їх у підприємницькій діяльності можна ознайомитися в Департаменті УСПП з корпоративної безпеки (*директор – Худобін Сергій Михайлович, (044) 278-18-58*).

б) офіційна інформація

09.03.2011

Офіційний веб-портал

Державної служби інтелектуальної власності України
http://sdip.gov.ua/ua/news.html?_m=publications&_t=rec&id=1529

Олексій Янов, перший заступник голови Державної служби інтелектуальної власності України:

На сьогодні сфера авторського права і суміжних прав потребує вдосконалення з урахуванням норм європейського законодавства відповідно

до вимог Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу».

Європейське законодавство у сфері авторського права і суміжних прав базується на низці Директив Європейського Союзу, певні положення яких необхідно врахувати під час внесення змін до Закону України «Про авторське право і суміжні права».

З розвитком інформаційних технологій у світі та, зокрема, в Україні відповідні положення законодавства втратили актуальність і потребують удосконалення з урахуванням сучасних реалій розвитку суспільства та пов'язаних з глобалізацією відносин, наслідком яких стало транскордонне використання об'єктів авторського права і суміжних прав.

У зв'язку з цим народними депутатами Луцьким М. Г., Самойлик К. С., Зарубінським О. О. було розроблено проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо врегулювання питань авторського права і суміжних прав № 6523 (далі – законопроект), який у лютому цього року був прийнятий у першому читанні Верховною Радою України.

На сьогодні в засобах масової інформації з'явилася інформація про те, що в зазначеному проекті Закону «запроваджується новий податок на електронні носії інформації», а саме: флеш-картки, диски для лазерних систем зчитування тощо, за допомогою яких можна здійснити відтворення примірників творів репрографічним способом. Така інформація є помилковою з таких причин.

По-перше, відповідно до статті 6 Податкового кодексу України податком є обов'язковий, безумовний платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників податку відповідно до цього Кодексу.

Статті 8, 9 цього Кодексу встановлюють загальнодержавні й місцеві податки та збори, до яких не належить винагорода за використання об'єктів авторського права і суміжних прав.

Відтак сплата винагороди у формі відрахувань (відсотків) не має відношення до сфери дії Податкового кодексу України, оскільки не належить до податків, передбачених цим Кодексом, та не є платежем до відповідного бюджету.

Отримання винагороди авторами, виконавцями, виробниками фонограм (відеограм) за будь-яке використання творів (виконань, фонограм) регулюється Цивільним кодексом України та Законом України «Про авторське право і суміжні права».

По-друге, флеш-картки, диски для лазерних систем зчитування, принтери не можуть використовуватися для відтворення творів репрографічним способом, оскільки законодавство передбачає репрографічне відтворення твору як факсимільне відтворення письмового або графічного твору шляхом фотокопіювання або іншими подібними способами, крім запису в електронній, у тому числі цифровій, оптичній формі, яку зчитує комп'ютер.

Відбулося змішання різних між собою норм законодавства щодо видів використання об'єктів авторського права і суміжних прав, а саме:

– відтворення в домашніх умовах і виключно в особистих цілях творів і виконань, зафіксованих у фонограмах, відеограмах і їх примірниках, без згоди автора (авторів), виконавців і виробників фонограм (відеограм), але з виплатою їм винагороди;

– відтворення примірників творів репрографічним способом.

З метою усунення непорозумінь, які виникли у зв'язку з поширенням помилкової інформації, надаються роз'яснення стосовно вищеназваних видів використання.

Нормативні положення щодо здійснення відрахувань виробниками та імпортерами обладнання й матеріальних носіїв (флеш-картки, диски для лазерних систем зчитування тощо) передбачені в чинній редакції Закону України «Про авторське право і суміжні права» (далі – Закон).

Так відповідно до частини другої статті 25 твори й виконання, зафіксовані у фонограмах, відеограмах, їх примірниках, а також аудіовізуальні твори та їх примірники допускається відтворювати в домашніх умовах виключно в особистих цілях або для кола сім'ї без дозволу автора (авторів), виконавців, виробників фонограм, виробників відеограм, але з виплатою їм винагороди. Особливості виплати винагороди в цьому випадку визначені статтею 42 цього Закону.

Згідно з частинами другою та четвертою статті 42 Закону допускається відтворення в домашніх умовах і виключно в особистих цілях творів і виконань, зафіксованих у фонограмах, відеограмах і їх примірниках, без згоди автора (авторів), виконавців і виробників фонограм (відеограм), але з виплатою їм винагороди.

Виплата винагороди виробникам фонограм і відеограм та іншим особам, які мають авторське право і (або) суміжні права, здійснюється у формі відрахувань (відсотків) від вартості обладнання і (або) матеріальних носіїв виробниками та (або) імпортерами обладнання й матеріальних носіїв, із застосуванням яких можна здійснити відтворення виключно в особистих цілях у домашніх умовах творів, зафіксованих у фонограмах і відеограмах, крім таких:

а) професійного обладнання та (або) матеріальних носіїв, не призначених для використання в домашніх умовах;

б) обладнання та матеріальних носіїв, які експортуються за митну територію України;

в) обладнання й матеріальних носіїв, які ввозяться фізичною особою на митну територію України виключно в особистих цілях і без комерційної мети.

Розміри відрахувань (відсотків), що мають сплачуватися виробниками та (або) імпортерами обладнання й матеріальних носіїв, визначені постановою Кабінету Міністрів України від 27 червня 2003 року № 992 «Про розмір відрахувань виробниками та імпортерами обладнання й матеріальних носіїв, із застосуванням яких у домашніх умовах можна здійснити відтворення творів і виконань, зафіксованих у фонограмах і (або) відеограмах».

Ці кошти виробниками та імпортерами обладнання і (або) матеріальних носіїв перераховуються визначеним Установою організаціям колективного управління. Зібрані кошти розподіляються між організаціями колективного управління, які є на обліку в Установі, на основі договорів, які уповноважені організації укладають з усіма організаціями колективного управління. Імпортери перераховують ці кошти уповноваженій організації під час увезення товару на митну територію України, а виробники – у кінці кожного місяця після реалізації обладнання та матеріальних носіїв.

Відтворення примірників творів репрографічним способом відповідно до частини першої статті 25 Закону здійснюється на підставі дозволу автора (чи іншої особи, яка має авторське право) і з виплатою авторської винагороди. При цьому необхідно зазначити, що чинна редакція Закону не містить положень про механізми отримання дозволу на вказаний вид використання та способи виплати винагороди. У зв'язку з цим у законопроекті й уведені норми, які регулюють репрографічне відтворення примірників творів.

Питання відтворення творів і виконань у домашніх умовах на електронних носіях інформації та відтворення примірників творів репрографічним способом є надзвичайно актуальними для становлення системи авторського права і суміжних прав в Україні, приведення її у відповідність до міжнародних норм, адаптації до норм Європейського Союзу. У зв'язку з цим, дуже важливим є розуміння з боку імпортерів і виробників «обладнання та чистих носіїв» необхідності сплати вказаних відрахувань, які є одним з вагомих джерел існування творчої еліти всього світу.

Вищезгадані законодавчі положення та відповідні положення зазначеного вище законопроекту ґрунтуються на відповідних міжнародних актах, які згідно зі статтею 9 Конституції України є частиною національного законодавства України. Така сама норма закладена й у статті 5 Закону.

Так Україна є членом Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів (далі – Бернська конвенція) згідно із Законом України «Про приєднання України до Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів (Паризького акта від 24 липня 1971 року, зміненого 2 жовтня 1979 року)» від 31 травня 1995 року, Договору Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право (далі – ДАП) згідно із Законом України «Про приєднання України до Договору Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право» від 20 вересня 2001 року та Договору Всесвітньої організації інтелектуальної власності про виконання і фонограми (далі – ДВФ) згідно із Законом України «Про приєднання України до Договору Всесвітньої організації інтелектуальної власності про виконання і фонограми» від 20 вересня 2001 року. Тобто всі перелічені міжнародні акти є частиною національного законодавства.

Згідно із статтею 9 Бернської конвенції автори літературних і художніх творів користуються виключним правом дозволяти відтворення цих творів будь-яким чином і в будь-якій формі.

Пункт 4 статті 1 ДАП закріплює дотримання країнами, які приєдналися до нього, усіх положень Бернської конвенції, зокрема й положень статті 9.

У статтях 7 та 11 ДВФ зазначається, що виконавці та виробники фонограм користуються виключним правом дозволяти пряме або непряме відтворення своїх виконань, записаних на фонограми, будь-яким способом і в будь-якій формі.

Водночас згідно з частиною другою статті 9 Бернської конвенції та частиною другою статті 16 ДВФ з виключного права на надання дозволу можливо робити винятки в певних особливих випадках, які не завдають шкоди нормальному використанню твору, виконання або фонограми та необґрунтованим способом не обмежують законних інтересів автора, виконавця або виробника фонограми. Тобто національне законодавство може передбачити деякі винятки використання об'єктів авторського права і суміжних прав без дозволу суб'єкта авторського права і суміжних прав, але за умови обов'язкової виплати винагороди.

Також механізм справедливої компенсації був закріплений у Директиві Європейського Парламенту та Ради № 2001/29/ ЄС від 22 травня 2001 року «Про гармонізацію певних аспектів авторського права та суміжних прав у інформаційному суспільстві».

Відповідно до статті 5 вищезгаданої Директиви відтворення на будь-якому носії, виконане фізичною особою для приватного користування та для мети, яка не є безпосередньо чи опосередковано комерційною, повинне здійснюватися тільки за умови, що суб'єкти прав отримують справедливу компенсацію за відтворення.

Також у зазначеній статті зазначається, що країни-учасниці можуть, зокрема, виключати та обмежувати відтворення прав стосовно репрографії: у разі відтворення на папері чи іншому подібному засобі, зробленому з використанням будь-якої фототехніки чи в будь-який інший спосіб зі схожими ефектами, за винятком музичних зразків, слід забезпечити отримання справедливої компенсації власникам права.

Механізм виплати відрахувань виробниками та імпортерами обладнання й матеріальних носіїв, із застосуванням яких у домашніх умовах можна здійснити відтворення творів і виконань, зафіксованих у фонограмах і (або) відеограмах або здійснити відтворення творів репрографічним способом, закріплений міжнародними конвенціями, був створений у зв'язку з технічним прогресом, розвитком інформаційних технологій, що зробило неможливим надання дозволів авторами, виконавцями та виробниками фонограм на кожне відтворення їх об'єктів авторського права та (або) суміжних прав і використання їх законного права.

Залишається відкритим питання – за що сплачує виробник або імпортер, безпосередньо не використовуючи об'єкти авторського права і суміжних прав?

Дійсно, виробник та імпортер не мають ніякого відношення до відтворення творів репрографічним способом або відтворення творів і виконань у домашніх умовах. Використовують обладнання та чисті носії для

такого відтворення фізичні особи. Однак, як зазначалося вище, кожна особа не може отримати дозвіл на використання безпосередньо від суб'єктів авторського права і суміжних прав. Тому в ціну кожної одиниці обладнання та чистого носія повинні бути включені відрахування, які належать до витрат суб'єкта господарської діяльності. Тобто виробник та імпортер включають до ціни обладнання та чистих носіїв відрахування для виплати їх у подальшому через уповноважену організацію колективного управління авторам, виконавцям, виробникам фонограм (відеограм).

Отже, будь-яка особа, яка придбала матеріальні носії або обладнання, виплачує винагороду, оскільки така винагорода вже включена в ціну цих носіїв та обладнання. У результаті законодавча норма щодо використання об'єктів авторського права і суміжних прав без дозволу, але з виплатою винагороди витримана. Єдине, що треба зробити імпортерам та виробникам, – укласти угоду з уповноваженою організацією колективного управління й здійснювати відрахування.

Механізм справедливої компенсації суб'єктам авторського права і суміжних прав за відтворення їх творів репрографічним способом або за відтворення їх творів у особистих цілях упроваджений у багатьох країнах світу, у тому числі в країнах Європейського Союзу.

Так уперше механізм справедливої компенсації за відтворення в особистих цілях був упроваджений в Німеччині в 1965 році (за репрографічне відтворення – у 1985 році), потім в Австрії в 1980 році (репрографія – у 1996 році), в Угорщині – у 1982 році (репрографія – у 2000 році), а згодом – у Бельгії, Швейцарії, Нігерії, Іспанії тощо. Зараз він є всесвітньо визнаним механізмом для надання справедливої винагороди авторам, виконавцям, виробникам фонограм і (або) відеограм.

Таким чином, механізм здійснення відрахувань виробниками та імпортерами обладнання та матеріальних носіїв, із застосуванням яких у домашніх умовах можна здійснити відтворення творів і виконань, зафіксованих у фонограмах і (або) відеограмах, закріплений у чинній редакції Закону, діє з 2003 року та не запроваджує ніяких нових платежів, які б не були врегульовані на міжнародному рівні.

Принцип справедливої компенсації за відтворення творів репрографічним способом, який передбачено в законопроекті, запроваджено на виконання Україною її міжнародних зобов'язань та на виконання вимог Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу».

Враховуючи викладене, слід зазначити, що Україна має прикласти максимум зусиль для вдалого вирішення питань сплати імпортерами та виробниками обладнання й матеріальних носіїв відрахувань, що, у свою чергу, дозволить підняти на високий рівень національну культуру, забезпечити належні виплати винагороди авторам, виконавцям, виробникам фонограм, відеограм. І розуміння цього питання з боку всіх учасників процесу дозволить досягнути високих результатів у захисті творчої еліти країн, сприятиме подальшому вдосконаленню системи авторського права і

суміжних прав та стане вагомим елементом у боротьбі з порушеннями в цій сфері.

Додатково звертаємо увагу, що високий рівень порушень у сфері авторського права і суміжних прав відзначається у Звіті Міжнародного альянсу інтелектуальної власності (МАІВ) 2010 року в рамках «Списку 301» щодо правової охорони та захисту авторського права в Україні, зокрема, звертається увага на неефективність прикордонного контролю щодо зупинення митними органами імпорту обладнання та матеріальних носіїв без сплати встановлених законодавством відрахувань, а також вказується на відсутність правових зобов'язань для збору та надання інформації уповноваженим організаціям колективного управління про імпортоване обладнання й матеріальні носії.

Треба зазначити, що саме МАІВ впливає на формування позиції Уряду США щодо статусу країн у рамках «Списку 301». Так у вищезгаданому звіті МАІВ запропонував Уряду США внести Україну до Пріоритетного переліку країн, які потребують спостереження (Priority Watch List).

Таким чином, невиконання Україною рекомендацій МАІВ призведе до переведення України з Переліку країн, які потребують спостереження (Special 301 Watch List) до Пріоритетного переліку країн, які потребують спостереження (Priority Watch List), та спричинить застосування до певних галузей вітчизняної промисловості торгових економічних санкцій згідно з параграфом 301 Закону США «Про торгівлю» 1974 року.

Підводячи підсумок, зазначимо, що «Америку Україна не відкриває», норми існуючого законодавства та норми, передбачені законопроектом № 6523, запроваджуються у світі досить ефективно, починаючи з 1965 року.

Тому незрозумілими та юридично безграмотними є висловлення про уведення відрахувань за використання об'єктів авторського права і суміжних прав у домашніх умовах та репрографічним способом як нового податку. Автори цих висловлень дуже хвилюються «про народ», не розуміючи, що відсутність законодавчо закріплених положень стосовно зазначених відрахувань стане вагомою причиною для застосування до України економічних санкцій з боку США. От тоді не лише хвилюватиметься, а й страждатиме вся країна!

в) економічні важелі стимулювання

уведення об'єктів інтелектуальної власності

в господарській обіг: світовий досвід

(інформація Департаменту з корпоративної безпеки
УСПП)

Незважаючи на те, що раніше мірилом економічного здоров'я звичайно вважалися матеріальні об'єкти – земля, результати праці і капітал, зараз вже

не так. Новими стимулами створення національного багатства в сучасному суспільстві є цінності, засновані на знаннях.

Аналізуючи економічні досягнення деяких економічно розвинених країн наприкінці ХХ століття слід зауважити, що, по-перше, це відбувалось у наслідок змін, які мали місце в зовнішньому та внутрішньому середовищі цих країн, по-друге, це відбувалось внаслідок стрімкого нагромадження знань і переходу на нові методи керування створенням знань.

Виходячи з ситуаційного аналізу, розглянемо світовий досвід застосування зовнішніх та внутрішніх економічних важелів стимулювання процесів уведення об'єктів інтелектуальної власності (ОІВ) у господарський обіг.

Першим таким важелем стимулювання процесу уведення ОІВ у господарський обіг слід вважати жорсткі умови конкурентної боротьби як в межах країни, так і на міжнародній арені. Багато суб'єктів ринкової діяльності вже активно використовують інтелектуальну власність для успішної боротьби на ринку товарів та послуг. Турбулентне зовнішнє середовище вимагає фірми (підприємства, установи, корпорації і т. д.) до пошуку і розвитку більш ефективних форм їхніх нематеріальних активів.

Об'єкти інтелектуальної власності стають для корпорацій, як показує світовий досвід, мірою їхньої життєздатності та ефективності функціонування в майбутньому. Так, загальний обсяг корпоративних активів у США в 1982 р. складався десь на 62 % з матеріальних активів, але до початку третього тисячоліття ця цифра під впливом жорсткої ринкової боротьби скоротилася до 30 %. На початку 90-х років минулого століття в Європі обсяг нематеріальних активів становив уже більше однієї третини від загального обсягу всіх активів. У 1992 р., наприклад у Нідерландах, нематеріальні активи становили понад 35 % від загальних державних і приватних інвестицій

Результати огляду, здійсненого у 1993 р. на вибірці 284 японських фірм, засвідчили, що ОІВ становлять 45,2 % від загального обсягу корпоративних знань, накопичених протягом звітнього періоду (охоплюють як кодифіковані знання, наприклад зафіксовані в документах, так і неявно виражені знання – зокрема ті, що виявляються з кваліфікації персоналу).

У нещодавньому британському дослідженні було виявлено, що в середньому 40 % загальної вартості компанії складають ОІВ.

Таким чином, економіка, що базується на бетоні та залізі, під впливом змін умов формування ринкових відносин на міжнародній арені, поступово замінюється на економіку, засновану на ідеях і знаннях, у рамках якої інтелектуальна власність стає однією з головних цінностей. В економіці нового типу національне багатство забезпечується завдяки створенню знань та їхньому перетворенню в цінності.

Існує певна статистика, котра доводить позитивний взаємозв'язок між економічним зростанням, науково-дослідними роботами та інтелектуальною власністю. Вплив інтелектуальної власності відображається в тому, що частка наукомістких галузей промисловості, пов'язаних з інтенсивним

використанням нових знань, у валовому національному продукті постійно збільшується (наприклад, у США – з 21 до 27 % у 1982–1995 рр.).

При зростаючому усвідомленні прихованої цінності інтелектуальної власності компанії все більшою мірою почали ставитися до одержання й підтримки своїх патентів не лише як до захисного заходу проти інтелектуальної крадіжки, але й як до активних і потужних засобів посилення своєї конкурентоздатності, збільшення свого впливу в галузі й піднесення своєї репутації постачальника інноваційних виробів на ринок. Так, темпи технічного розвитку Японії, починаючи з 1945 р. значною мірою (якщо не повністю) можна асоціювати з інтелектуальною власністю, яка була широко використана у процесі програми «наздогнати лідера».

Другим економічним важелем стимулювання процесу уведення ОПВ у господарський обіг є ідентифікація виробника продукції на ринку (внутрішньому чи міжнародному). Глобальна економіка означає, що корпорації (підприємства, установи) працюють не тільки на внутрішніх, але і на міжнародних ринках. Оскільки міжнародний ринок об'єднує різні культури, потребуються символи, щоб споживач змог ідентифікувати виробника незалежно від країни проживання і мови, що використовується. Торговельні знаки, такі як, наприклад, зірка на капоті Mercedes, являють собою для підприємства більшу цінність, ніж самі заводські корпуси. Торговельний знак, що пізнається споживачами, – це бажана мета, а завод – це тільки лише інструмент для виробництва транспортних засобів, на яких цей знак розташований. Цінність виробничих потужностей для підприємства визнається нижчою за цінність нематеріальних активів.

Таким чином, торговельна марка – це самий простий для розуміння ринковий актив, завдяки використанню якого корпорації просувають свій товар по всьому світу. У якості прикладів можна привести такі марки, як «Coca-Cola», «Marlboro», «IBM», «Microsoft», «Yamaha» та ін.

Торговельна марка – найкращий спосіб нагадування споживачу про те, що йому слід звернути свою увагу на товари саме цієї фірми, а не якої іншої. Візьмемо в якості прикладу дві марки А та Б, при цьому ціна А на 10 % перевищує ціну Б. Склад обох продуктів може бути ідентичним, вони навіть можуть вироблятися на одному і тому ж підприємстві. Марка А займає більшу долю ринку, і споживачі постійно надають їй перевагу, – вона є пріоритетною. Зростання доходів компанії, що торгує товаром марки А, пояснюється додатковою цінністю торговельної марки. Марка є важливим нематеріальним активом, що спонукає його використання виробником для збільшення прибутку і конкурентоздатності на ринку.

Важливим важелем стає корпоративна марка, яка може з'явитися після надійного закріплення компанії на ринку і отриманням, відповідно, високої оцінки з боку споживачів. Наприклад, «IBM», «General Motors», «Nestle» та ін. Такі компанії звичайно виробляють товари одного роду, тому споживач формує деяке «інтегральне» уявлення товару. В наведених прикладах мова йде про машини, комп'ютерні товари та послуги, продукти харчування. Виключенням, наприклад, є група компаній «Virgin», діяльність якої є

різноманітною. До сфери її інтересів потрапляють мотелі, авіалінії, горілка, кола, роздрібна торгівля та ін.

Знаки для товарів і послуг виконують дві основні макроекономічні функції: сприяють прийняттю рішень споживачем відносно вибору товару на ринку; стимулюють підприємства в частині інвестування в розробку й постачання товарів і послуг, які мають якість, бажану для споживача.

Головним способом підтримки торговельної марки, як показує світовий досвід, є реклама та інші види просування товару на ринки. Створення дійсно потужної торгової марки потребує досить тривалого часу. Їй необхідна постійна підтримка і захист з використанням легального механізму – фірмового товарного знака або знака обслуговування. При цьому слід підкреслити, що торговельні марки «мешкають» більш тривалий строк, ніж компанії і є, до того ж об'єктом продажу.

Безпосереднім економічним важелем стимулювання процесу уведення ОІВ у господарський обіг є отримання доходів від використання ОІВ. Відповідно до загальноприйнятих у світі принципів бухгалтерської звітності (або GAAP), активи складаються з поточних активів; власне підприємства, майна й устаткування (відповідає матеріальним об'єктам); інших активів (відповідає нематеріальним об'єктам). Бухгалтерські та фінансові працівники визнають існування нематеріальних активів уже протягом багатьох років, проте різні види нематеріальних активів об'єднуються у загальний клас під назвою «репутація або цінність фірми» (англ. «goodwill») без подальшого уточнення. У 60-ті роки ХХ століття хвиля корпоративного злиття і поглинання фірм засвідчила необхідність перегляду обліку нематеріальних активів. У 1981 р. Велика Британія прийняла закон, який дозволяв фірмам включати нематеріальні активи до своїх балансових рахунків. Однак розробку спеціальних стандартів для обліку таких об'єктів уряди розпочали не раніше 1990 р. Протягом останніх десятиріччя, коли економіка і бізнес стали орієнтуватися на одержання додаткової вартості й надання послуг та застосовувати наукомісткі технології, частка нематеріальних активів відносно матеріальних об'єктів істотно збільшилась.

За даними Міжнародної асоціації Interbrand знаки для товарів і послуг стають найважливішим компонентом капіталізації фірми. Так, у 2001 році всесвітньо відомі торговельні марки Coca-Cola, Disney й Ford давали, відповідно, 61, 54 й 66 % у капіталізації цих компаній і коштували, відповідно, 69, 32,5 й 30 млрд дол. США.

Фірма Hitachi послідовно вдосконалювала свою патентну стратегію й у 1996 р. заробила 455 млн дол. США. При цьому коефіцієнт співвідношення між доходами й витратами збільшився з 0 у 1990 р. до 4,5 у 1996 р.

Однією з найбільших галузей світового господарства є сільське господарство, яке забезпечує робочі місця для 1,3 млрд. людей в усьому світі й щорічно виробляє товарів на суму в 1,3 трильйони дол. США. Як і в інших ключових галузях, зростання сучасної сільськогосподарської індустрії є результатом безперервної серії інновацій і технологічних досягнень – від винаходів у галузі механіки до сільськогосподарських добрив й сортів

зернових культур підвищеної врожайності та якості й більшої опірності шкідникам і хворобам.

Коли, наприклад, предметом продажі стають персонажі кіно- і мультфільмів, то фігурують дуже великі кошти. Так, ще в 1974 р. у щорічному звіті Disney Productions було вказане, що доходи від продажу прав використання персонажів склали більше 15 млн дол. США, а в 1978 р. комерційним відділом Disney було продано таких прав на 27 млн дол. США.

Фільм «Star Wars» зібрав 25 млн дол. США від реалізації білетів і 22 млн дол. США від продажі ліцензійних товарів. Мері Поппінс від Walt Disney, за інформацією Advertising Age, стала «продавцем» для більше ніж 46 виробників і продавала все, починаючи від парасолик та сумок і закінчуючи кремом для взуття. Такі суми цілком логічно розглядати як доходи від ідеї, які можуть бути отримані тільки в умовах глобальної економіки, де образи Міккі Мауса і його друзів подолали будь-які культурні та мовні бар'єри і зайняли стійкі позиції на ринку, залишаючись привабливими для покупців.

Компанія, що має ОІВ, може продати ліцензії на використання своїх ОІВ іншим ринковим суб'єктам та отримати ринковий актив – прибуток. Щорічний відносний прибуток об'єму світової торгівлі правами на ОІВ значно перевищує прибуток, притаманний традиційним товарам: 1990 р. – 59,1; 2000 р. – 150,1 млрд дол. США.

У 1997 р. портфель компанії «Хегох» нараховував 8000 патентів. Однак ніхто не міг доволі впевнено сказати, яка частина цих патентів мала будь-яку комерційну цінність. У результаті компанія одержала в 1997 р. всього 8,5 млн ліцензійних платежів. З 1998 р. після прийняття відповідної стратегії ринкова капіталізація активів компанії «Хегох» збільшилась на 13 %.

Компанія «ІВМ», зробивши агресивний наступ у сфері інтелектуальної власності, забезпечила феноменальне зростання ліцензійних роялті на 3300 % – з 30 млн дол. США у 1990 р. до 1 млрд дол. США сьогодні.

Позитивним економічним важелем стимулювання процесу уведення ОПІВ у господарський обіг є отримання (залучення) інвестицій. Раніше економісти не розглядали належним чином питання, що безпосередньо стосувалися економіки й інтелектуальної власності. Нечисленні економісти, які все ж таки зверталися до цієї теми, висловлювали суперечливі думки. Деякі з них підтримували ідею позитивного взаємозв'язку між інтелектуальною власністю та інноваціями, а також винаходами, тимчасом як інші заперечували це. Багато дослідників припускали наявність прямої залежності між високим рівнем охорони ОІВ і збільшенням іноземних прямих інвестицій в економіку певних країн. Так, в Індії спостерігалось постійне і різке зростання іноземних прямих інвестицій (за винятком зниження в 1999 р., спричиненого несприятливими наслідками загальної кризи у Східній Азії) після реформи охорони патентів і знаків для товарів і послуг на початку 90-х років минулого століття. Ще більш вражаючим було збільшення таких інвестицій у Бразилії після прийняття у 1996 р. нового закону про промислову власність, котрий забезпечив патентну охорону

строком на 20 років, а також систему заходів з охорони лікарських препаратів, які ще не надійшли на ринок.

Активну роль в сфері економічної діяльності країн, що розвиваються, за результатами досліджень В. Лессера з Корнельського університету за замовленням ВОІВ, грає інтелектуальна власність. У них він дійшов висновку про позитивний взаємозв'язок між роллю інтелектуальної власності та іноземними прямими інвестиціями.

Інтелектуальна власність перетворилася в один зі звичайних важелів регулювання бізнесу, особливо в країнах Європи і США. Вона впливає на відношення фірм до розгляду питання про інвестиції в інноваційні проекти або диверсифікацію продукції, вирішення питання злиття фірм або їхнього поглинання. За минули два десятиліття відбулася значна кількість злиття і поглинання фірм, показник зростання яких становив 42 %, а загальний обсяг операцій тільки у 2000 р. досяг 2,3 трильйонів дол. США.

Відповідно до Всесвітнього звіту з питань інвестицій у 2000 р. «другою основною мотивацією для фірм, що спонукає їх до придбання якоїсь існуючої компанії на протигагу природному росту, є пошук стратегічних цінностей, таких як результати НДР або технічне ноу-хау, патенти, назви брендів, придбання місцевих та інших ліцензій, а також забезпечення доступу до постачальницьких або дистриб'юторських мереж».

Варто подивитися на сучасну Японію, де зроблена опора на патентну систему як основний засіб для розвитку національної економіки. Це допомогло їй в одержанні іноземних прямих інвестицій і обміні технологіями під час перехідного періоду від країни, що розвивається, до розвиненої та провідної у світі.

Ще одним впливовим економічним важелем стимулювання процесу уведення ОПІВ у господарський обіг є збільшення вартості компанії. За даними ВОІВ від 50 до 80 % вартості, створеної фірмою породжується інтелектуальним капіталом, а не традиційними матеріальними цінностями. Це питання набуває особливої актуальності у контексті приватизації. За дослідженнями ВОІВ було виявлено забагато негативних прикладів, коли вартість об'єктів інтелектуальної власності знижувалась або зовсім не оцінювалась при ухваленні рішень на приватизацію об'єктів чи при проведенні приватизації відповідних об'єктів.

Об'єкти інтелектуальної власності, як показує світовий досвід, можуть значною мірою підвищувати ринкову вартість компанії. Велика частина ринкової вартості ряду компаній, таких як Walt Disney, Microsoft та P&G, міститься в ОПІВ, що їм належать. Наявні дані засвідчують, що понад 80 % вартості кожної з цих трьох компаній пов'язано з інтелектуальною власністю і нематеріальними активами. Наприклад, стверджується, що фірма Microsoft за залишковою вартістю основного капіталу оцінюється у 90 млрд дол. США. Однак вартість її ринкової капіталізації становить майже 270 млрд дол. США. Основна сума додаткових 180 млрд дол. США утворюється за рахунок ОІВ, включаючи знаки для товарів і послуг, патенти, секрети виробництва і ноу-хау.

У листопаді 1997 р. компанія Texas Instruments сплатила неймовірну суму в 395 мільйонів доларів США за маленьку каліфорнійську фірму Amati Communications, засновану професором Чіоффі при Стенфордському університеті, завдяки тому, що остання володіла 25 ключовими патентами, що стосуються технології цифрової абонентської лінії (DSL). Ці патенти компанія Texas Instruments розглядала як критично важливі для виходу на ринок DSL.

Важелем економічного стимулювання процесу створення й уведення ОПІВ у господарський обіг також є підтримка державою винахідницької інноваційної діяльності. Досвід таких країн як Велика Британія, Австрія, Нідерланди, Франція, Швеція, Швейцарія, США і Японія вказує на урядову допомогу і стимулювання винахідницької інноваційної діяльності. Основними формами стимулювання малих і середніх підприємств, а також окремих інноваторів є: пряме фінансування, яке досягає 50 % від затрат на створення нової продукції і технологій (Франція, США); надання позик, у тому числі без виплати відсотків (Швеція); дотації (практично всі країни); створення фондів впровадження інновацій з урахуванням можливого ризику (Велика Британія, Німеччина, Швейцарія, Нідерланди); безповоротні позики на впровадження нововведень, які досягають 50 % від витрат (Німеччина); відстрочка сплати мита чи звільнення від них, якщо винахід стосується економії енергії (Австрія); безкоштовні патентні послуги (Нідерланди, в деяких випадках Німеччина). Ці заходи вважаються як суттєве досягнення урядів вказаних країн щодо управління інноваціями.

Ще одним впливовим важелем стимулювання процесу створення й уведення ОПІВ у господарський обіг за світовим досвідом можна вважати утримання висококваліфікованого персоналу. Для збереження й укріплення своєї конкурентоздатності компаніям необхідно відповідати вимогам ринку. Це означає, що товари та послуги теж мають відповідати ринковим потребам. У третьому тисячолітті товари та послуги будуть також вироблятися людьми, і робітники, які сприяють задоволенню потреб споживачів, перетворюються для компанії в цінні активи. Цінність їх, треба думати, буде зберігатися ще тривалий час. Людські активи – це, таким чином, активи, що сприяють успіху компанії через задоволення потреб ринку. В ситуації втрати компанією своїх ринкових переваг і падіння попиту на її продукцію цінність людських активів, здатних розробити нові стратегії, послуги, технічні рішення та технології і вплинути на ринок, безмежно зростає.

Професійна кваліфікація характеризує дії, що здійснюються людиною на робочому місці. Тому компанія має здійснювати оцінку персоналу з метою наявності в індивідуума достатнього розуміння, навичок і знань для успішного виконання відповідної роботи. Робітники компанії, що мають значні знання, не тільки здатні створювати чи виявляти ОІВ, завдяки чому вони отримують відповідний відсоток роялті, вони підвищують цінність компанії. Найкращим прикладом є президент Microsoft Білл Гейтс. Його втрата не тільки дорого обійдеться компанії Microsoft, але може корінним чином змінити хід революції у сфері комунікацій. Інший приклад –

президент Virgin Group Ричард Бренсон. Більшість аналітиків не уявляють собі Virgin Group без Бренсона і утруднюються визначити його вплив на цінність компанії.

У будь-якій компанії завжди є свої ключові фігури, відсутність або втрата яких негативно відіб'ється на роботі компанії в цілому. Якщо висококваліфікований фахівець покидає компанію, то разом з ним компанія втрачає його ноу-хау. Щоб знову отримати «втрачені» ноу-хау компанія буде вимушена витратити значні фінансові засоби. Найкращим прикладом такому стала втрата після розпаду СРСР багатьох висококваліфікованих фахівців у сфері військово-промислового комплексу Росії, які за відсутності виплати їм роялті перейшли до фірм, створених за участю іноземних компаній.

Ще одним аспектом необхідності утримання висококваліфікованого персоналу є те, що компанія займається безперервним навчанням персоналу і витрачає на це свої ресурси. Якщо людей розглядати як корпоративний капітал, то навчання – це спосіб збільшення цього капіталу. Втрата підготовленого професіонала для компанії може призводити до збитків не тільки за рахунок втрати ноу-хау, але й за рахунок ресурсів, витрачених на його навчання.

Таким чином, основними важелями стимулювання процесу уведення ОІВ у господарський обіг за світовим досвідом слід вважати такі: умови конкурентної боротьби; ідентифікація виробника продукції на ринку; отримання доходів від використання ОІВ; отримання (залучення) інвестицій; збільшення вартості компанії; підтримка державою винахідницької інноваційної діяльності; утримання висококваліфікованого персоналу.

8. ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ: ІННОВАЦІЙНИЙ АСПЕКТ

02.03.2011
портал

Урядовий

<http://www.kmu.gov.ua>

Під час зустрічі фахівців Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства з представниками Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР) обговорено питання співпраці за проектом «Технічна підтримка підвищення енергоефективності житлових будинків».

Проект впроваджується в Україні компанією WorleyParsons International у співробітництві з Інститутом місцевого розвитку та іншими міжнародними консультантами.

Під час робочого засідання була представлена інформація про хід виконання робіт з розробки та запуску інформаційної веб – платформи з питань підвищення енергоефективності у житловому секторі («Калькулятор енергоефективності») та дослідження ринку в рамках проекту «Україна – Технічна підтримка підвищення енергоефективності житлових будинків».

Представники Європейського банку реконструкції та розвитку надали попередню оцінку ринку енергоефективності в житловому секторі України та скоординували план наступних кроків проекту, проаналізувавши основні розбіжності між українським та словацьким законодавством про об'єднання співвласників багатоповерхових будинків. Адже раніше такі проекти було запроваджено й успішно реалізовано у Словаччині та Болгарії.

Наступну зустріч, на якій буде представлено остаточні результати дослідження проекту, заплановано провести у травні.

* * *

09.02.2011

**Національне агентство України
з питань забезпечення ефективного використання
енергетичних ресурсів
<http://naer.gov.ua>**

Уряд затвердив зміни до правил ввезення на митну територію України енергозберігаючих матеріалів, обладнання, устаткування та комплектуючих

Кабінет Міністрів України вніс зміни до постанови № 444 від 14 травня 2008 року, яка визначає правила пільгового ввезення в Україну обладнання, необхідного для реалізації проектів з енергоефективності, енергозбереження та використання відновлюваних джерел енергії (постанова від 9.02.2011 № 80). Мета даних змін – привести процедуру звільнення від оподаткування та ввізного мита при ввезенні в Україну енергоефективного обладнання у відповідність до чинного законодавства.

Згідно з новим Податковим кодексом, перелік енергоефективного обладнання, яке звільняється від ввізного мита, має містити лише найменування товару та його код по УКТЗЕД (Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності). У зв'язку з цим, графи «Одиниці виміру», «Обсяг» та «Вартість» було виключено.

Новою редакцією постанови також передбачено, що суб'єкт господарювання, який започатковує енергоефективні проекти, для отримання відповідних пільг в кожному випадку має подати до Міністерства економічного розвитку та торгівлі заяву про звільнення від податку на додану вартість та сплати ввізного мита із зазначенням найменування обладнання, що ввозиться.

Крім того, суб'єктові господарювання буде необхідно подати висновок державної експертизи з енергозбереження про відповідність проекту, за яким ввозиться обладнання, вимогам нормативно-правових актів і нормативно-технічних документів у сфері енергозбереження та відновлюваних джерел енергії (**Відділ інформаційного забезпечення та ЗМІ**).

<i>Думка з приводу...</i>
<i>Голова Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження Микола Пашкевич:</i>

По затратах енергії на одиницю ВВП Україна займає одне з останніх місць у світі. Найновіші енергоефективні технології та обладнання дозволять нам змінити цю ситуацію. А для цього треба створювати привабливі умови для ввезення такого обладнання, як це робить більшість країн, у тому числі, розвинених. Забезпечення таких преференцій – це не наш досвід, це досвід світовий – забезпечувати преференції на ввіз обладнання, які здешевлюють вартість продукції (*Сайт НАЕР (<http://naer.gov.ua/archives/3641#more-3641>)*).

* * *

04.03.2011

*Національне агентство України
з питань забезпечення ефективного використання
енергетичних ресурсів
<http://naer.gov.ua/archives/3604#more-3604>*

НАЕР відходить від функцій контролю

«Головними пріоритетами державної політики у сфері енергоефективності залишається сприяння зменшенню енергоємності ВВП, збільшення в енергетичному балансі України частки відновлюваної енергії, заміщення традиційних видів палива на альтернативні. При цьому ми плануємо відійти від політики жорсткого контролю та застосування економічних санкцій і будувати свою роботу на засадах державно-приватного партнерства із застосуванням широкого спектру інструментів стимулювання суб'єктів господарювання». Про це у ході практичного семінару на тему: «Використання біомаси у комунальному теплопостачанні» повідомив **заступник Голови Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження Сергій Дубовик**.

За його словами, після реформи на базі територіальних підрозділів Держінспекції енергозбереження планується створити територіальні управління агентства, головне завдання яких – налагодження плідної співпраці з бізнесом та місцевими органами влади в питаннях розробки та впровадження інвестиційних проектів.

Крім того, С. Дубовик наголосив: з метою уникнення дублювання функцій з іншими органами виконавчої влади, Агентство планує об'єднати під своїм крилом розвиток відновлюваної енергетики.

Він також звернув увагу на збільшення ролі популяризації ідей енергоефективності серед населення (***Відділ інформаційного забезпечення та ЗМІ***).

* * *

В Олександрії голова Кіровоградської облдержадміністрації Сергій Ларін та міський голова Степан Цапюк відкрили реконструйовану котельню, що відтепер працюватиме на новітніх газових агрегатах підвищеної потужності, діючих в режимі економії.

Окупність котелень – три сезони. 90 % обладнання, що встановлене, вироблено в Україні: насоси Олександрійського підприємства «Укрнасоссервіс», Кіровоградського заводу «Сагідромаш», котли і

підігрівачі води з Києва. На реконструкцію використано з міського бюджету 680 тис. грн, із державного – 1 млн 260 тис.

Економія природного газу за добу – 25 % , на 30 % менше необхідно електроенергії. Автоматизована система обслуговування і управління передбачає залучення двох слюсара на кожну котельню (Раніше було задіяно 9 операторів і при них слюсарі.). Проект передбачає також відсутність хімоводоочистки та викидів у каналізацію, вдвічі менші викиди шкідливих речовин у повітря, за рахунок конденсації водяного пару в димових газах отримуємо додаткову воду для підпитки котлів, а самі котли атмосферного типу безпечні в експлуатації (*Кіровоград.comments.ua* (<http://kirovograd.comments.ua/news/2011/03/04/132003.html>). – 2011. – 4.03).

8–11 листопада **!АНОНС!**

II Спеціалізована виставка «Енергоефективність – 2011»

Тематика виставки: альтернативна і відновлювана енергетика, енергоефективні і енергозберігаючі технології, устаткування, матеріали в енергетиці, промисловості, будівництві, ЖКГ, АПК.

Організатор:

– Державне агентство з енергоефективності і енергозбереження.

Співорганізатор:

– ТОВ «Міжнародний виставковий центр».

Виставка пройде за адресою: м. Київ, Броварський проспект, 15, Міжнародний виставковий центр.

Додаткова інформація: (044) 590-59-65, (044) 201-1159.

9. ОРГАНІЗАЦІЯ БЕЗПЕКИ ЄВРО-2012

23.02.2011

Міністерство внутрішніх справ України

<http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/article/500707>

Нідерландська компанія пропонує допомогу українським правоохоронцям у сфері високих технологій

У Міністерстві внутрішніх справ України відбулася робоча зустріч заступника Міністра Віктора Ратушняка та делегації нідерландської компанії «Custodia B.V» на чолі з її генеральним директором Пітером Крістіаном Ван Оранжем.

Зустріч була присвячена впровадженню високих технологій у правоохоронну діяльність при забезпеченні охорони громадського порядку під час проведення в нашій державі фінальної частини Євро-2012.

З української сторони в роботі зібрання взяли участь керівники тих структурних підрозділів правоохоронного відомства, що безпосередньо займатимуться забезпеченням громадського порядку під час футбольного свята.

За словами Віктора Ратушняка, Міністерство внутрішніх справ України приділяє велику увагу інформаційним технологіям та інноваційній складовій у діяльності міліції. Для того, щоб реагувати на всі сьгоднішні процеси, правоохоронці однозначно мають бути озброєні сучасною технікою, і головне – вміти нею користуватися.

Сьгоднішні технічні досягнення дозволяють більш ефективно забезпечувати охорону громадського порядку. Це дуже актуально у світлі наближення Євро-2012.

МВС України вивчає досвід багатьох країн Європи у цьому напрямку, зокрема – досвід Німеччини і Польщі. Разом з тим слід зазначити, що голландські колеги теж мають значний досвід у сфері технічного забезпечення правоохоронної діяльності під час проведення масових заходів. У зв'язку з цим МВС України зацікавлене у співпраці зі всіма, хто має досвід такої роботи і має відповідні технології.

Пан Пітер Крістіан Ван Оранж зазначив, що компанія, яку він представляє, не дивлячись на те, що вона була заснована у 2006 році, вже має у своєму активі кілька серйозних проєктів. Один із них – технічні рішення для систем безпеки аеропортів. Компанія «Custodia B.V» може запропонувати для застосування в роботі українським правоохоронцям інноваційну інтелектуальну концепцію управління містом, інтеграційне рішення «Старт сіті», що передбачає централізований контроль та управління системою безпеки стадіону, аеропорту та міста одночасно, а також концепцію оперативного реагування у випадках екстрених ситуацій, зокрема під час проведення масових заходів.

Заступник Міністра внутрішніх справ Віктор Ратушняк висловив сподівання на те, що нідерландськими фахівцями будуть запропоновані технічні рішення для безпечного проведення масових заходів не лише на стадіонах, а й на прилеглих до них територіях. У зв'язку з цим до проведення консультацій необхідно залучити також представників Національного агентства з питань підготовки і проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи з футболу 2012 року та реалізації інфраструктурних проєктів.

– Ще раз хочу підтвердити – нам це цікаво, – на завершення зустрічі підкреслив Віктор Іванович. – Ми готові вивчити всі пропозиції нідерландських фахівців у галузі безпеки і після консультацій з нашими спеціалістами обрати найкращу концепцію технічного забезпечення охорони громадського порядку під час проведення масових заходів, із запропонованих нам організаціями, котрі працюють у цій сфері (*ДЗГ МВС України*).

* * *

22.02.2011

Міністерство внутрішніх справ України
<http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/article/497456>

Комунікативні стратегії – засіб успішного проведення Євро-2012

У столиці за підтримки посольства Великої Британії пройшов тренінг для працівників міліції під назвою «Футбол – мова порозуміння. Ксенофобія – поза грою». У заході були задіяні працівники міліції центрального апарату та тих міст, що прийматимуть футбольну феєрію 2012 року.

Серед тренерів, котрі проводили тренінг для правоохоронців – фахівці високого професійного рівня.

Тож багаж знань, отриманий міліціонерами, неодмінно стане в нагоді під час їх спілкування зі ЗМІ та вболівальниками-туристами, котрі приїдуть на Євро-2012. Окрім того, зважаючи на виклики сьогодення, на прояви негативу у зв'язку з прихованим чи явним несприйняттям іноземців, заняття показали, чим потрібно керуватися, як толерантно поводитися і оперативно реагувати на уже існуючі проблеми.

Як зазначила ***Лілія Побережська, тренер Центру медіареформ*** із багаторічним викладацьким та журналістським стажем, у переддень Євро-2012 в Україні проблеми прав людини в контексті взаємин між «свій» – «не свій» стають на перший план, оскільки до них прикута увага всієї європейської спільноти. Тому політика держави має бути прогнозованою, толерантною, щоб запобігти словесній та фізичній агресії і звести міжетнічні непорозуміння нанівець. Наразі правоохоронці мають зрозуміти, що злочинець – особа «без національності». Оскільки етнос тут ні до чого, на слизьку доріжку може ступити будь-хто.

Міліція – нейтральна сторона конфлікту. І потрібно переходити до того, щоб правопорушник не почувався у заворушенні загнаним, мов звір, а мав можливість ще раз оцінити ситуацію і мати шанс не на коїти більше неправомірного.

У таких випадках саме спрацьованість та підготовленість правоохоронців дозволить розібратися в ситуації тверезо, не спровокувавши, приміром фана йти в «атаку». Тут потрібно стежити за всім – стійкою, руками, поглядом, одним словом бути психологом, знати бодай ази невербального спілкування. Побутові стереотипи в період глобалізації світу взагалі не припустимі. Не можна вішати ярлики – це крок до ксенофобії, або гірше – расизму.

З боку журналістів до правоохоронців зверталася й тренер Михайлина Скорик. З огляду на її власний досвід, вона ще раз підкреслила, що правоохоронці та журналісти повинні працювати в тандемі. Євро-2012 – це шанс для країни в цілому, і ми мусимо впоратися з тими ризиками, що виникатимуть (***ДЗГ МВС України***).

* * *

В рамках підготовки к Євро-2012 спеціалістами Інформаційно-вычислительного центра Южной железной дороги началась разработка системы спутникового наблюдения за скоростными поездами Hyundai. В связи с организацией скоростного движения скоростными поездами на участках Южной железной Гребенка – Полтава – Красноград – Лозовая и Гребенка – Полтава – Люботин – Харьков необходимо провести мероприятия

с целью обеспечения безопасности пассажиров на станциях и остановочных пунктах по пути скоростных поездов, а также по слежению за подвижным составом. Существующие средства наблюдения за прохождением поездов не позволяют в полной мере обеспечить своевременность передачи информации о продвижении скоростных поездов в национальную систему оперативного управления перевозочным процессом.

Для обеспечения передачи информации в автоматическом режиме (без вмешательства человека) подготовлены технические требования к бортовому оборудованию и функциям GPS/GSM/GPRS, которые должны быть установлены на поездах Hyundai.

С использованием технологии голосового оповещения пассажиров о приближении поездов, испытанных при внедрении системы спутникового наблюдения и оповещения пассажиров о продвижении поездов на участке Харьков-Пассажирский – Казачья Лопань, становится возможным обеспечение безопасности пассажиров, находящихся на остановочных пунктах и станциях по пути следования поездов Hyundai. Это особенно актуально на участках, где эти поезда будут проходить со скоростью более 140 км/ч. (*Trans-port (<http://www.trans-port.com.ua/index.php?newsid=24863>). – 2011. – 1.03*).

* * *

Зарубежный опыт. Польша

В горуправлении Познани состоялась очередная рабочая встреча представителей УЕФА. Группу Venue Management Working Group представляли операционные директора УЕФА ЕВРО 2012ТМ Хеймо Щирги и Клаудио Кайла-Мюллер. В совещании приняли участие представители «Евро Познань-2012», Познаньского центра спорта, а также PL.2012.

В рамках регулярных встреч УЕФА посещает четыре города – хозяев Евро-2012. Ключевым аспектом в подготовке турнира является безопасность болельщиков.

Встреча касалась запланированной подготовки в этой области на стадионе и вокруг объекта. Участники обсудили стратегию эвакуации и предотвращения безопасности. Совещание было направлено на конкретные меры для обеспечения оптимальных транспортных потоков и зон накопления на случай необходимости эвакуации во время матчей.

Требованием УЕФА является проведение двух футбольных матчей на каждом из стадионов, которые будут выполнять функции арен во время проведения Евро-2012 в Польше и Украине. На стадионе в Познани с момента его открытия и концерта Стинга состоялись уже четыре матча в европейской клубной лиги (***Комитета общественного контроля ЧЕ-12 <http://komitet12.org.ua/poznan/coveschanie-venue-management-working-group-v-poznani>). – 2011. – 28.02***).

10. БІБЛІОГРАФІЯ З ПИТАНЬ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Экономические проблемы и перспективы стабилизации экономики Украины: Сб. науч. тр. Т. 1 / Ред.: Н.Д. Прокопенко; НАН Украины. Ин-т экономики пром-сти. – Донецк, 2001. – 329 с. – рус.

На основе результатов исследований экономического положения народного хозяйства Украины рассмотрены проблемы организации управления, его совершенствования, регулирования и структурных преобразований на макро-, мезо- и микроуровнях. Освещены вопросы экономики предприятий, проанализирована их инновационная и инвестиционная деятельность, организация производства. Значительное внимание уделено проблеме национальной, социальной и экологической безопасности Украины, решению социальных вопросов.

Ж70478¹

Экономические проблемы обеспечения энергетической безопасности. Ч. 1 / Ред.: В. С. Найденов; Укр. дом экон. и науч.-техн. знаний О-ва «Знание» Украины, Нац. техн. ун-т Украины «Киев. политехн. ин-т». – К.: Знание, 1997. – 137 с. – рус.

Представлены данные о содержании и конкретных особенностях реорганизации управления электроэнергетикой, осуществляемой или планируемой в ряде стран СНГ. Рассмотрена связь решений по реорганизации управления электроэнергетикой и энергетической безопасности с точки зрения обеспечения инвестиционной деятельности, стабилизации режима платежей за энергетическую продукцию и т. п. Предлагаются решения по формализации процедур принятия решений в новых организационных структурах управления энергосистемами и их предприятиями.

В342530

Ярочкин Владимир Иванович. **Информационная безопасность:** Учеб. для студ. вузов, обуч. по гуманит. и соц.-экон. спец. – М.: Фонд Мир, 2003. – 640 с.

ВА638814

ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1.

14.02.2011

*Міністерство економічного розвитку і торгівлі
України*

http://me.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=160721&cat_id=32862

Текст проекту Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» (нова редакція) див. (http://me.kmu.gov.ua/control/uk/publish/category/system?cat_id=32862).

Аналіз регуляторного впливу за умови прийняття Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» (нова редакція)

I. Проблема, яку передбачалося розв'язати шляхом державного регулювання

---

¹ Шифр зберігання джерела інформації в НБУВ

Проект Закону України розроблений робочою групою з розробки нової редакції закону про банкрутство, яку утворено при Державному департаменті з питань банкрутства Мінекономіки на виконання Програми економічних реформ Президента України на 2010–2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава».

До складу Робочої групи ввійшли представники Світового банку, Міжнародної фінансової корпорації, Центру комерційного права, Фонду «Ефективне управління», Асоціації правників України, Спілки кризис-менеджерів України, Федерації роботодавців та підприємців України, Національної професійної спілки арбітражних керуючих України, Секретаріату Кабінету Міністрів України, Мін'юсту, Мінфіну, Мінекономіки, Фонду державного майна, тощо.

Проект спрямовано на покращення регуляторного середовища України та рейтингових показників у дослідженні Світового банку і Міжнародної фінансової корпорації «Ведення бізнесу».

II. Цілі державного регулювання

Проект Закону розроблено з метою вдосконалення процедур банкрутства; скорочення тривалості процедури банкрутства; покращення показників за індексом стягнення у процедурі банкрутства; зменшення витрат на провадження справи про банкрутство.

Проектом передбачається викласти в новій редакції Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», а також внести зміни до низки законодавчих актів.

III. Визначення альтернативних способів досягнення зазначених цілей та аргументи

Існуючі проблеми неможливо розв'язати за допомогою ринкових механізмів або чинних регуляторних актів, так як альтернативних способів досягнення зазначених цілей державного регулювання не існує.

Тому єдиним способом вирішити проблемні питання є прийняття проекту Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» (нова редакція).

IV. Механізм, який застосовується для розв'язання проблеми, і відповідні заходи

Проектом передбачається викласти в новій редакції Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», а також внести зміни до низки законодавчих актів.

Проектом передбачаються наведені нижче зміни у регулюванні процедур відновлення платоспроможності та банкрутства:

1. Заходи щодо запобігання банкрутству боржника, застосування позасудових процедур та досудової санації боржника. Проектом розширено можливості для ранньої діагностики загрози настання неплатоспроможності боржника, ефективного застосування заходів щодо запобігання банкрутству боржника, а також заходів із проведення позасудових заходів відновлення платоспроможності боржника. Визначено загальний порядок проведення процедури досудової санації.

2. Перенесення введення мораторію у справі про банкрутство з моменту надходження заяви про порушення провадження у справі на проведення підготовчого засідання. З метою запобігання спричиненню шкоди особі, стосовно якої подано заяву про порушення провадження у справі про банкрутство, коли зазначені в заяві обставини перевіркою не підтвердилися, а також кредиторам, які потерпають від безпідставно введеного мораторію, передбачається відтермінувати введення мораторію з моменту прийняття заяви про порушення провадження у справі на підготовче засідання, в якому судом приймається рішення про порушення провадження у справі про банкрутство.

3. Удосконалення процедури виявлення кредиторів. Відповідно до діючих норм статей 11, 14, 40, 53 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або

визнання його банкрутом» (далі – Закон) встановлено вимогу щодо розміщення оголошення про порушення провадження у справі про банкрутство в друкованих ЗМІ. Це призводить до затягування провадження у справі про банкрутство, дозволяє боржнику ухилятися від виконання зобов'язань перед кредиторами, користуючись мораторієм на задоволення їх вимог, збільшує вартість процедур. З метою усунення зазначених негараздів пропонується покласти на суд обов'язок самостійно оприлюднювати інформацію про порушення справи про банкрутство на офіційному веб-порталі Вищого господарського суду України (офіційне оприлюднення).

Оскільки метою оприлюднення інформації про порушення провадження у справі про банкрутство є інформування про це якомога більшого кола осіб, в тому числі іноземних інвесторів, досягнення мети видається можливим шляхом оприлюднення такої інформації із застосуванням сучасних технологій, а саме: через мережу Інтернет.

Кількість користувачів мережі Інтернет (лише в Україні за статистикою понад 20 мільйонів постійних користувачів – відомості з порталу <http://index.bigmir.net>) значно перевищує кількість тих осіб, що мають підписку на газети «Голос України» та «Урядовий кур'єр» (загальний тираж газет становить лише 225 тис. примірників). Користування офіційними веб-ресурсами в мережі Інтернет є значно легшим, більш доступним та достатньо дешевим способом отримання офіційної інформації. З метою доведення інформації про повідомлення щодо порушення провадження у справі про банкрутство до ширшого кола зацікавлених осіб законопроектом пропонується, окрім офіційного оприлюднення на офіційному веб-порталі Вищого господарського суду України, передбачити можливість додаткового розповсюдження інформації про порушення провадження у справі про банкрутство в будь-яких друкованих органах, на офіційному веб-порталі державного органу з питань банкрутства, на інших сторінках в мережі Інтернет.

4. Забезпечення прав конкурсних кредиторів, які пропустили встановлений для звернення з вимогами строк. Законопроектом передбачається скасувати дискримінаційний порядок, за яким конкурсні кредитори, які пропустили встановлений для звернення з вимогами строк, втрачають право на отримання боргу. Натомість пропонується надати таким кредиторам можливість звернення із майновими вимогами в межах усього банкрутства із задоволенням таких вимог в останню чергу, а вже по закінченні процедури банкрутства вважати усі вимоги погашеними.

5. Встановлення порядку задоволення вимог поточних кредиторів в рамках провадження у справі про банкрутство. В зв'язку з тим, що реалізація запропонованих у законопроекті змін унеможливить отримання задоволення будь-яких майнових вимог кредитора поза провадженням у справі про банкрутство, передбачається встановити порядок задоволення вимог поточних кредиторів в межах зазначеного провадження.

6. Розгляд усіх майнових спорів в процедурі банкрутства. Проектом визначено, що суд, в провадженні якого перебуває справа про банкрутство, розглядає усі майнові спори за участю боржника.

7. Розпорядження майном. Відповідно до статті 13 Закону процедура розпорядження майном боржника може тривати протягом шести місяців, також визначено, що цей строк судом може бути продовжено, однак не визначено скільки разів. Існуюча практика свідчить про довільне тлумачення цієї норми, безпідставне продовження строків розпорядження майном боржника необмежену кількість разів, а відтак процедура розпорядження майном боржника може тривати протягом декількох років.

Законопроект чітко визначає строк на проведення процедури розпорядження майном боржника в 100 календарних днів.

8. План санації. Відповідно до статті 18 Закону керуючий санацією зобов'язаний подати комітету кредиторів план санації боржника протягом трьох місяців з дня винесення ухвали про санацію боржника. Існуюча практика свідчить про недотримання

вимог цієї норми і взагалі про її неефективність. Непоодинокі випадки, коли справа про банкрутство перебуває тривалий час в стадії процедури санації за відсутності плану санації, заходи спрямовані на відновлення платоспроможності боржника не здійснюються. Це призводить до безпідставного затягування розгляду справи про банкрутство.

Законопроект передбачає можливість переходу з процедури розпорядження майном в санацію лише за наявності плану санації боржника. В разі відсутності плану санації вводиться процедура ліквідації банкрута.

9. Погодження плану санації та мирової угоди забезпеченими кредиторами. Проектом передбачено запровадити механізм погодження плану санації та мирової угоди забезпеченими кредиторами. Відповідного до цього механізму план санації (мирова угода) протягом семи днів від дня прийняття комітетом кредиторів рішення про його (її) схвалення погоджується забезпеченими кредиторами. Для затвердження плану санації (мирової угоди) потрібна згода всіх забезпечених кредиторів. Якщо будь-хто із забезпечених кредиторів заперечує проти плану санації (мирової угоди), інші забезпечені кредитори можуть прийняти одне з наступних рішень: 1) про виділення забезпечених речей із майна боржника, їх продаж на аукціоні, в порядку встановленому цим Законом, та задоволення вимог такого кредитора за рахунок отриманих від продажу коштів; 2) про викуп боргу, відповідно до відомостей реєстру вимог кредиторів.

10. Санація. Проектом визначено, що строк процедури санації не може перевищувати строк, передбачений планом санації. Пропонується законодавчо визначити максимально можливий строк санації у 18 місяців. У випадку невиконання плану санації вводиться процедура ліквідації.

11. Ліквідація. Встановлено максимальний строк процедури ліквідації у 12 місяців, який може бути продовжено один раз на строк до 6 місяців.

12. Продаж майна виключно через аукціон. Пропонується все майно боржника продавати виключно на аукціоні. Оголошення оприлюднювати через Веб-сайт Державного органу з питань банкрутства. Додаткового передбачається запровадити проведення аукціону в електронній формі (електронні торги), а також відмовитися від необхідності проводити коштовну, обтяжливу, тривалу за часом та зайву оцінку майна.

Таке вирішення проблеми дозволяє продати майно боржника на конкурентних умовах за найвищою ціною, не дозволяє жодному з учасників процедури банкрутства зазіхати на майно боржника (кредитору, інвестору тощо), мінімізує витрати на проведення процедури продажу майна.

Вдосконалено механізм визнання угод боржника недійсними, перш за все з метою повернення усього незаконно відчуженого майна боржника, для його подальшого продажу під час провадження у справі про банкрутство.

13. Заміщення активів. Застосування інституту заміщення активів дозволить зберегти функціонуючі підприємства, рятуючи їх від знищення шляхом продажу його майна частками, забезпечити продаж «працюючого бізнесу».

При заміщенні активів майно боржника передається створеному боржником господарському товариству, а акції (частки) у статутному (складеному) капіталі такого товариства включаються до складу майна боржника. Отже, при продажу майна боржника, відповідно, продаються не розрізнені майнові активи, а відповідні корпоративні права.

14. Збільшення статутного фонду. Надає можливість акціонерам неплатоспроможного товариства чи іншим особам збільшити розмір статутного фонду, розрахуватися коштами, які отримано від додаткової емісії акцій із боргами товариства, зберегти існуючий бізнес.

15. Визначення особливостей банкрутства підприємств державного сектору, комунальних, особливо небезпечних в окремій статті. Скасування мораторію на застосування примусової реалізації майна. Пропонується замінити дискримінаційний підхід (надання галузевих або за формою власності переваг) на ринковий, за яким можливо в індивідуальному випадку (стосовно окремого підприємства, яке має суттєве

соціальне або інше значення) прийняти рішення про незастосування щодо нього процедур банкрутства. При цьому власник такого підприємства (Держава або територіальна громада) мають за свій рахунок сплатити борги його.

Пропозиції передбачають вжиття своєчасних і більш ефективних заходів спрямованих на запобігання тіньовій приватизації, відновлення платоспроможності державних підприємств, підприємств, у статутному фонді яких частка державної власності перевищує 25 відсотків, підприємств, які мають стратегічне значення для економіки та безпеки держави. Скасування мораторію на застосування примусової реалізації майна державних підприємств та господарських товариств, у статутних фондах яких частка держави становить не менше 25 відсотків дозволить суттєво покращити показники за індексом стягнення (співвідношення фактичного боргу та стягнутої суми).

16. Узгодження процедур виконавчого провадження та банкрутства. Існуюча практика застосування законодавства, яким визначається порядок здійснення виконавчого провадження і провадження у справах про банкрутство, спричиняє чимало проблем через неузгодженість їх норм. Під час здійснення примусового виконання рішень суду виникають суттєві ускладнення і перешкоди, коли по відношенню до боржника, поруч із виконавчим провадженням, відкривається провадження у справі про банкрутство. Конкуренція двох процедур подекуди унеможлиблює виконання судових рішень і вкрай негативно впливає на строки провадження у справі про банкрутство.

Гармонізації виконавчого провадження та провадження у справі про банкрутство можна досягти шляхом встановлення заборони на існування виконавчого провадження одночасно із процедурою банкрутства. У випадку, коли розпочато процедуру банкрутства, усі відкриті стосовно боржника виконавчі провадження мають закінчуватися, а виконавчі документи надсилатися до господарського суду для подальшого стягнення в межах процедури банкрутства.

17. Унеможливлення ухилення від примусового виконання рішення суду за допомогою застосування процедури ліквідації. Неузгодженість існуючого регулювання зазначеної процедури із законодавством про виконавче провадження та банкрутство дозволяє боржникам уникати виконання зобов'язань. З метою уникнення виконання судового рішення, боржники застосовують процедуру добровільної ліквідації. Відповідно до вимог Закону України «Про виконавче провадження» у випадку ліквідації боржника – юридичної особи виконавчий документ передається до ліквідаційної комісії для вирішення питання про подальший порядок виконання рішення. Отримавши виконавчі документи, утворена боржником, що ліквідується, ліквідаційна комісія фактично припиняє своє функціонування, подальша процедура ліквідації не здійснюється, судові рішення не виконуються. Для недопущення зловживань з боку боржника процедурою добровільної ліквідації, в законопроекті пропонується зазначене положення Закону України «Про виконавче провадження» виключити, натомість доповнити положення статті 36 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців», якою визначено порядок проведення державної реєстрації припинення юридичної особи в результаті її ліквідації, заборonoю здійснювати ліквідацію боржника – юридичної особи за наявності стосовно неї відкритого виконавчого провадження.

18. Транскордонне банкрутство. Важливість запровадження цього інституту пов'язана з розширенням економічних зв'язків та можливістю ведення підприємницької та іншої діяльності як іноземців в Україні, так і українських підприємців за межами країни, що потребує окремого правового регулювання.

Прийняття таких змін є важливим та своєчасним, з огляду на посилення процесу адаптації українського законодавства до законодавства ЄС, а також сприятиме вирішенню таких проблем, як:

– кредитори, які є суб'єктами права іноземної держави, можуть позбавлятися правових способів захисту своїх інтересів (наприклад, права брати участь у судовому провадженні зі справи про неспроможність);

- майно боржника, що знаходиться на території іншої держави, може не увійти у конкурсну масу;
- обмеження повноважень професійних осіб, призначених у справі (аналог вітчизняних арбітражних керуючих).

19. Зміна статусу арбітражного керуючого. Проектом передбачається врегулювати питання визначення статусу арбітражного керуючого, підвищення контролю за діяльністю арбітражних керуючих, а відтак підвищення рівня кваліфікації та якості послуг.

Пропонується скасувати ліцензування арбітражних керуючих. Очікуваний ефект: усунення хибного уявлення про арбітражного керуючого як про підприємця; підвищення авторитету професії та якості надання послуг.

20. Запровадження спільного контролю Департаменту з питань банкрутства та представників професії за діяльністю арбітражних керуючих. Очікуваний ефект: виключення можливості зловживань з боку чиновників; забезпечення надання послуг арбітражних керуючих на належному рівні; розвантаження діяльності Державного органу з питань банкрутства; зменшення бюджетних витрат.

21. Запровадження страхування професійної відповідальності арбітражних керуючих та утворення спеціального компенсаційного фонду (здійснюється за рахунок арбітражних керуючих). Очікуваний ефект: забезпечення компенсації за шкоду, яку заподіяв арбітражний керуючий внаслідок його професійної діяльності; підвищення авторитету професії та довіри до арбітражних керуючих з боку суспільства; підвищення дисциплінарної відповідальності арбітражних керуючих.

V. Обґрунтування можливостей досягнення визначених цілей у разі прийняття регуляторного акта

Впливу зовнішніх факторів на дію проекту при реалізації його норм не буде.

Досягнення встановлених цілей можливо у разі прийняття запропонованого проекту Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» (нова редакція).

Його реалізація не потребує додаткових витрат з державного бюджету, матеріальних та інших витрат.

Дії законопроекту поширюється на юридичних та фізичних осіб, які виступатимуть учасниками у справі про банкрутство підприємств усіх форм власності.

Слід вказати, що проведено широке обговорення проекту Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» (нова редакція) з представниками бізнес-асоціацій, суддівського корпусу, арбітражними керуючими, вітчизняними та іноземними експертами з питань відновлення платоспроможності та банкрутства, науковцями.

Проведено низку конференцій, форумів, круглих столів та нарад, на яких обговорено положення законопроекту.

VI. Очікувані результати прийняття акта.

Застосування норм проекту Закону забезпечить вжиття своєчасних і більш ефективних заходів щодо відновлення платоспроможності підприємств, зокрема, дозволить зменшити вартість та скоротити тривалість процедури банкрутства, суттєво підвищити коефіцієнт стягнення і як наслідок, поліпшити загальну соціально-економічну ситуацію у країні в цілому.

VII. Строк дії акта

Термін дії проекту Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» (нова редакція) необмежений.

VIII. Показники результативності акта

Ступінь ефективності запропонованих заходів очікується досить високий, проте прогнозувати можливі вигоди у грошовому (матеріальному) вимірі у цьому випадку неможливо.

Значення показників результативності регуляторного акта є прогностичним і встановлюється протягом різних періодів після набрання чинності актом.

IX. Заходи, за допомогою яких буде здійснюватися відстеження результативності акта.

Базове відстеження результативності вищезазначеного регуляторного акта буде здійснюватись до дня набрання чинності цим актом шляхом аналізу статистичної звітності, що надходить до Державного департаменту з питань банкрутства.

З метою оцінки ступеня досягнення цим актом визначених цілей повторне відстеження результативності буде здійснене не пізніше як через рік після набрання чинності цим актом.

Повторне відстеження результативності регуляторного акта буде проводитись шляхом порівняння результативності показників, визначених під час проведення базового відстеження. Строк виконання повторного відстеження – 45 робочих днів.

Періодичне відстеження здійснюватиметься раз на три роки, починаючи з дня виконання заходів з повторного відстеження. Установлені кількісні та якісні значення показників результативності акта будуть порівнюватися із значеннями аналогічних показників, що встановлені під час повторного відстеження.

Відстеження результативності регуляторного акта буде здійснюватися шляхом обробки звітності, яка надається Державному департаменту з питань банкрутства від його територіальних органів.

*Голова комісії з проведення реорганізації
Міністерства економіки України А. А. Максюта*

ДОДАТОК 2.

**ПРОЕКТ
ЗАКОН УКРАЇНИ**

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо спрощення процедур припинення юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців)

Верховна Рада України ПОСТАНОВЛЯЄ:

І. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1. У тексті Кодексу України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до № 51, ст. 1122):

1) статтю 1666 викласти в такій редакції:

«Стаття 1666. Порушення порядку припинення юридичної особи або підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця

Неподання в установлений законом строк, подання за невстановленою формою, державному реєстратору рішень, повідомлень, інших документів обов'язкове подання яких встановлено законом для проведення процедур припинення юридичної особи або припинення підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця або надання недостовірних відомостей у таких документах, – тягне за собою накладення штрафу на голову комісії з припинення (ліквідаційної комісії, ліквідатора) та інших відповідальних осіб, залучених до припинення юридичної особи, або органів державної влади, або на фізичну особу – підприємця від шестидесяти до восьмидесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відсутність бухгалтерського обліку або ведення його з порушенням встановленого порядку, несвоєчасне, неповне або з порушенням встановленого порядку проведення інвентаризації майна, порушення порядку оцінки майна та (або) зобов'язань відповідальними за це особами під час припинення юридичної особи або підприємницької

діяльності фізичної особи-підприємця, – тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб юридичної особи або на фізичну особу-підприємця, інших осіб, залучених до процедури припинення від ста до ста п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Ухилення голови ліквідаційної комісії, ліквідатора, інших відповідальних осіб, залучених до проведення процедур припинення юридичної особи, від проведення процедур припинення юридичної особи або від складання ліквідаційного балансу (передавального акту, розподільчого балансу), обов'язкове подання якого встановлено законом для проведення процедур припинення юридичної особи або припинення підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця, – тягне за собою накладення штрафу від ста до ста п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Не надання, несвоєчасне надання або надання не в повному обсязі органам державної податкової служби та Пенсійного фонду України, для проведення позапланових перевірок первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, податкової звітності та інших документів, що пов'язані з обчисленням і сплатою податків і зборів (обов'язкових платежів), єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових коштів до Пенсійного фонду України, фондів соціального страхування, інших сум, що пов'язані із такими зобов'язаннями, дотриманням вимог іншого законодавства, контроль за яким покладено на зазначені органи та фонди, несвоєчасне, неповне або з порушенням встановленого порядку проведення на вимогу органу державної податкової служби інвентаризації основних фондів, товарно-матеріальних цінностей та коштів, під час припинення юридичної особи або підприємницької діяльності фізичної особи-підприємця, – тягне за собою накладення штрафу на голову комісії з припинення (ліквідаційної комісії, комісії з реорганізації, ліквідатора) та інших відповідальних осіб, залучених до припинення юридичної особи або фізичну особу-підприємця від ста до ста п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Не закриття, або закриття з порушенням встановленого законом строку рахунків відкритих у фінансових установах під час припинення юридичної особи або підприємницької діяльності фізичної особи-підприємця, – тягне за собою накладення штрафу на голову комісії з припинення (ліквідаційної комісії, комісії з реорганізації, ліквідатора) та інших відповідальних осіб, залучених до припинення або фізичну особу – підприємця від ста до ста п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Дії, передбачені частиною першою – п'ятою цієї статті, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за такі ж порушення, – тягнуть за собою накладення штрафу на таку особу від ста п'ятдесяти до двохсот п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян»;

2) статтю 16611 викласти в такій редакції:

«Стаття 16611. Порушення законодавства про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців.

Порушення встановлених законом строків проведення державної реєстрації юридичної особи або фізичної особи – підприємця або встановлених законом строків видачі (надіслання) документів, передбачених Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців», – тягнуть за собою накладення штрафу на посадових осіб органу державної реєстрації від шестидесяти до восьмидесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Витребування для вчинення реєстраційних дій документів та (або) інформації, надання яких не передбачено законом, – тягнуть за собою накладення штрафу на посадових осіб органу державної реєстрації від ста до ста п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Залишення без розгляду документів, поданих для вчинення реєстраційних дій, з підстав, не передбачених законом, – тягнуть за собою накладення штрафу на посадових

осіб органу державної реєстрації від ста до ста п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Порушення встановлених законом строків внесення записів до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців або порушення встановлених законом строків вчинення реєстраційних дій (крім зазначених у частині першій цієї статті), – тягнуть за собою накладення штрафу на посадових осіб органу державної реєстрації від ста до ста п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Дії, передбачені частиною першою – четвертою цієї статті, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за такі ж порушення, – тягнуть за собою накладення штрафу на таку особу від ста п'ятдесяти до двохсот п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Проведення державним реєстратором державної реєстрації припинення юридичної особи або припинення підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця, що не пов'язані з банкрутством, за відсутності документів, обов'язковість яких встановлена законом, – тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб органу державної реєстрації від ста до ста п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Дії, передбачені частиною п'ятою цієї статті, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за такі ж порушення, – тягнуть за собою накладення штрафу на таку особу від ста п'ятдесяти до двохсот п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян»;

3) у статті 221 після цифр «1661 – 1664» доповнити словами, цифрами та комою «частиною першою статті 1666»;

4) у частині першій статті 2341 після слів та цифр «(стаття 1642)» слова «порушенням порядку подання фінансової звітності та ведення бухгалтерського обліку при ліквідації юридичної особи (стаття 1666)» виключити;

5) у частині першій статті 2342 після слів та цифр «про доходи (стаття 1641)» доповнити словами та цифрами «пов'язані з порушенням порядку припинення юридичної особи або підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця (частина друга – п'ята статті 1666)»;

6) у частині першій статті 2343 після слів та цифр «кредиторів банку (стаття 1665)» доповнити словами та цифрами «пов'язані з порушенням порядку припинення юридичної особи або підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця (частина п'ята статті 1666)»;

7) у частині першій статті 255:

– абзац сорок сьомий пункту 1 викласти в такій редакції:

– «спеціально уповноваженого органу з питань державної регуляторної політики, державної реєстрації, ліцензування та дозвільної системи у сфері господарської діяльності (стаття 16610, частини перша – п'ята статті 16611, стаття 16612)»;

– пункт одинадцятий викласти в такій редакції:

– «прокурор або уповноважена ним особа з числа працівників прокуратури (частина друга статті 1271, частина перша статті 1666, частини шоста – сьома статті 16611, стаття 18832, стаття 2123)».

2. У Цивільному Кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2003, № 44 (31.10.2003), ст. 356):

1) доповнити новою статтею 501 такого змісту:

«Стаття 501 . Обов'язки фізичної особи – підприємця за зобов'язаннями, пов'язаними з припиненням підприємницької діяльності фізичної особи-підприємця

1. Фізична особа – підприємець письмово повідомляє кредиторів про прийняте рішення щодо припинення підприємницької діяльності, порядок і строки заявлення кредитором своїх вимог, що не можуть становити менше двох та більше трьох місяців з дня публікації повідомлення про прийняття фізичною особою – підприємцем рішення

щодо припинення підприємницької діяльності, крім випадків неможливості проведення органами державної податкової служби та Пенсійного фонду України перевірки, пов'язаної з припиненням підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця, проходження процедури апеляційного узгодження податкових зобов'язань або зобов'язань фізичної особи-підприємця, які оскаржуються сторонами у встановленому законом порядку, у зв'язку із чим строк заявлення кредитором своїх вимог до фізичної особи-підприємця продовжується до завершення зазначених процедур.

2. Кожна окрема вимога кредитора, у тому числі щодо сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових коштів до Пенсійного фонду України, фондів соціального страхування має бути розглянута фізичною особою-підприємцем.

За результатами такого розгляду має бути прийнято рішення щодо кожної окремої вимоги кредитора, крім вимог щодо сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових коштів до Пенсійного фонду України, фондів соціального страхування, що направляється кредитору не пізніше п'ятнадцяти днів з дня отримання фізичною особою, що припиняє підприємницьку діяльність, відповідної вимоги кредитора.

3. Вимоги кредиторів, крім вимог щодо сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових коштів до Пенсійного фонду України, фондів соціального страхування, які не визнані фізичною особою-підприємцем, що припиняє підприємницьку діяльність, якщо кредитор у місячний строк після одержання повідомлення про повну або часткову відмову у визнанні його вимог не звертався до суду з позовом, вимоги, у задоволенні яких за рішенням суду кредиторів відмовлено, а також вимоги, які не задоволені через відсутність майна у фізичної особи-підприємця, підприємницька діяльність якої припиняється, вважаються погашеними.

4. У разі визнання фізичної особи-підприємця банкрутом вимоги його кредиторів задовольняються у черговості, що встановлена Законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом».

5. Підприємницька діяльність фізичної особи-підприємця є припиненою з дати внесення до єдиного державного реєстру запису про державну реєстрацію припинення такої діяльності.

2) статтю 105 викласти в такій редакції:

«Стаття 105. Виконання рішення про припинення юридичної особи

1. Учасники юридичної особи, суд або орган, що прийняв рішення про припинення юридичної особи, зобов'язані протягом трьох робочих днів з дати прийняття рішення письмово повідомити про це орган, що здійснює державну реєстрацію.

2. Учасники юридичної особи, суд або орган, що прийняв рішення про припинення юридичної особи, призначають комісію з припинення юридичної особи (комісію з реорганізації, ліквідаційну комісію) та її голову, або ліквідатора та встановлюють порядок і строки припинення юридичної особи відповідно до цього Кодексу.

Виконання функцій комісії з припинення юридичної особи (комісії з реорганізації, ліквідаційної комісії) може бути покладено на орган управління юридичної особи.

3. До комісії або ліквідатора з моменту призначення переходять повноваження щодо управління справами юридичної особи. Голова комісії та члени комісії або ліквідатор є посадовими особами такої юридичної особи, представляють її у відносинах з третіми особами та виступають в суді від імені юридичної особи, яка припиняється.

4. Керівник виконавчого органу зобов'язаний передати голові комісії з припинення юридичної особи (голови комісії з реорганізації, ліквідаційної комісії) або ліквідатору протягом трьох робочих днів з дати їх призначення:

– ліцензії, документи дозвільного характеру, інші документи, які підлягають поверненню органам державної влади та місцевого самоврядування відповідно до закону;

– печатки та штампи, якщо їх використання було обов'язковим відповідно до закону або вони є у наявності;

– документи, що підлягають довгостроковому зберіганню у відповідних архівних установах;

– первинні документи, реєстри бухгалтерського обліку, податкову звітність та інші документи, пов'язані з обчисленням та сплатою податків і зборів (обов'язкових платежів), єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових коштів до Пенсійного фонду України, фондів соціального страхування, що пов'язані із такими зобов'язаннями, дотриманням вимог іншого законодавства, контроль за яким покладено на органи державної податкової служби, Пенсійний фонд України, фонди загальнообов'язкового державного страхування;

– фінансову звітність, інші документи та майно.

5. Строк заявлення кредитором своїх вимог до юридичної особи, що припиняється, не може становити менше двох та більше шести місяців з дня публікації повідомлення про рішення щодо припинення юридичної особи, крім випадків неможливості проведення органами державної податкової служби та Пенсійного фонду України перевірки, пов'язаної з припиненням такої юридичної особи, проходження процедури апеляційного узгодження податкових зобов'язань або зобов'язань юридичної особи стосовно кредиторів та боржників, які оскаржуються сторонами у встановленому законом порядку, у зв'язку із чим строк заявлення кредитором своїх вимог до юридичної особи продовжується до завершення зазначених процедур.

6. Кожна окрема вимога кредитора, у тому числі щодо сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових коштів до Пенсійного фонду України, фондів соціального страхування має бути розглянута.

За результатами такого розгляду має бути прийнято рішення щодо кожної окремої вимоги, крім вимог щодо сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових коштів до Пенсійного фонду України, фондів соціального страхування, що направляється кредитору не пізніше тридцяти днів з дня отримання юридичною особою, що припиняється, відповідної вимоги кредитора»;

3) статтю 111 викласти в такій редакції:

«Стаття 111. Порядок ліквідації юридичної особи

1. Порядок ліквідації юридичної особи встановлюються цим Кодексом та законом.

2. Ліквідаційна комісія або ліквідатор юридичної особи з метою ліквідації юридичної особи зобов'язані:

– повернути органам державної влади, органам місцевого самоврядування ліцензії, документи дозвільного характеру та інші документи, які підлягають поверненню відповідно до закону;

– здати органам державної влади печатки та штампи, якщо їх використання було обов'язковим відповідно до закону або вони є у наявності;

– отримати в органі, що здійснює державну реєстрацію, витяг з єдиного державного реєстру, якщо відсутні відомості про участь юридичної особи, що припиняється, в інших юридичних особах та/або відомості про створені нею дочірні підприємства, відокремлені підрозділи;

– вжити заходів щодо інвентаризації майна юридичної особи, а також майна її філій та представництв, дочірніх підприємств з вирішальною залежністю;

– повідомити учасників юридичної особи, суд або орган, що прийняв рішення про припинення юридичної особи, про участь юридичної особи, що припиняється, в інших юридичних особах та/або відомості про створені одноосібно нею господарські товариства, дочірні підприємства, відокремлені підрозділи для прийняття ними відповідного рішення;

- забезпечити проведення незалежної оцінки майна, у випадках, встановлених законом;
- провести звільнення працівників юридичної особи відповідно до законодавства про працю;
- вжити заходів щодо закриття відокремлених підрозділів юридичної особи (філій, представництв тощо);
- забезпечити, у встановлених законом випадках, своєчасне надання органам державної податкової служби та Пенсійного фонду України, фондів соціального страхування для проведення перевірок та визначення наявності або відсутності заборгованості по податках, зборах (обов'язкових платежах), єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових коштів до Пенсійного фонду України, фондів соціального страхування, документів юридичної особи (її філій, представництв), в т. ч. первинних документів, реєстрів бухгалтерського та податкового обліку, інших документів, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків і зборів (обов'язкових платежів), єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, дотриманням вимог іншого законодавства, контроль за яким покладено на ці органи;
- вжити всіх можливих заходів до стягнення дебіторської заборгованості;
- заявити вимоги та позови про стягнення заборгованості з дебіторів юридичної особи, а також з осіб, які несуть з юридичною особою відповідно до закону та (або) договору субсидіарну (додаткову) чи солідарну відповідальність;
- вжити заходів, спрямованих на виявлення та повернення майна, яке перебуває у третіх осіб;
- вжити заходів до завершення строку пред'явлення вимог кредиторів, зокрема: закрити рахунки, відкриті у фінансових установах, крім рахунку який використовується при проведенні процедур припинення та закрити його після завершення розрахунків з кредиторами, але не пізніше дня подання органу державної податкової служби ліквідаційного балансу (передавального акту, розподільчого балансу);
- розглянути вимоги кредиторів та прийняти рішення про їх визнання, відхилення, або визнання в певній частині, повідомити кредиторів про прийняте рішення;
- скласти проміжний ліквідаційний баланс, з включенням до нього результатів інвентаризацій майна, результатів незалежної оцінки майна, результатів розгляду вимог кредиторів, у тому числі вимог щодо сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових коштів до Пенсійного фонду України, фондів соціального страхування, результатів інших подій, що впливають на оцінку його статей;
- забезпечити затвердження проміжного ліквідаційного балансу учасниками юридичної особи, судом або органом, що прийняв рішення про припинення юридичної особи;
- організувати реалізацію майна юридичної особи;
- провести розрахунки з кредиторами, у тому числі по податках, зборах (обов'язкових платежах), єдиному внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та інших коштах, що належать до сплати до державного або місцевого бюджету, Пенсійного фонду України, фондів соціального страхування в черговості, яка встановлена статтею 112 цього Кодексу;
- скласти та подати до органів державної податкової служби, Пенсійного фонду України та фондів соціального страхування звітність за останній звітний період до моменту затвердження ліквідаційного балансу;
- передати в установленому законодавством порядку документи, що підлягають обов'язковому зберіганню, відповідним архівним установам;
- розподілити майно, що залишилося після задоволення вимог кредиторів (у тому числі по податках, зборах (обов'язкових платежах), єдиному внеску на

загальнообов'язкове державне соціальне страхування та інших коштах, що належать до сплати до державного або місцевого бюджету, Пенсійного фонду України, фондів соціального страхування, між її учасниками, якщо інше не встановлено установчими документами юридичної особи або законом;

– скласти ліквідаційний баланс, забезпечити його затвердження учасниками юридичної особи, судом або органом, що прийняв рішення про припинення юридичної особи, оформити акт ліквідаційної комісії за встановленою спеціально уповноваженим органом з питань оподаткування формою та забезпечити їх подання до органів державної податкової служби;

– подати державному реєстратору документи, передбачені законом для проведення державної реєстрації припинення юридичної особи у встановлені законом строки;

– вжити інших заходів, необхідних для ліквідації юридичної особи.

3. Юридична особа є ліквідованою з дня внесення до єдиного державного реєстру запису про її припинення»;

4) у статті 112:

– у частині третій слова «до затвердження ліквідаційного балансу юридичної особи» замінити словами «протягом місяця з дати коли він дізнався або повинен був дізнатися про таку відмову»;

– у частині четвертій слова «ліквідаційною комісією» виключити;

5) частину четверту статті 144 виключити;

6) частину третю статті 155 виключити.

3. У Господарському Кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2003, № 21-22, ст. 144):

1) частину восьму статті 59 викласти в такій редакції:

«8. Оголошення про реорганізацію чи ліквідацію господарської організації або припинення діяльності індивідуального підприємця підлягає опублікуванню у виданні спеціально уповноваженого органу з питань державної реєстрації, в якому відповідно до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» публікуються відомості з єдиного державного реєстру, протягом десяти робочих днів з дня внесення відповідного запису до зазначеного реєстру»

2) статтю 60 викласти в такій редакції:

«Стаття 60. Загальний порядок ліквідації суб'єкта господарювання

Порядок ліквідації суб'єкта господарювання визначається Цивільним кодексом України та законом»;

3) у статті 61:

– частини другу викласти в такій редакції:

«2. У разі ліквідації платоспроможного суб'єкта господарювання вимоги його кредиторів задовольняються у черговості, що встановлена Цивільним кодексом України.

У разі визнання суб'єкта господарювання банкрутом вимоги його кредиторів задовольняються у черговості, що встановлена Законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом»;

– частину третю виключити.

4. У Законі України «Про державну податкову службу» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991, № 6, ст. 37):

– пункт 6 частини шостої статті 111 викласти у такій редакції:

«6) прийнято рішення про припинення юридичної особи або припинення підприємницької діяльності фізичної особи-підприємця, порушено провадження у справі про банкрутство або відкрито ліквідаційну процедуру в зв'язку з банкрутством».

5. У Законі України «Про господарські товариства» (Відомості Верховної Ради України, 1991, № 49, ст. 682):

1) абзац другий статті 7 викласти в такій редакції:

«Товариство зобов'язане протягом трьох робочих днів з дати прийняття рішення про внесення змін до установчих документів повідомити орган державної реєстрації для внесення необхідних змін до державного реєстру»;

2) статтю 20 викласти в такій редакції:

«Стаття 20. Порядок припинення товариства

Припинення товариства проводиться призначеною учасниками, судом або органом комісією з припинення (комісією з реорганізації, ліквідаційною комісією) або ліквідатором.

Виконання функцій комісії з припинення юридичної особи (комісії з реорганізації, ліквідаційної комісії) може бути покладено на орган управління юридичної особи.

Припинення товариства проводиться в порядку, встановленим Цивільним кодексом України, Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» та іншими законами України.

У разі визнання товариства банкрутом, його припинення проводиться з врахуванням особливостей встановлених Законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом»»;

3) статтю 21 викласти в такій редакції:

«У разі припинення платоспроможного товариства вимоги його кредиторів задовольняються у черговості, що встановлена Цивільним кодексом України.

У разі визнання товариства банкрутом, вимоги його кредиторів задовольняються у черговості, що встановлена Законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом»»;

4) у статті 23:

у першому реченні частини другої слова «органів управління» виключити; доповнити частину другу новим реченням такого змісту:

«Посадовими особами товариства також є голова та члени комісії з припинення товариства (комісії з реорганізації, ліквідаційної комісії), ліквідатор товариства»;

у частині третій слова «органів управління» виключити.

6. У Законі України «Про колективне сільськогосподарське підприємство» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 20, ст.272; 1994 р., № 5, ст. 14):

1) абзац другий частини другої статті 3 викласти в такій редакції:

«Порядок державної реєстрації визначається Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців»»;

2) у частину третю статті 31 викласти у такій редакції:

«3. Підприємство вважається реорганізованим або ліквідованим з дати внесення до єдиного державного реєстру запису про проведення державної реєстрації його припинення в результаті ліквідації, або в результаті злиття, приєднання, поділу або перетворення»;

3) статтю 32 викласти в такій редакції:

«Стаття 32. Ліквідаційна комісія

1. Припинення підприємства проводиться призначеною учасниками, судом або органом комісією з припинення (комісією з реорганізації, ліквідаційною комісією) або ліквідатором.

Виконання функцій комісії з припинення підприємства (комісії з реорганізації, ліквідаційної комісії) може бути покладено на орган управління підприємства.

Припинення підприємства проводиться в порядку, встановленим Цивільним кодексом України, Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» та іншими законами України.

У разі визнання підприємства банкрутом, його припинення проводиться з врахуванням особливостей встановлених Законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом»»;

4) статтю 33 викласти в такій редакції:

«Стаття 33. Задоволення вимог кредиторів

1. У разі припинення платоспроможного підприємства вимоги його кредиторів задовольняються у черговості, що встановлена Цивільним кодексом України.

У разі визнання підприємства банкрутом, вимоги його кредиторів задовольняються у черговості, що встановлена Законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом».

2. Після задоволення вимог кредиторів паї членів підприємства видаються їм натурою або грошми чи цінними паперами».

7. У Законі України «Про сільськогосподарську кооперацію» (Відомості Верховної Ради України, 1997, № 39, ст. 261;) частину другу статті 38 викласти у такій редакції:

«2. Ліквідація кооперативу здійснюється ліквідаційною комісією або ліквідатором, що призначаються загальними зборами членів кооперативу, судом або уповноваженим органом.

Ліквідація об'єднання здійснюється ліквідаційною комісією або ліквідатором, що призначаються зборами уповноважених представників кооперативів, судом або уповноваженим органом.

Ліквідація кооперативу або об'єднання проводиться в порядку, встановленому Цивільним кодексом України, Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» та іншими законами України.

У разі визнання кооперативу або об'єднання банкрутом, його ліквідація проводиться з врахуванням особливостей встановлених Законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом»».

8. У Законі України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами» (Відомості Верховної Ради України, 2001, № 10, ст. 44):

1) у статті 12:

а) у пункті 12.1. слово «пов'язану» замінити словом «пов'язане», слово «законодавством» замінити словами «Цивільним кодексом»;

б) пункт 12.2. викласти в такій редакції:

«12.2. Ліквідація платника податків

З метою оподаткування ліквідацією платника податків або його філії, відділення чи іншого відокремленого підрозділу вважається:

припинення платника податків як юридичної особи або підприємницької діяльності фізичної особи-підприємця;

закриття філії, відділення чи іншого відокремленого підрозділу платника податків, внаслідок якого відбувається втрата ними статусу як платника податків»;

пункт доповнити новими підпунктами 12.2.1., 12.2.2. та 12.2.3. такого змісту:

«12.2.1. Відомості про прийняте учасниками, судом або органом рішення про припинення юридичної особи чи подання заяви або прийняття судом рішення про припинення підприємницької діяльності фізичною особою – підприємцем, надаються органу державної податкової служби державним реєстратором відповідно до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців».

12.2.2 Якщо контролюючий орган не має можливості провести позапланову перевірку з підстав передбачених пунктом шостим частини шостої статті 111 Закону України «Про державну податкову службу в Україні» внаслідок невстановлення фактичного місцезнаходження платника податків – юридичної особи чи її відокремлених підрозділів, реєстрації місця проживання фізичної особи-підприємця, ненадання, несвоєчасного надання або надання не в повному обсязі документів та (або) відомостей, а також у зв'язку з неведенням податкового обліку та бухгалтерського обліку або відсутністю первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, податкової звітності та інших документів, що пов'язані з обчисленням і сплатою податків і зборів (обов'язкових платежів), єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне

страхування, страхових коштів до Пенсійного фонду України, фондів соціального страхування, інших сум, що пов'язані із такими зобов'язаннями, дотриманням вимог іншого законодавства, контроль за яким покладено на зазначені органи та фонди, контролюючий орган зобов'язаний протягом десяти робочих днів з дня встановлення таких обставин надіслати державному реєстратору повідомлення про неможливість проведення позапланової перевірки.

Контролюючий орган зобов'язаний подати державному реєстратору повідомлення про відкриття передбаченого абзацом першим цього підпункту повідомлення протягом десяти робочих днів з дня усунення обставин, що унеможлилювали проведення позапланової перевірки, з підстав передбачених пунктом шостим частини шостої статті 111 Закону України «Про державну податкову службу в Україні».

12.2.3. Якщо контролюючий орган розпочав процедуру апеляційного узгодження податкових зобов'язань юридичної особи, що припиняється, чи фізичної особи – підприємця, підприємницька діяльність якої припиняється, які оскаржуються сторонами у встановленому законом порядку, контролюючий орган зобов'язаний протягом десяти робочих днів з дня початку та закінчення такої процедури надіслати державному реєстратору повідомлення про дату початку та закінчення процедури апеляційного узгодження податкових зобов'язань суб'єкта господарювання.

Форми повідомлень контролюючого органу, передбачених підпунктами 12.2.2. та 12.2.3., порядок їх складання та надіслання встановлюються для кожного контролюючого органу, відповідно, центральним органом державної податкової служби та Пенсійним фондом»;

в) підпункт «а» частини першої пункту 12.4. викласти в такій редакції:

«а) стосовно платника податків, який ліквідується, – голова ліквідаційної комісії або ліквідатор»;

2) доповнити новою статтею 131 такого змісту:

«131. Зняття з обліку як платників податків, зборів (обов'язкових платежів) здійснюється органом державної податкової служби:

не пізніше наступного робочого дня з дати отримання відомостей з реєстраційних карток про проведення державної реєстрації припинення юридичної особи або про проведення державної реєстрації припинення підприємницької діяльності фізичної особи-підприємця – у разі ліквідації платника податків, що не пов'язане з банкрутством;

не пізніше наступного робочого дня з дати погашення (розподілу, списання) податкових зобов'язань або податкового боргу відповідно до цього Закону – у разі припинення юридичної особи в результаті злиття, приєднання, поділу або перетворення або банкрутства платника податків».

9. У Законі України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 31–32, ст. 263; 2005 р., № 16, ст. 257, ст. 259, № 32, ст. 421; 2006 р., № 26, ст. 210, № 27, ст. 234, № 37, ст. 310; 2009 р., № 19, ст. 263; із змінами, що набувають чинності згідно із Законом України від 1 липня 2010 року N 2390-VI):

1) у частині першій статті 6:

у абзаці четвертому після слів «Пенсійного фонду України» слова «та фондів соціального страхування» виключити, слово «ліквідації» замінити словом «закриття»;

після абзацу дев'ятого доповнити новим абзацом десятим такого змісту:

«повідомляє органи прокуратури за встановленою спеціально уповноваженим органом з питань державної реєстрації формою щодо порушення визначеного законом строку для подання відповідними посадовими особами юридичної особи та фізичною особою-підприємцем державному реєстратору рішень щодо припинення юридичної особи або щодо припинення підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця та посадовими особами органів державної податкової служби, Пенсійного фонду України, відповідних повідомлень».

У зв'язку із цим абзаци десятий – тринадцятий вважати відповідно одинадцятим – чотирнадцятим.

2) абзац шостий частини другої статті 7 викласти в такій редакції:

«затверджує форми заяв, повідомлень, реєстраційних карток, довідок, витягу та виписки з Єдиного державного реєстру»;

3) у статті 8 після частини п'ятої доповнити новою частиною шостою:

«6. Державному реєстратору у паперовому або електронному вигляді надсилаються:

повідомлення органів державної податкової служби, Пенсійного фонду України про неможливість проведення позапланової перевірки, яка була призначена у зв'язку з припиненням юридичної особи або із припиненням підприємницької діяльності фізичної особи-підприємця, або про відкликання повідомлення щодо неможливості проведення позапланової перевірки;

повідомлення органів державної податкової служби, Пенсійного фонду України про дату початку та закінчення процедури апеляційного узгодження податкових зобов'язань або зобов'язань юридичної особи, що припиняється, чи фізичної особи – підприємця, підприємницька діяльність якої припиняється, що оскаржуються сторонами у встановленому законом порядку;

Повідомлення, що надсилаються державному реєстратору у паперовому вигляді, мають бути засвідчені особистим підписом відповідної посадової особи та залучаються державним реєстратором до відповідної реєстраційної справи юридичної особи або фізичної особи-підприємця.

Повідомлення, що надсилаються державному реєстратору в електронному вигляді, мають бути засвідчені електронним цифровим підписом відповідної посадової особи, роздруковуються та залучаються державним реєстратором до відповідної реєстраційної справи юридичної особи або фізичної особи-підприємця.

Інформація про дату надходження та про дату відкликання повідомлень, вказаних в абзаці першому цієї частини, вноситься державним реєстратором до журналу обліку реєстраційних дій».

У зв'язку із цим частину шосту та сьому вважати відповідно сьомою та восьмою.

4) у статті 9:

абзац перший після слів «державному реєстратору» доповнити словами «за місцезнаходженням юридичної особи (місцем проживання фізичної особи – підприємця)»;

у абзаці п'ятому слова «органом внутрішніх справ за місцезнаходженням юридичної особи (фізичної особи – підприємця)» замінити словами «у встановленому порядку відповідним органом внутрішніх справ»;

5) у статті 11:

частину третю після абзацу сьомого доповнити новими абзацами восьмим, дев'ятим, десятим, одинадцятим та дванадцятим такого змісту:

«документи, відповідно до яких призначено комісію з припинення (комісію з реорганізації, ліквідаційну комісію) відомості про персональний склад такої комісії, її голову, про ідентифікаційні номери фізичних осіб – платників податків щодо всіх членів такої комісії (або відомості про серію та номер паспорта – для фізичних осіб, які через свої релігійні або інші переконання відмовляються від прийняття ідентифікаційного номера, офіційно повідомили про це відповідні органи державної влади та мають відмітку у паспорті), а також ті ж самі відомості щодо ліквідатора;

повідомлення органів державної податкової служби, Пенсійного фонду України про неможливість проведення позапланової перевірки, яка була призначена у зв'язку з припиненням юридичної особи;

повідомлення органів державної податкової служби, Пенсійного фонду України про відкликання повідомлення щодо неможливості проведення позапланової перевірки, яка була призначена у зв'язку з припиненням юридичної особи;

повідомлення органів державної податкової служби, Пенсійного фонду України про дату початку та закінчення процедури апеляційного узгодження податкових зобов'язань або зобов'язань юридичної особи, що припиняється, які оскаржуються сторонами у встановленому законом порядку;

другий примірник повідомлення про проведення державної реєстрації припинення юридичної особи, надісланого державним реєстратором юридичній особі у встановленому законом порядку».

У зв'язку із цим абзаци восьмий – сімнадцятий вважати абзацами тринадцятим – двадцять другим;

частину четверту після абзацу сьомого доповнити новими абзацами восьмим, дев'ятим, десятим та одинадцятим такого змісту:

«повідомлення органів державної податкової служби, Пенсійного фонду України про неможливість проведення позапланової перевірки, яка була призначена у зв'язку з припиненням підприємницької діяльності фізичної особи-підприємця;

повідомлення органів державної податкової служби, Пенсійного фонду України про відкликання повідомлення щодо неможливості проведення позапланової перевірки, яка була призначена у зв'язку з припиненням підприємницької діяльності фізичної особи-підприємця;

повідомлення органів державної податкової служби, Пенсійного фонду України про дату початку та закінчення процедури апеляційного узгодження податкових зобов'язань або зобов'язань фізичної особи-підприємця, підприємницька діяльність якої припиняється, що оскаржуються сторонами у встановленому законом порядку;

другий примірник повідомлення про проведення державної реєстрації припинення підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця, надісланого державним реєстратором фізичній особі-підприємцю у встановленому законом порядку».

У зв'язку із цим абзаци восьмий – п'ятнадцятий вважати абзацами дванадцятим – дев'ятнадцятим;

б) у частині третій статті 16:

у абзаці четвертому слова «, фондам соціального страхування» виключити»;

у абзаці п'ятому слова «, фондів соціального страхування» виключити»;

7) у статті 17:

а) у частині другій:

абзац двадцять четвертий викласти в такій редакції:

«відомості про перебування юридичної особи в процесі припинення, зокрема про: дату реєстрації рішення засновників (учасників) або органу про припинення юридичної особи; дату публікації у виданні спеціально уповноваженого органу з питань державної реєстрації повідомлення про рішення щодо припинення юридичної особи; персональний склад комісії з припинення (комісії з реорганізації, ліквідаційної комісії), її голову, дату обрання (призначення) або дату обрання (призначення) ліквідатора; ідентифікаційні номери фізичних осіб – платників податків щодо всіх членів комісії з припинення (комісії з реорганізації, ліквідаційної комісії) або ліквідатора (або серія та номер паспорта – для фізичних осіб, які через свої релігійні або інші переконання відмовляються від прийняття ідентифікаційного номера, офіційно повідомили про це відповідні органи державної влади та мають відмітку у паспорті)»;

після абзацу двадцять четвертого доповнити новими абзацами двадцять п'ятим та двадцять шостим такого змісту:

«відомості про строк, визначений засновниками (учасниками) юридичної особи, судом або органом, що прийняв рішення про припинення юридичної особи, для заявлення кредитором своїх вимог;

відомості про неможливість проведення перевірки, про дату початку та закінчення процедури апеляційного узгодження податкових зобов'язань або зобов'язань юридичної

особи, що припиняється, які оскаржуються сторонами у встановленому законом порядку, у разі проходження цих процедур».

У зв'язку із цим абзаци двадцять п'ятий – сорок п'ятий вважати абзацами двадцять сьомим – сорок сьомим;

абзац сорок перший частини другої викласти в такій редакції:

«відомості, що отримані в порядку взаємообміну інформацією з відомчих реєстрів органів статистики, державної податкової служби, Пенсійного фонду України: дати та номери записів про взяття на облік і зняття з обліку в цих органах, дата надходження від органів державної податкової служби, Пенсійного фонду України до державного реєстратора документів (повідомлень, інформації), передбачених цим Законом у зв'язку з припиненням юридичної особи із зазначенням прізвища, ім'я та по батькові посадової особи, яка підписала документ, дані органів державної статистики про основний вид економічної діяльності підприємств, визначений на підставі даних державних статистичних спостережень відповідно до статистичної методології за підсумками діяльності за рік»;

б) у частині четвертій:

у абзаци одинадцятому слово «дані» замінити словом «відомості», після слова «зокрема» доповнити двокрапкою та словами «: дата подання заяви про припинення підприємницької діяльності фізичною особою – підприємцем за її рішенням», а також доповнити в кінці абзацу після крапки з комою словами «прізвище, ім'я, по-батькові спадкоємця, опікуна, піклувальника чи управителя майна, дата їх призначення, їх ідентифікаційні номери фізичних осіб – платників податків (або серія та номер паспорта – для фізичних осіб, які через свої релігійні або інші переконання відмовляються від прийняття ідентифікаційного номера, офіційно повідомили про це відповідні органи державної влади та мають відмітку у паспорті)»;

абзац дев'ятнадцятий викласти в такій редакції:

«відомості, що отримані в порядку взаємообміну інформацією з відомчих реєстрів органів статистики, державної податкової служби, Пенсійного фонду України: дати та номери записів про взяття на облік і зняття з обліку в цих органах, дата надходження від органів державної податкової служби, Пенсійного фонду України до державного реєстратора документів (повідомлень, інформації), передбачених цим Законом у зв'язку з припиненням підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця із зазначенням прізвища, ім'я та по батькові посадової особи, яка підписала документ»;

замінити крапку після абзацу двадцять третього на крапку з комою та доповнити новими абзацами такого змісту:

«відомості про строк, визначений фізичною особою-підприємцем або спадкоємцем, опікуном, піклувальником чи управителем майна, для заявлення кредитором своїх вимог;

відомості про неможливість проведення перевірки, про дату початку та закінчення процедури апеляційного узгодження податкових зобов'язань або зобов'язань фізичної особи-підприємця, підприємницька діяльність якої припиняється, що оскаржуються сторонами у встановленому законом порядку, у разі проходження цих процедур»;

8) у статті 19:

у частині дев'ятій слова «, фондів соціального страхування» виключити;

у абзаци четвертому частини п'ятнадцятої слова «видана органом внутрішніх справ за місцезнаходженням юридичної особи» замінити словами «видану у встановленому порядку відповідним органом внутрішніх справ»;

9) у статті 20:

у частині першій слова «відомостей, передбачених абзацом сороковим частини другої статті 17 цього Закону» виключити;

доповнити частину після абзацу першого новими абзацами такого змісту:

«Відомості Єдиного державного реєстру, перелік яких визначається спеціально уповноваженим органом з питань державної реєстрації з урахуванням вимог абзацу

першого цієї частини, мають бути доступними на офіційному сайті спеціально уповноваженого органу з питань державної реєстрації в мережі Інтернет.

Спеціально уповноважений орган з питань державної реєстрації організовує вільний, цілодобовий, безоплатний доступ через мережу Інтернет до актуальних відомостей, передбачених абзацом другим цієї частини»;

10) у статті 22:

частину першу викласти в такій редакції:

«1. Інформація про проведення державної реєстрації юридичної особи, про зміну місцезнаходження юридичної особи, про зміну найменування юридичної особи, про прийняття засновниками (учасниками), судом або уповноваженим органом рішення про виділ, про прийняття засновниками (учасниками) або уповноваженим ними органом рішення щодо припинення юридичної особи, про персональний склад комісії з припинення (комісії з реорганізації, ліквідаційної комісії) та її голову або про призначення ліквідатора, про постановлення судового рішення щодо припинення юридичної особи, якщо таке рішення не пов'язане з банкрутством юридичної особи, про постановлення судового рішення щодо порушення провадження у справі про банкрутство юридичної особи, про зменшення статутного фонду (статутного, складеного капіталу) юридичної особи, про проведення державної реєстрації припинення юридичної особи, про втрату або заміну свідоцтва про державну реєстрацію, про подання державному реєстратору заяви про припинення підприємницької діяльності фізичною особою – підприємцем за її рішенням, про постановлення судового рішення щодо припинення підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця, якщо таке рішення не пов'язане з банкрутством фізичної особи – підприємця, про прізвище, ім'я, по батькові спадкоємця, опікуна, піклувальника чи управителя майна, дата їх призначення, про постановлення судового рішення щодо порушення провадження у справі про банкрутство фізичної особи – підприємця, про проведення державної реєстрації припинення підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця, про постановлення судового рішення щодо припинення провадження у справі про банкрутство юридичної особи або фізичної особи – підприємця підлягає обов'язковому опублікуванню в спеціалізованому друкованому засобі масової інформації»;

частину п'яту викласти в такій редакції:

«5. За публікацію повідомлень у спеціалізованому друкованому засобі масової інформації:

про зміну місцезнаходження юридичної особи, про зміну найменування юридичної особи, про прийняття засновниками (учасниками), судом або уповноваженим органом рішення про виділ, про зменшення статутного фонду (статутного, складеного капіталу) юридичної особи, про втрату або заміну свідоцтва про державну реєстрацію юридичної особи, про втрату оригіналів установчих документів юридичної особи – справляється плата в розмірі трьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

про прийняття засновниками (учасниками) або органом рішення щодо припинення юридичної особи, а також персональний склад комісії з припинення (комісії з реорганізації, ліквідаційної комісії) та її голову або про призначення ліквідатора, про постановлення судового рішення щодо припинення юридичної особи, якщо таке рішення не пов'язане з банкрутством юридичної особи, про постановлення судового рішення щодо порушення провадження у справі про банкрутство юридичної особи, про проведення державної реєстрації припинення юридичної особи – плата не справляється;

про втрату або заміну свідоцтва про державну реєстрацію фізичної особи – підприємця – справляється плата в розмірі одного неоподаткованого мінімуму доходів громадян;

про подання державному реєстратору заяви про припинення підприємницької діяльності фізичною особою – підприємцем, про постановлення судового рішення щодо порушення провадження у справі про банкрутство фізичної особи – підприємця, про

постановлення судового рішення щодо припинення провадження у справі про банкрутство фізичної особи – підприємця, про прізвище, ім'я, по батькові третьої особи (спадкоємця, опікуна, піклувальника чи управителя майна) – плата не справляється»;

доповнити новою частиною восьмою такого змісту:

«8. Відомості про дату публікації повідомлення, яке містить інформацію про строк заявленя вимог кредиторів щодо юридичної особи, яка припиняється або щодо фізичної особи – підприємця, який подав заяву про припинення підприємницької діяльності, підлягає наданню органам державної податкової служби, Пенсійному фонду України не пізніше наступного дня з дати публікації такого повідомлення»;

11) у статті 26:

у назві статті слова «та фондів соціального страхування» виключити;

у частинах першій та другій слова «, фондів соціального страхування» виключити;

12) у статті 28:

у абзаці восьмому частини другої слова «, фондів соціального страхування» виключити;

у частині дев'ятій слова «, фондів соціального страхування» виключити;

13) у частині чотирнадцятій статті 29 слова «, фондів соціального страхування» виключити;

14) у частині другій статті 31 слова «, фондів соціального страхування» виключити;

15) у статті 34:

частину першу викласти в такій редакції:

«1. Для внесення до Єдиного державного реєстру запису про рішення щодо припинення юридичної особи заявник повинен подати (надіслати рекомендованим листом з описом вкладення) державному реєстратору оригінал або нотаріально засвідчену копію рішення засновників (учасників) або уповноваженого ними органу щодо припинення юридичної особи»;

частину шосту доповнити абзацом третім такого змісту:

«Державний реєстратор вносить до Єдиного державного реєстру запис про призначення комісії з припинення не пізніше наступного робочого дня з дати отримання (надходження) цих відомостей»;

у частині сьомій:

а) у абзаці першому слова «має право залишити» замінити словом «залишає»;

б) у абзаці третьому слова та цифри «та частиною двадцять першою статті 22 цього Закону» виключити;

в) абзац шостий викласти у такій редакції:

«рішення щодо припинення юридичної особи не містить відомостей про персональний склад комісії з припинення (комісії з реорганізації, ліквідаційної комісії), її голову або ліквідатора, відомостей про ідентифікаційні номери фізичних осіб – платників податків, про порядок або строк заявленя кредитором своїх вимог або такий строк не відповідає закону»;

16) у статті 35:

а) у частині першій:

після слів «запис про рішення засновників (учасників) юридичної особи або уповноваженого ними органу щодо припинення юридичної особи» доповнити словами «, щодо строку заявленя кредитором своїх вимог, про призначення та персональний склад комісії з припинення (комісії з реорганізації, ліквідаційної комісії), її голову або ліквідатора, їх ідентифікаційні номери фізичних осіб – платників податків»;

слова «фондів соціального страхування» виключити;

б) частину другу після абзацу другого доповнити новим абзацом такого змісту:

«проведення державної реєстрації змін до відомостей, що містяться в Єдиному державному реєстрі про місцезнаходження юридичної особи».

У зв'язку із цим абзаци третій та четвертий вважати абзацами четвертим та п'ятим;

абзац четвертий доповнити словами «, крім відомостей про їх закриття»;
17) у статті 36:

частину першу викласти в такій редакції:

«1. Для проведення державної реєстрації припинення юридичної особи в результаті її ліквідації голова ліквідаційної комісії, уповноважена ним особа або ліквідатор після закінчення процедури ліквідації, яка передбачена законом, але не раніше закінчення строку заявлення вимог кредиторами, повинен подати (надіслати рекомендованим листом з описом вкладення) державному реєстратору такі документи:

заповнену реєстраційну картку на проведення державної реєстрації припинення юридичної особи у зв'язку з ліквідацією;

довідку відповідного органу державної податкової служби про відсутність заборгованості по податках, зборах (обов'язкових платежах);

довідку відповідного органу Пенсійного фонду України про відсутність заборгованості зі сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та страхових коштів до Пенсійного фонду та фондів соціального страхування;

довідку архівної установи про прийняття документів, які відповідно до закону підлягають довгостроковому зберіганню»;

частину другу викласти в такій редакції:

«2. У випадках, що встановлені законом, крім документів, які передбачені частиною першою цієї статті, додатково подається висновок аудитора (аудиторської фірми) щодо достовірності та повноти ліквідаційного балансу.

У реєстраційній картці на проведення державної реєстрації припинення юридичної особи у зв'язку з ліквідацією голова ліквідаційної комісії або ліквідатор або уповноважена особа письмово зазначають та підтверджують своїм особистим підписом, що ними було вчинено всіх передбачених законодавством України дій стосовно порядку припинення юридичної особи, включаючи завершення розрахунків з кредиторами (у тому числі по податках, зборах обов'язкових платежах, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових коштів до Пенсійного фонду України та фондів соціального страхування)»;

у частині четвертій слова «першою та другою» замінити словами «першою – третьою»;

у частині сьомій:

у абзаці першому слова «має право залишити» замінити словом «залишає»;

у абзаці третьому слово «та» замінити словом «або»;

абзац четвертий виключити.

У зв'язку із цим абзаци п'ятий – шостий вважати абзацами четвертим – п'ятим;

частину доповнити новими абзацами такого змісту:

«в Єдиному державному реєстрі щодо юридичної особи, яка припиняється, містяться відомості про те, що вона є учасником (власником) інших юридичних осіб та/або має не закриті відокремлені підрозділи;

не скасовано реєстрацію всіх випусків акцій, якщо юридична особа, що припиняється, є акціонерним товариством;

від органів державної податкової служби та Пенсійного фонду України надійшло повідомлення про неможливість проведення позапланової перевірки юридичної особи, що припиняється та таке повідомлення не є відкликаним;

в Єдиному державному реєстрі щодо юридичної особи, що припиняється, містяться дані повідомлення органів державної податкової служби та Пенсійного фонду України про дату початку процедури апеляційного узгодження податкових зобов'язань або зобов'язань, які оскаржуються сторонами у встановленому законом порядку, та містяться дані про не закінчення такої процедури;

не зазначено та не підтверджено особистим підписом голови ліквідаційної комісії, ліквідатором або уповноваженою особою відомості, передбачені частиною другою цієї статті»;

у частині восьмій слова «з описом вкладення» виключити;

у частині десятій слова «три робочих дні» замінити словами «одного робочого дня»;

частину одинадцяті викласти в такій редакції:

«11. Державний реєстратор не пізніше наступного робочого дня з дати проведення державної реєстрації припинення юридичної особи повинен видати (надіслати рекомендованим листом) голові ліквідаційної комісії (ліквідатору) або уповноваженій ним особі повідомлення про проведення державної реєстрації припинення юридичної особи, другий примірник якого залучається до реєстраційної справи цієї юридичної особи»;

у частині дванадцятій слова «, фондів соціального страхування» виключити;

18) у статті 37:

частину першу викласти у такій редакції:

«1. Для проведення державної реєстрації припинення юридичної особи в результаті злиття, приєднання, поділу або перетворення голова комісії з припинення або уповноважена ним особа після закінчення процедури припинення, яка передбачена законом, але не раніше закінчення строку заявлення вимог кредиторами, повинні подати особисто (надіслати рекомендованим листом з описом вкладення) державному реєстратору такі документи:

заповнену реєстраційну картку на проведення державної реєстрації припинення юридичної особи в результаті злиття, приєднання, поділу або перетворення;

нотаріально посвідчену копію передавального акта, якщо припинення здійснюється в результаті злиття, приєднання або перетворення, або нотаріально посвідчену копію розподільчого балансу, якщо припинення здійснюється в результаті поділу;

довідку архівної установи про прийняття документів, які відповідно до закону підлягають довгостроковому зберіганню;

документ про узгодження плану реорганізації з органом державної податкової служби (за наявності податкового боргу).

довідку відповідного органу державної податкової служби про відсутність заборгованості по податках, зборах (обов'язкових платежах);

довідку відповідного органу Пенсійного фонду України про відсутність заборгованості зі сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та страхових коштів до Пенсійного фонду та фондів соціального страхування»;

частину другу викласти у такій редакції:

«2. У випадках, що встановлені законом, крім документів, які передбачені частиною першою цієї статті, додатково подається висновок аудитора (аудиторської фірми) щодо достовірності та повноти передавального акта або розподільчого балансу.

У реєстраційній картці на проведення державної реєстрації припинення юридичної особи в результаті злиття, приєднання, поділу або перетворення голова комісії з припинення або уповноважена ним особа зазначають та підтверджують своїм особистим підписом, що ними було вчинено всіх передбачених законодавством України дій стосовно порядку припинення юридичної особи, включаючи завершення розрахунків з кредиторами (у тому числі по податках, зборах обов'язкових платежах, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових коштів до Пенсійного фонду України та фондів соціального страхування)»;

у частині третій слова «шостим – десятим» замінити словами «четвертим – сьомим»;

у частині п'ятій слова «головою ліквідаційної комісії» замінити словами «головою комісії з припинення»;

у частині шостій слова «четвертої – п'ятої» замінити словами «п'ятої – шостої»;

у частині сьомій:

у абзаці першому слова «має право залишити» замінити словом «залишає»;

у абзаці четвертому слово «та» замінити словом «або»;

частину доповнити новими абзацами такого змісту:

«в Єдиному державному реєстрі щодо юридичної особи, яка припиняється, містяться відомості про те, що вона є учасником (власником) інших юридичних осіб та/або має не закриті відокремлені підрозділи;

не скасовано реєстрацію всіх випусків акцій, якщо юридична особа, що припиняється, є акціонерним товариством;

від органів державної податкової служби та Пенсійного фонду України надійшло повідомлення про неможливість проведення позапланової перевірки юридичної особи, що припиняється, та таке повідомлення не є відкликаним;

в Єдиному державному реєстрі щодо юридичної особи, що припиняється, містяться дані повідомлення органів державної податкової служби та Пенсійного фонду України про дату початку процедури апеляційного узгодження податкових зобов'язань або зобов'язань, які оскаржуються сторонами у встановленому законом порядку, та містяться дані про не закінчення такої процедури;

не зазначено та не підтверджено особистим підписом голови комісії з припинення або уповноваженою ним особою відомості, передбачені частиною другою цієї статті»;

у частині восьмій слово «сьомою» замінити словом «восьмою»;

у частині дев'ятій слова «восьмою – десятою» замінити словами «дев'ятою – одинадцятю»;

у частині десятій слова «, фондів соціального страхування» виключити;

19) у статті 38:

у частині третій слова «, фондів соціального страхування» виключити;

у частині дев'ятій слово «Порядок» замінити словами «Підстави та порядок», слова «шостою та сьомою» замінити словами «сьомою та восьмою»;

у частині десятій слова «восьмою – десятою» замінити словами «дев'ятою – одинадцятю»;

у частині одинадцятій слова «, фондів соціального страхування» виключити;

20) у статті 39:

у частині другій слова «, фондів соціального страхування» виключити;

в абзаці першому частини шостої слова «, фондів соціального страхування» виключити;

у частині дев'ятій слова «, фондів соціального страхування» виключити;

21) у статті 40:

у назві статті слова «, фондів соціального страхування» виключити;

у частинах першій та другій слова «, фондів соціального страхування» виключити;

22) у частині третій статті 41 слова «, фондів соціального страхування» виключити;

23) у частині п'ятій статті 43 слова «, фондів соціального страхування» виключити;

24) у статті 47:

частину першу викласти в такій редакції:

«1. Для внесення до Єдиного державного реєстру запису про рішення фізичної особи – підприємця щодо припинення нею підприємницької діяльності фізична особа – підприємець або уповноважена нею особа повинні подати державному реєстратору (надіслати рекомендованим листом з описом вкладення) заяву про припинення підприємницької діяльності фізичною особою – підприємцем із зазначенням відомостей про порядок та строк заявлення кредитором своїх вимог»;

у частині третій після слів «подаються заявником» замінити словами «або уповноваженою ним особою особисто, державному реєстратору додатково пред'являються паспорт та документ, що підтверджує його (її) повноваження»

частину п'яту викласти в такій редакції:

«5. Державний реєстратор залишає без розгляду заяву, яка передбачена частиною першою цієї статті, якщо:

заява подана за неналежним місцем проведення державної реєстрації припинення фізичною особою – підприємцем підприємницької діяльності;

заява не відповідає вимогам частини першої цієї статті або частини першої статті 8;

документи подані не в повному обсязі.

строк заявлення кредитором своїх вимог, зазначений у заяві, не відповідає вимогам закону»;

у абзаці першому частини шостої слова «надсилається рекомендованим листом з описом вкладення» замінити словами «надсилаються рекомендованим листом»;

у частині сьомій:

після слів «запис про рішення щодо припинення нею підприємницької діяльності» доповнити словами «із зазначенням відомостей про порядок та строк заявлення кредитором своїх вимог»;

слова «, фондів соціального страхування» виключити;

у частині восьмій після слів «забороняється проведення» доповнити словами «державної реєстрації змін, які пов'язані із зміною місця проживання фізичної особи – підприємця»;

частину дев'яту викласти в такій редакції:

«9. Для проведення державної реєстрації припинення підприємницької діяльності фізичною особою – підприємцем за її рішенням фізична особа – підприємець або уповноважена нею особа не раніше закінчення строку пред'явлення вимог кредиторів, зазначеного у заяві про припинення підприємницької діяльності, подає державному реєстратору особисто (надсилає рекомендованим листом з описом вкладення) або через уповноважену особу такі документи:

заповнену реєстраційну картку на проведення державної реєстрації припинення підприємницької діяльності фізичною особою – підприємцем за її рішенням;

довідку відповідного органу державної податкової служби про відсутність заборгованості по податках, зборах (обов'язкових платежах);

довідку відповідного органу Пенсійного фонду України про відсутність заборгованості зі сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та страхових коштів до Пенсійного фонду та фондів соціального страхування.

У реєстраційній картці на проведення державної реєстрації припинення підприємницької діяльності фізичної особи-підприємця така фізична особа-підприємець або уповноважена ним особа письмово зазначає та підтверджує своїм особистим підписом, що ним було вчинено всіх передбачених законодавством України дій стосовно порядку припинення підприємницької діяльності фізичної особи-підприємця, включаючи завершення розрахунків з кредиторами (у тому числі по податках, зборах обов'язкових платежах, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових коштів до Пенсійного фонду України та фондів соціального страхування)»;

частину одинадцяту викласти в такій редакції:

«11. Якщо документи для проведення державної реєстрації припинення підприємницької діяльності фізичною особою – підприємцем подаються заявником або уповноваженою ним особою особисто, державному реєстратору додатково пред'являються паспорт та документ, що підтверджує його (її) повноваження»;

у частині тринадцятій:

у абзаці першому слова «має право залишити» замінити словом «залишає»;

абзац третій викласти в такій редакції:

«документи не відповідають вимогам, які встановлені частиною дев'ятою цієї статті, частинами першою або другою статті 8 цього Закону»;

замінити крапку після абзацу п'ятого на крапку з комою та доповнити новими абзацами такого змісту:

«від органів державної податкової служби та Пенсійного фонду України надійшло повідомлення про неможливість проведення позапланової перевірки фізичної особи-підприємця, підприємницька діяльність якої припиняється, та таке повідомлення не є відкликаним;

в Єдиному державному реєстрі щодо фізичної особи-підприємця, підприємницька діяльність якої припиняється, містяться дані повідомлення органів державної податкової служби та Пенсійного фонду України про дату початку процедури апеляційного узгодження податкових зобов'язань або зобов'язань, які оскаржуються сторонами у встановленому законом порядку, та містяться дані про не закінчення такої процедури»;

у абзаці першому частини чотирнадцятої слова «з описом вкладення» виключити;

у абзаці першому частини шістнадцятої слова «два робочих дні» замінити словами «одного робочого дня»;

частину сімнадцяту викласти в такій редакції:

«17. Державний реєстратор не пізніше наступного робочого дня з дати державної реєстрації припинення підприємницької діяльності фізичною особою – підприємцем повинен видати (надіслати рекомендованим листом) заявнику або уповноваженій ним особі повідомлення про проведення державної реєстрації припинення підприємницької діяльності фізичною особою – підприємцем, другий примірник якого залучається до реєстраційної справи цієї фізичної особи – підприємця»;

у частині вісімнадцятій слова «, фондів соціального страхування» виключити;

25) у статті 49:

у частині другій слова «може вказати» замінити словом «вказує»;

у частині третій слова «, фондів соціального страхування» виключити;

частину п'яту викласти в такій редакції:

«5. Державна реєстрація припинення підприємницької діяльності за судовим рішенням, що не пов'язано з банкрутством фізичної особи – підприємця, здійснюється, в тому числі, опікуном, піклувальником чи управителем майна, вказаним у судовому рішенні, за процедурами, встановленими частинами дев'ятою – вісімнадцятою статті 47 цього Закону»;

26) у статті 50:

у частині другій слова «, фондів соціального страхування» виключити;

у четвертій слова «, фондів соціального страхування» виключити;

у частині сьомій слова «, фондів соціального страхування» виключити;

у частині десятій слова «, фондів соціального страхування» виключити;

27) у статті 51:

із назви статті слова «, фондів соціального страхування» виключити;

у частинах першій та другій слова «, фондів соціального страхування» виключити;

28) у частині третій статті 52 слова «, фондів соціального страхування» виключити;

29) у статті 53:

у частині першій слово «або» замінити словом «та»;

у частині другій після слів «державним реєстратором» доповнити комою та словами «, посадовими особами органів державної податкової служби, Пенсійного фонду України»;

10. У Законі України «Про акціонерні товариства» (Відомості Верховної Ради України, 2008, № 50-51, ст. 384) частину третю статті 14 виключити.

11. У Законі України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (Офіційний вісник України, 2010, № 61) у підпункті «а» пункту 10 частини одинадцятої розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» слова «абзац одинадцятий частини першої статті 1» виключити.

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування, крім абзацу шостого підпункту 17, абзацу дев'ятого підпункту 18 та абзацу двадцятого підпункту 24 пункту 9 розділу I цього закону, які набирають чинності з 1 січня 2011 року.

2. Положення цього Закону застосовується до відносин, що виникли після набрання ним чинності.

3. Закони, нормативно-правові акти, прийняті до набрання чинності цим Законом, діють у частині, що не суперечить цьому Закону.

4. Кабінету Міністрів України у місячний строк після опублікування цього Закону: привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом; забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їхніх нормативних актів у відповідність із цим Законом.

Пояснювальна записка

до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо спрощення процедур припинення юридичних осіб та фізичних осіб–підприємців)»

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо спрощення процедур припинення юридичних осіб та фізичних осіб –підприємців)» (далі – Проект Закону) розроблено Державним комітетом України з питань регуляторної політики та підприємництва на виконання доручення Кабінету Міністрів України від 04.06.2010 № 33081/0/1-10.

Проект Закону спрямовано на встановлення спрощення процедури припинення юридичних осіб та фізичних осіб–підприємців та встановлення відповідальності для голови ліквідаційної комісії або ліквідатора, залученими до ліквідації юридичної особи, щодо проведення державної реєстрації припинення юридичної особи в порядку та в межах строку, встановленому законом. В той же час, встановлюється адміністративна відповідальність для посадових осіб органів державної податкової служби, Пенсійного фонду України за несвоєчасне надання документів (повідомлень, інформації), пов'язаних із проведенням процедури державної реєстрації припинення юридичної особи чи припинення підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця.

2. Мета і шляхи її досягнення

Основною метою цього Проекту Закону є забезпечення на законодавчому рівні запровадження дієвого механізму взаємообміну між державним реєстратором та органами державної податкової служби, Пенсійного фонду документами (повідомленнями, інформацією), що підтверджують неможливість проведення позапланової перевірки контролюючим органом, яка була призначена у зв'язку з припиненням суб'єкта господарювання або про усунення обставин, що унеможлилювали проведення позапланової перевірки.

З цією метою законопроектом функції надання державному реєстратору відповідних повідомлень по зазначених вище органах, кількість яких скорочено у зв'язку із набранням чинності з 01.01.2011 Законом України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», покладено на органи державної податкової служби та Пенсійного фонду України. З дня набрання чинності цим Законом платники страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття, загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням, загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, вважаються платниками єдиного внеску, зняття з обліку яких здійснюється Пенсійним фондом України.

Водночас, метою законопроекту є також скорочення строків проведення перевірок контролюючими органами тих суб'єктів господарювання, стосовно яких прийнято

рішення щодо припинення та приведення їх у відповідність до строків, встановлених засновниками (учасниками) юридичної особи, судом або органом, що прийняв рішення про припинення юридичної особи, або фізичною особою-підприємцем для заявлення кредитором своїх вимог та встановлюється єдина процедура проведення та оформлення результатів перевірок.

За порушення зазначеного механізму взаємообміну Проектом Закону встановлюється адміністративна відповідальність, що стане додатковими заходами для зменшення корупційних проявів за рахунок виконання посадовими особами зазначених вище органів своїх повноважень в межах встановлених законом та унеможливить тиск контролюючих органів на суб'єктів господарювання. В той же час, встановлюється адміністративна відповідальність для голови ліквідаційної комісії, ліквідатора, інших відповідальних осіб, залучених до ліквідації юридичної особи, за не виконання обов'язків щодо проведення ліквідації юридичної особи.

Крім того, скасовується необхідність проведення аудиту ліквідаційного балансу представниками товариств, що використовували спрощену систему оподаткування.

Врегулюється питання «недійсності юридичної особи» шляхом внесення відповідних змін до Цивільного Кодексу України (далі – ЦКУ), а саме, виключення положень частини четвертої статті 144 та частини третьої статті 155 ЦКУ.

3. Правові аспекти

Регулювання питань, пов'язаних із удосконаленням створення та діяльності ліквідаційної комісії та порядку проведення ліквідації юридичної особи потребує внесення відповідних змін до Цивільного і Господарського кодексів України та Кодексу України про адміністративні правопорушення, до Законів України «Про господарські товариства», «Про сільськогосподарську кооперацію» та «Про акціонерні товариства».

Оскільки метою Проекту Закону є запровадження дієвого механізму взаємообміну між вказаними вище органами, взаємовідносини між якими у сфері державної реєстрації встановлені законами України: «Про державну податкову службу в Україні», «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами», «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» та «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» (далі – Закон про реєстрацію), до зазначених законів України пропонується внести відповідні зміни.

Законопроектом за порушення законодавства у сфері державної реєстрації відповідно до статті 53 Закону про реєстрацію, зокрема, встановлюється, що дії або бездіяльність державного реєстратора, посадових осіб органів державної податкової служби, Пенсійного фонду України можуть бути оскаржені до суду у порядку, встановленому законом.

Проект Закону стосується прав та обов'язків громадян, державних реєстраторів та посадових осіб органів державної податкової служби, Пенсійного фонду.

4. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація Закону не потребуватиме видатків з Державного бюджету України.

5. Позиція заінтересованих органів

Проект Закону стосується інтересів Міністерства праці та соціальної політики України, Державної податкової адміністрації України, Пенсійного фонду України, Державного комітету статистики України, Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку та Національного банку України, тому потребує опрацювання та погодження цими органами, а також Міністерством фінансів України, Міністерством економіки України та Міністерством юстиції України.

У Проекті Закону враховано висловлені заінтересованими органами зауваження до запровадження в Україні спрощення процедури припинення юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців шляхом скасування необхідності проведення підтвердження аудитором

(аудиторською фірмою) ліквідаційного балансу представниками товариств, що використовували спрощену систему оподаткування, обліку та звітності.

Держкомпідприємством на виконання доручення Віце-прем'єр-міністра України Б.В. Колеснікова від 01.11.2010 № 33081/2/1-10 05.11.2010 проведено узгоджувальну процедуру по врегулюванню розбіжностей до Проекту Закону, передбачену пунктом 6 § 43 Регламенту Кабінету Міністрів України (далі – Регламент), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 липня 2007 року № 950, та враховано окремі зауваження та пропозиції фахівців Міжнародної фінансової корпорації, пропозиції Державної податкової адміністрації та знято зауваження Міністерства економіки, пояснення про що зазначені в таблиці протоколу узгоджених позицій.

6. Регіональний аспект

Предмет регулювання Проекту Закону не стосується розвитку адміністративно-територіальних одиниць України.

7. Запобігання корупції

Проект Закону не містить правил і процедур, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень, а навпаки направлений на запобігання вчиненню посадовими особами зазначених вище органів корупційних правопорушень.

8. Громадське обговорення

З метою отримання зауважень та пропозицій громадськості Проект Закону офіційно оприлюднено у встановленому законом порядку на офіційному веб-сайті Держкомпідприємства (www.dkrp.gov.ua) в розділі «Нормативно-правова база підприємництва/ проекти нормативно-правових актів».

9. Позиція соціальних партнерів

Проект Закону стосується соціально-трудової сфери і підлягає погодженню суб'єктами Генеральної угоди, оскільки врегульовує адміністративні відносини, пов'язані із проведенням державної реєстрації припинення суб'єктів господарювання.

10. Прогноз результатів

Прийняття зазначеного Проекту Закону створить умови, за яких процедура припинення суб'єкта господарювання буде виконуватись за принципом «Єдиного вікна», та забезпечить на законодавчому рівні скорочення строків проведення перевірок контролюючими органами тих суб'єктів господарювання, стосовно яких прийнято рішення щодо припинення, що в свою чергу створить умови для подальшого спрощення реєстраційних процедур, пов'язаних із припиненням юридичної особи та припиненням підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця, а також дозволить скористатися цією процедурою більшому колу суб'єктів господарювання, особливо в умовах економічної кризи, коли можливості швидкого та низьковитратного перенаправлення капіталу та активів в інші сфери діяльності відіграють дуже важливу роль.

Також, спрощення цієї процедури є важливим кроком для тих суб'єктів господарювання, які на сьогодні фактично не здійснюють господарської діяльності, але не подають документів для припинення внаслідок процедурних складнощів та значного розміру витрат.

Голова Держкомпідприємства Михайло Бродський
(http://www.dkrp.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=168980&cat_id=59517).